

BGZ BNP PARIBAS

Prospekt informacyjny

BGŻ SFIO

2015-11-04

PROSPEKT INFORMACYJNY BGŻ SPECJALISTYCZNY FUNDUSZ INWESTYCYJNY OTWARTY

Oznaczenia Subfunduszy:

**Subfundusz Konserwatywny
Subfundusz Stabilny
Subfundusz Zrównoważony
Subfundusz Dynamiczny**

Fundusz może używać skróconej nazwy w brzmieniu: BGŻ SFIO

Firma i siedziba Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych:
IPOPEMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie
adres strony internetowej: www.ipopema.pl

Niniejszy Prospekt Informacyjny został sporządzony w Warszawie, dnia 4 listopada 2015 r.

Rozdział I. Osoby odpowiedzialne za informacje zawarte w Prospekcie

1. Imiona, nazwiska i funkcje osób odpowiedzialnych za informacje zawarte w Prospekcie

Jarosław Wikaliński	Prezes Zarządu Towarzystwa
Maciej Jasiński	Wiceprezes Zarządu Towarzystwa
Jarosław Jamka	Wiceprezes Zarządu Towarzystwa
Renata Wanat-Szelenbaum	Członek Zarządu Towarzystwa

2. Nazwa i siedziba Towarzystwa

Firma:	IPOPEMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna
Siedziba:	Warszawa
Adres:	ul. Próżna 9, 00-107 Warszawa

3. Oświadczamy, że informacje zawarte w Prospekcie są prawdziwe i rzetelne oraz nie pomijają żadnych faktów ani okoliczności, których ujawnienie w Prospekcie jest wymagane przepisami Ustawy i Rozporządzenia. Wedle naszej najlepszej wiedzy nie istnieją, poza ujawnionymi w Prospekcie, okoliczności, które mogłyby wywrzeć znaczący wpływ na sytuację prawną, majątkową i finansową Funduszu.

Jarosław Wikaliński	Maciej Jasiński	Jarosław Jamka	Renata Wanat-Szelenbaum
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Członek Zarządu

Rozdział II. Dane o Towarzystwie

1. Firma, kraj siedziby, siedziba, adres Towarzystwa wraz z numerami telekomunikacyjnymi, adresem głównej strony internetowej i adresem poczty elektronicznej

Firma: IPOPEMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna
Towarzystwo może używać skrótu firmy: „IPOPEMA TFI S.A.”
Kraj siedziby: Polska
Siedziba: Warszawa
Adres: ul. Próżna 9, 00- 107 Warszawa
Telefon: (+48 22) 236 93 00
Fax: (+48 22) 236 93 90
Internet: www.ipopema.pl
e-mail: tfi@ipopema.pl

2. Data zezwolenia na wykonywanie działalności przez Towarzystwo

Dnia 13 września 2007 r., decyzją nr DFL/4030/50/34/07/V/KNF/47-1/AG, Komisja udzieliła zezwolenia na wykonywanie działalności przez Towarzystwo.

3. Oznaczenie sądu rejestrowego i numer, pod którym Towarzystwo jest zarejestrowane

Towarzystwo jest zarejestrowane w Sądzie Rejonowym dla m.st. Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000278264.

4. Wysokość kapitału własnego Towarzystwa, w tym wysokość składników kapitału własnego na ostatni dzień bilansowy

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wysokość i składniki kapitału własnego Towarzystwa były następujące:

Kapitał własny	11.416.972,93 zł
1. Kapitał podstawowy	5.000.001,00 zł
2. Kapitał zapasowy	4.423.513,54 zł
3. Zysk z lat ubiegłych	0,00 zł
4. Zysk / strata netto	1.993.458,39 zł

Źródłem powyższych danych są księgi rachunkowe Towarzystwa.

5. Informacja o opłaceniu kapitału zakładowego Towarzystwa

Kapitał zakładowy Towarzystwa w kwocie 5.000.001 zł został opłacony w całości.

6. Firma (nazwa) i siedziba podmiotu dominującego wobec Towarzystwa, ze wskazaniem cech tej dominacji oraz firma (nazwa) lub imiona i nazwiska oraz siedziba akcjonariuszy Towarzystwa, wraz z podaniem liczby głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Towarzystwa, wraz z podaniem liczby głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy, jeżeli akcjonariusz posiada co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

Akcjonariuszem Towarzystwa posiadającym 100% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu i 100% kapitału zakładowego Towarzystwa jest IPOPEMA Securities Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie.

7.1. Imiona i nazwiska członków Zarządu Towarzystwa, ze wskazaniem pełnionych funkcji w Zarządzie

Jarosław Wikaliński	Prezes Zarządu Towarzystwa
Maciej Jasiński	Wiceprezes Zarządu Towarzystwa
Jarosław Jamka	Wiceprezes Zarządu Towarzystwa
Renata Wanat-Szelenbaum	Członek Zarządu Towarzystwa.

7.2. Imiona i nazwiska członków Rady Nadzorczej Towarzystwa, ze wskazaniem Przewodniczącego

Jacek Lewandowski	Przewodniczący Rady Nadzorczej Towarzystwa
-------------------	--

Mariusz Piskorski	Członek Rady Nadzorczej Towarzystwa
Mirosław Borys	Członek Rady Nadzorczej Towarzystwa
Stanisław Waczkowski	Członek Rady Nadzorczej Towarzystwa

7.3. Imiona i nazwiska osób fizycznych odpowiedzialnych w Towarzystwie za zarządzanie Funduszem

Towarzystwo zleciło zarządzanie całością portfeli inwestycyjnych wszystkich Subfunduszy IPOPEMA Asset Management S.A. Imiona i nazwiska pracowników IPOPEMA Asset Management S.A. zarządzających Subfunduszami Funduszu znajdują się w Rozdziale V.

8. Informacje o pełnionych przez osoby wymienione w pkt 7 funkcjach poza Towarzystwem, jeżeli ta okoliczność może mieć znaczenie dla sytuacji Uczestników Funduszu

8.1. Zarząd Towarzystwa

Jarosław Wikaliński – Prezes Zarządu Towarzystwa pełni poza Towarzystwem następujące funkcje, które mogłyby mieć znaczenie dla Uczestników Funduszu: Prezes Zarządu IPOPEMA Asset Management S.A. oraz Członek Rady Nadzorczej Skystone Capital S.A.

Maciej Jasiński - Wiceprezes Zarządu Towarzystwa pełni poza Towarzystwem następujące funkcje, które mogłyby mieć znaczenie dla Uczestników Funduszu: Wiceprezes Zarządu IPOPEMA Asset Management S.A.

Jarosław Jamka – Wiceprezes Zarządu Towarzystwa pełni poza Towarzystwem następujące funkcje, które mogłyby mieć znaczenie dla Uczestników Funduszu: Wiceprezes Zarządu IPOPEMA Asset Management S.A.

Renata Wanat-Szelenbaum - Członek Zarządu Towarzystwa pełni poza Towarzystwem następujące funkcje, które mogłyby mieć znaczenie dla Uczestników Funduszu: Członek Zarządu IPOPEMA Asset Management S.A.

8.2. Rada Nadzorcza

Jacek Lewandowski - Przewodniczący Rady Nadzorczej Towarzystwa pełni poza Towarzystwem następujące funkcje, które mogłyby mieć znaczenie dla Uczestników Funduszu: Prezes Zarządu IPOPEMA Securities S.A., Przewodniczący Rady Nadzorczej IPOPEMA Asset Management S.A.

Mariusz Piskorski - pełni poza Towarzystwem następujące funkcje, które mogłyby mieć znaczenie dla Uczestników Funduszu: Wiceprezes Zarządu IPOPEMA Securities S.A., Członek Rady Nadzorczej IPOPEMA Asset Management S.A.

Mirosław Borys - pełni poza Towarzystwem następujące funkcje, które mogłyby mieć znaczenie dla Uczestników Funduszu: Wiceprezes Zarządu IPOPEMA Securities S.A., Członek Rady Nadzorczej IPOPEMA Asset Management S.A.

Stanisław Waczkowski - pełni poza Towarzystwem następujące funkcje, które mogłyby mieć znaczenie dla Uczestników Funduszu: Wiceprezes Zarządu IPOPEMA Securities S.A., Członek Rady Nadzorczej IPOPEMA Asset Management S.A.

9. Nazwy innych funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Towarzystwo, nieobjętych Prospektem Informacyjnym

IPOPEMA Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty z wydzielonymi subfunduszami:

- IPOPEMA Gotówkowy
- IPOPEMA Dłużny
- IPOPEMA Obligacji
- IPOPEMA Makro Alokacji
- IPOPEMA Akcji (poprzednia nazwa IPOPEMA Agresywny)
- IPOPEMA Globalnych Megatrendów (poprzednia nazwa IPOPEMA Akcji Globalnych)
- IPOPEMA Małych i Średnich Spółek
- IPOPEMA Short Equity
- IPOPEMA m-INDEKS
- IPOPEMA m-INDEKS FIO
- IPOPEMA 2 FIZ Aktywów Niepublicznych
- IPOPEMA 3 FIZ Aktywów Niepublicznych
- IPOPEMA 6 FIZ Aktywów Niepublicznych
- IPOPEMA PRE-IPO FIZ Aktywów Niepublicznych
- IPOPEMA Opportunity FIZ
- IPOPEMA 10 FIZ Aktywów Niepublicznych
- Bojanowicz Investments FIZ Aktywów Niepublicznych
- IPOPEMA 12 FIZ Aktywów Niepublicznych
- IPOPEMA 14 FIZ
- IPOPEMA 15 FIZ
- IPOPEMA 17 FIZ Aktywów Niepublicznych

IPOPEMA 21 FIZ Aktywów Niepublicznych
Corpus Iuris Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny FIZ
IPOPEMA 24 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 29 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 30 FIZ Aktywów Niepublicznych
TOTAL FIZ
IPOPEMA 32 FIZ Aktywów Niepublicznych
DEMUTH FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 36 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 37 FIZ Aktywów Niepublicznych
CETCO POLAND FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 39 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 44 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 46 FIZ Aktywów Niepublicznych w likwidacji
IPOPEMA Rynku Mieszkaniowego FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 53 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 55 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 57 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 58 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 59 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 60 FIZ Aktywów Niepublicznych w likwidacji
IPOPEMA 62 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 63 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 66 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 67 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 68 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 71 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 72 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 73 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 76 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 77 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 78 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 79 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 80 FIZ
IPOPEMA 81 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 82 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 84 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 85 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA Global Macro FIZ
IPOPEMA 87 FIZ Aktywów Niepublicznych
INBAP FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 89 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 90 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 93 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 94 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 95 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 96 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 97 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA Global Macro EUR FIZ
IPOPEMA 777 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 100 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 101 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny FIZ z wydzielonymi subfunduszami:
- IPOPEMA 2
Octava FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 103 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 104 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 105 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA Global Bonds FIZ
IPOPEMA 107 FIZ Aktywów Niepublicznych
Solter Capital FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 110 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 111 FIZ Aktywów Niepublicznych

IPOPEMA 112 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA MegaTrends FIZ
Eternity New Capital FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 115 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 116 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 117 FIZ
IPOPEMA 118 FIZ Aktywów Niepublicznych
Eternity Capital FIZ Aktywów Niepublicznych
GANT FIZ
IPOPEMA 121 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 122 FIZ Aktywów Niepublicznych
POLISH OFFICE FUND FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 124 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 125 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 126 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 127 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 128 (dawniej CC35) FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 129 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 130 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny FIZ
IPOPEMA 131 FIZ Aktywów Niepublicznych
IPOPEMA 132 FIZ Aktywów Niepublicznych

Rozdział III Dane o Funduszu

1. Data zezwolenia na utworzenie Funduszu

Komisja Nadzoru Finansowego udzieliła zezwolenia na utworzenie Funduszu decyzją z dnia 3 kwietnia 2014 roku (nr DFI/II/4033/43/21/13/14/U/47/3MK).

2. Data i numer wpisu Funduszu do rejestru funduszy inwestycyjnych

Dnia 28 kwietnia 2014 r. Fundusz został wpisany do rejestru funduszy inwestycyjnych pod numerem RFI 970.

3. Charakterystyka Jednostek Uczestnictwa zbywanych przez Fundusz

3.1. Charakterystyka Jednostek Uczestnictwa różnych kategorii

Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa kategorii BGŻ oraz BGŻOptima. Jednostki Uczestnictwa różnych kategorii różnią się wysokością maksymalnej opłaty manipulacyjnej, a także dostępnością u danego Dystrybutora. Jednostki Uczestnictwa danej kategorii reprezentują jednakowe prawa majątkowe.

3.1.1. Jednostki Uczestnictwa kategorii BGŻ

Jednostki Uczestnictwa kategorii BGŻ są zbywane we wszystkich Subfunduszach. Minimalna kwota pierwszej i każdej kolejnej wpłaty na Jednostki Uczestnictwa kategorii BGŻ nie może być niższa niż 100 zł. Wysokość i sposób pobierania opłaty manipulacyjnej oraz pobieranej przez Towarzystwo opłaty za zarządzanie określona jest w Statucie i Prospekcie.

3.1.2. Jednostki Uczestnictwa kategorii BGŻOptima

Jednostki Uczestnictwa kategorii BGŻOptima są zbywane we wszystkich Subfunduszach. Minimalna kwota pierwszej i każdej kolejnej wpłaty na Jednostki Uczestnictwa kategorii BGŻOptima nie może być niższa niż 100 zł. Wysokość i sposób pobierania opłaty manipulacyjnej oraz pobieranej przez Towarzystwo opłaty za zarządzanie określona jest w Statucie i Prospekcie.

3.2. Jednostki Uczestnictwa:

- nie mogą być zbywane przez Uczestnika na rzecz osób trzecich, a jedynie odkupywane przez Fundusz na zasadach określonych w Prospekcie,
- podlegają dziedziczeniu,
- mogą być przedmiotem zastawu,
- nie podlegają oprocentowaniu.

4. Zwięzłe określenie praw Uczestników Funduszu

Uczestnik Funduszu ma prawo do:

- nabycia i żądania odkupienia Jednostek Uczestnictwa,
- zamiany Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu na Jednostki Uczestnictwa innego Subfunduszu, na zasadach określonych w Prospekcie oraz Statucie,
- otrzymania świadczenia dodatkowego na zasadach określonych w Prospekcie Informacyjnym oraz Statucie,
- obciążania zastawem oraz ustanowienia blokady Jednostek Uczestnictwa,
- otrzymania potwierdzeń nabycia lub odkupienia Jednostek Uczestnictwa,
- dostępu do Prospektu Informacyjnego i Kluczowych Informacji dla Inwestorów oraz rocznych i półrocznych połączonych sprawozdań finansowych Funduszu oraz sprawozdań jednostkowych Subfunduszy,
- składania reklamacji związanych z uczestnictwem w Funduszu,
- żądania od Towarzystwa naprawienia szkód spowodowanych niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem obowiązków Towarzystwa w czasie zarządzania Funduszem i Subfunduszami.

5. Zasady przeprowadzania zapisów na Jednostki Uczestnictwa

- 5.1. Wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa są zbierane w drodze zapisów na Jednostki Uczestnictwa. Okres składania zapisów rozpoczyna się nie wcześniej niż w dniu następującym po dniu doręczenia zezwolenia na utworzenie Funduszu i trwa 2 miesiące. O rozpoczęciu i zakończeniu przyjmowania zapisów Towarzystwo powiadomi w drodze ogłoszenia na stronie internetowej Towarzystwa www.ipopema.pl. Zapisy będą przeprowadzone za pośrednictwem Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. z siedzibą w Warszawie.
- 5.2. Do utworzenia Funduszu niezbędne jest zebranie wpłat do wszystkich Subfunduszy w łącznej wysokości nie niższej niż 4.000.000 złotych. Łączna wysokość wpłat do każdego z Subfunduszy nie będzie niższa niż 50.000 zł.

- 5.3. Zapisy do Funduszu mogą być dokonane przez osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, zarówno rezydentów jak i nierezydentów w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. – Prawo dewizowe. Uczestnikami Funduszu nie mogą być fundusze inwestycyjne otwarte, fundusze zagraniczne lub instytucje wspólnego inwestowania z siedzibą za granicą zarządzane przez Towarzystwo lub podmiot z grupy kapitałowej Towarzystwa.
- 5.4. Wpłaty do Funduszu tytułem zapisu muszą zostać dokonane w środkach pieniężnych, w złotych, wyłącznie przelewem w okresie trwania zapisów, o którym mowa w pkt 5.1. Za dzień dokonania wpłaty uznaje się dzień, w którym Depozytariusz zaksięgował środki pochodzące z wpłaty na wydzielonym rachunku Towarzystwa, prowadzonym przez Depozytariusza.
- 5.5. Zapis do Funduszu winien wskazywać Subfundusz, którego Jednostki Uczestnictwa są przedmiotem zapisu. W ramach zapisów na Jednostki Uczestnictwa, cena Jednostki Uczestnictwa będzie ceną stałą, jednolitą dla wszystkich Jednostek Uczestnictwa objętych zapisami i będzie wynosić 100 złotych.
- 5.6. Zapis na Jednostki Uczestnictwa zostanie dokonany na formularzu, którego treść przygotowuje Towarzystwo. Wszelkie konsekwencje wynikające z niewłaściwego lub niepełnego wypełnienia formularza zapisu na Jednostki Uczestnictwa, ponosi osoba zapisująca się. Dla ważności zapisu na Jednostki Uczestnictwa wymagane jest złożenie w terminie przyjmowania zapisów właściwie i w pełni wypełnionego formularza zapisu oraz dokonanie wpłaty.
- 5.7. Wpłaty do Funduszu są dokonywane na wydzielony rachunek Towarzystwa prowadzony przez Depozytariusza. Towarzystwo wskazuje dokonującemu zapisu numer rachunku, na który należy dokonać wpłat na Jednostki Uczestnictwa danego Subfunduszu.
- 5.8. Towarzystwo w terminie 7 dni od dnia zakończenia przyjmowania zapisów, przydziela Jednostki Uczestnictwa. Przydział Jednostek Uczestnictwa nastąpi w oparciu o ważnie złożone zapisy i następuje poprzez wpisanie do Subrejstru liczby Jednostek Uczestnictwa przypadających na dokonaną wpłatę, powiększoną o wartość otrzymanych pożytków i odsetki naliczone przez Depozytariusza za okres od dnia wpłaty na prowadzony przez niego rachunek do dnia przydziału Jednostek Uczestnictwa.
- 5.9. W przypadku, w którym przydział Jednostek Uczestnictwa nie będzie możliwy ze względu na nieważność zapisu na Jednostki Uczestnictwa, Towarzystwo zwraca wpłaty do Funduszu wraz z wartością otrzymanych pożytków i odsetkami naliczonymi przez Depozytariusza za okres od dnia wpłaty na rachunek Towarzystwa prowadzony przez Depozytariusza do dnia stwierdzenia nieważności zapisu. Zwrot wpłaty nastąpi w terminie 14 dni roboczych od dnia stwierdzenia nieważności zapisu.
- 5.10. Towarzystwo w terminie 14 dni od dnia:
  - 5.10.1. w którym postanowienie sądu rejestrowego o odmowie wpisu Funduszu do rejestru funduszy inwestycyjnych stało się prawomocne lub
  - 5.10.2. w którym decyzja Komisji o cofnięciu zezwolenia na utworzenie Funduszu stała się ostateczna, lub
  - 5.10.3. upływu terminu na dokonanie zapisów na Jednostki Uczestnictwa lub na złożenie wniosku o wpisanie Funduszu do rejestru funduszy inwestycyjnych- zwraca wpłaty do Funduszu wraz z wartością otrzymanych pożytków i odsetkami naliczonymi przez Depozytariusza za okres od dnia wpłaty na rachunki, o których mowa w pkt 5.7 do dnia wystąpienia jednej z przesłanek określonych w pkt 5.10.1 - 5.10.3 oraz pobrane opłaty manipulacyjne.
- 5.11. W przypadku, w którym nie dokonano wpłat do któregośkolwiek z Subfunduszy w minimalnej wysokości określonej w pkt 5.2 lub suma wpłat do tych Subfunduszy jest niższa 4.000.000 złotych, Fundusz nie zostaje utworzony a wpłaty dokonane do tych Subfunduszy zostaną przez Towarzystwo zwrócone w sposób określony w pkt 5.10.
- 5.12. Towarzystwo może podjąć decyzję o wcześniejszym zakończeniu zapisów jeśli zostaną dokonane wpłaty w wysokości wskazanej w pkt 5.2.

6. Sposób i szczegółowe warunki:

6.1. Zbywania Jednostek uczestnictwa

6.1.1. Zasady ogólne

Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa bez ograniczeń w każdym Dniu Wyceny, przy czym Fundusz może zawiesić zbywanie Jednostek Uczestnictwa w sytuacjach określonych w Prospekcie i Statucie.

Umowa o prowadzenie IKE/IKZE mogą określać szczególne warunki zbywania przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa w ramach IKE/IKZE, w tym zawierać dodatkowe uprawnienia lub obowiązki Funduszu i Uczestnika.

Uprawnionymi do nabywania Jednostek Uczestnictwa są osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, zarówno rezydenci jak i nierezydenci w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 826). Uczestnikami Funduszu nie mogą być fundusze inwestycyjne otwarte, fundusze zagraniczne lub instytucje wspólnego inwestowania z siedzibą za granicą zarządzane przez Towarzystwo lub podmiot z grupy kapitałowej Towarzystwa.

Przystąpienie do Funduszu przez osoby fizyczne będące osobami zajmującymi eksponowane stanowiska polityczne w rozumieniu Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy wymaga zgody zarządu Towarzystwa.

6.1.2. Rejestr i Subrejestr

Nabycie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu wymaga posiadania Subrejestr w tym Subfunduszu. Fundusz otwiera dla Inwestora Subrejestr w danym Subfunduszu na podstawie:

- zlecenia otwarcia Subrejestr, albo
- zlecenia pierwszego nabycia Jednostek Uczestnictwa i po dokonaniu prawidłowej wpłaty tytułem nabycia Jednostek Uczestnictwa, albo
- zlecenia zamiany Jednostek Uczestnictwa innego Subfunduszu na Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu.

Wraz z otwarciem dla Inwestora pierwszego Subrejestr, Fundusz otwiera dla Inwestora Rejestr. Zlecenie otwarcia pierwszego Subrejestr stanowi oświadczenie o zawarciu umowy o uczestnictwo w Funduszu.

Inwestor staje się Uczestnikiem po nabyciu Jednostek Uczestnictwa. Wpłata na nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu powinna być dokonana w okresie nie dłuższym niż 30 dni od dnia złożenia zlecenia otwarcia Subrejestr, chyba że dany Dystrybutor, za pośrednictwem którego zlecenie zostało złożone, wymaga dokonania wpłaty jednocześnie ze złożeniem zlecenia otwarcia Subrejestr, lub w inny sposób. Zlecenie otwarcia Subrejestr wygasa, jeśli wpłata nie zostanie dokonana we wskazanym okresie.

Inwestor lub Uczestnik może posiadać więcej niż jeden Subrejestr w danym Subfunduszu. Inwestor lub Uczestnik może w każdym czasie złożyć zlecenie otwarcia kolejnego Subrejestr w danym Subfunduszu bezpośrednio w Funduszu lub za pośrednictwem Dystrybutora, o ile Dystrybutor ten dopuszcza taką możliwość. W Subrejestrze Uczestnika zapisywane są Jednostki Uczestnictwa jednej kategorii.

Uczestnik zobowiązany jest niezwłocznie poinformować Fundusz o wszelkich zmianach uprzednio podanych danych, w tym informacji o beneficjentach rzeczywistych. Zmiana danych stałych (dane osobowe, adres zameldowania, numer i seria dokumentu tożsamości) skutkuje wprowadzeniem jej w Rejestrze Uczestnika (we wszystkich Subrejestrach) również w przypadku wskazania przez Uczestnika w dyspozycji zmiany danych wyłącznie jednego Subrejestr.

6.1.3. Zlecenia nabycia

Nabycie Jednostek Uczestnictwa w danym Subfunduszu następuje poprzez:

- złożenie zlecenia nabycia za pośrednictwem Dystrybutora i po dokonaniu odpowiedniej wpłaty tytułem nabycia Jednostek Uczestnictwa na rachunek bankowy właściwego Subfunduszu, albo
- złożenie zlecenia zamiany Jednostek Uczestnictwa innego Subfunduszu na Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu, albo
- poprzez dokonanie wpłaty na rachunek bankowy właściwego Subfunduszu (wpłata bezpośrednia), jeżeli Uczestnik ma już otwarty Subrejestr, na który zamierza nabyć kolejne Jednostki Uczestnictwa.

W przypadku nabywania Jednostek Uczestnictwa poprzez Dystrybutora, w zleceniu otwarcia Subrejestr i zleceniu nabycia Jednostek Uczestnictwa podawana jest nazwa Subfunduszu, wskazanie kategorii Jednostek Uczestnictwa i oznaczenie typu produktu Subrejestr: zwykły lub nazwa IKE/IKZE, a w przypadku kolejnego zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa podawana jest nazwa Subfunduszu, numer Subrejestr i oznaczony jest typ Subrejestr (zwykły lub nazwa IKE/IKZE) oraz podawane są następujące informacje:

- w przypadku osób fizycznych: imię i nazwisko Uczestnika; jeżeli Jednostki Uczestnictwa mają być nabyte w ramach reinwestycji należy dodatkowo wpisać słowo „reinwestycja” i podać datę wyceny Zlecenia odkupienia, którego dotyczy reinwestycja,
- w przypadku osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej: nazwa firmy Uczestnika; jeżeli Jednostki Uczestnictwa mają być nabyte w ramach reinwestycji należy dodatkowo wpisać słowo „reinwestycja” i podać datę wyceny Zlecenia odkupienia, którego dotyczy reinwestycja.

W przypadku składania zlecenia za pośrednictwem wybranych Dystrybutorów może być wymagane podawanie innych danych, niż wskazane powyżej.

Nabycie Jednostek Uczestnictwa wpłatą bezpośrednią dokonywane jest poprzez wpłatę środków pieniężnych na rachunek bankowy Subfunduszu prowadzony przez Depozytariusza. Zaksięgowanie środków pieniężnych na rachunku bankowym Subfunduszu równoznaczne jest ze złożeniem zlecenia nabycia.

Realizację zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa Fundusz może uzależnić od przedstawienia, w sposób wskazany przez Fundusz, dodatkowych informacji, które są wymagane przepisami prawa, w szczególności przepisami Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy. Fundusz może wstrzymać realizację zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa do czasu uzupełnienia brakujących informacji, a w przypadku, w którym ich nie otrzyma, może odrzucić zlecenie nabycia Jednostek Uczestnictwa.

6.1.4. Wpłaty do Subfunduszu

Wpłata na Jednostki Uczestnictwa może zostać dokonana wyłącznie w środkach pieniężnych w złotych na rachunek bankowy Subfunduszu właściwy dla kategorii Jednostek Uczestnictwa, które mają być zbyte przez Fundusz za dokonaną wpłatę. Za dzień dokonania wpłaty rozumie się dzień, w którym nastąpiło zaksięgowanie środków na właściwym rachunku Subfunduszu.

Dokument wpłaty środków pieniężnych na nabycie Jednostek Uczestnictwa (formularz zlecenia przelewu na rachunek bankowy Subfunduszu lub formularz wpłaty na rachunek bankowy Subfunduszu) powinien zawierać następujące dane: numer rachunku bankowego Subfunduszu, a w tytule wpłaty: nazwę IKE/IKZE, jeżeli wpłata dotyczy IKE/IKZE, słowa: „reinwestycja” (jeżeli Jednostki Uczestnictwa mają być nabyte w ramach reinwestycji) oraz datę wyceny Zlecenia odkupienia, którego dotyczy reinwestycja, jak również informacje niezbędne do identyfikacji Uczestnika:

- w przypadku osób fizycznych: imię i nazwisko Uczestnika oraz numer Subrejestr Uczestnika w Subfunduszu lub numer PESEL, a w przypadku jego braku datę urodzenia,

- w przypadku osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej: nazwę firmy Uczestnika oraz numer Subrejestr Uczestnika w Subfunduszu lub numer REGON.

W przypadku wpłat dokonywanych za pośrednictwem aplikacji dystrybucyjnych lub za pośrednictwem wybranych Dystrybutorów może być wymagane podanie innych danych, niż wskazanych powyżej.

W przypadku gdy Uczestnik posiada więcej niż jeden otwarty Subrejestr w danym Subfunduszu, brak wskazania numeru Subrejestr Uczestnika w danym Subfunduszu w zleceniu nabycia bądź wpłacie bezpośredniej powoduje, że Jednostki Uczestnictwa zostaną zapisane w najwcześniej otwartym Subrejestrze Uczestnika w danym Subfunduszu dla danej kategorii Jednostek Uczestnictwa w danym IKE/IKZE (a jeżeli zlecenie nie dotyczy Jednostek Uczestnictwa w IKE/IKZE – wówczas w Subrejestrze zwykłym).

Dokument wpłaty środków pieniężnych lub dokument zlecenia wypełniony w sposób nieprawidłowy albo wywołujący wątpliwości co do treści lub autentyczności może nie być uznany za ważne zlecenie nabycia Jednostek Uczestnictwa. W takim przypadku Fundusz zwróci otrzymane środki pieniężne. W przypadku drobnych nieprawidłowości w wypełnieniu dokumentu wpłaty środków pieniężnych lub dokumentu zlecenia, Fundusz dołoży należytej staranności w celu zrealizowania takiego zlecenia zgodnie z zamiarem Uczestnika. Przy realizacji takich zleceń decydujące znaczenie będzie miał numer rachunku bankowego, na który została dokonana wpłata.

Minimalna kwota pierwszej i kolejnej wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa danej kategorii określona jest w rozdziale III pkt 3 Prospektu i w Statucie. Regulamin i umowa o prowadzenie IKE/IKZE może określać inną minimalną kwotę wpłaty.

W przypadku, gdy kwota wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa danej kategorii jest niższa niż kwota wskazana w Prospekcie i Statucie dla danej kategorii Jednostek Uczestnictwa, Fundusz dokona zwrotu wpłaty. Zwrot nastąpi niezwłocznie bez jakichkolwiek odsetek i odszkodowań, nie później jednak niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wpływu środków pieniężnych na rachunek bankowy Subfunduszu. Zwrot nastąpi na rachunek bankowy, z którego dokonana została wpłata.

W pracowniczych programach emerytalnych i grupowych planach oszczędnościowych wysokość wpłaty minimalnej ustalana jest przez Fundusz we współpracy z podmiotem organizującym grupową formę oszczędzania.

6.1.5. **Opłaty manipulacyjne**

Przy zbywaniu Jednostek Uczestnictwa Towarzystwo może pobierać opłatę manipulacyjną za zbywanie Jednostek Uczestnictwa.

6.1.6. **Zbywanie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz**

Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa w każdym Dniu Wyceny. Cena zbycia Jednostki Uczestnictwa w danym Dniu Wyceny jest równa Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa w tym Dniu Wyceny.

Zlecenie nabycia Jednostek Uczestnictwa jest realizowane do wysokości kwoty wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa pomniejszonej o pobrane opłaty manipulacyjne. Uczestnik otrzymuje liczbę Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu wynikającą z podzielenia kwoty środków pieniężnych przeznaczonych na nabycie, pomniejszonych o opłatę manipulacyjną, przez Wartość Aktywów Netto na Jednostkę Uczestnictwa Subfunduszu. Liczba zbywanych Jednostek Uczestnictwa ustalana jest z dokładnością do czterech miejsc po przecinku.

Nabycie Jednostek Uczestnictwa następuje w momencie wpisu do Subrejestr przez Agenta Transferowego liczby nabytych Jednostek Uczestnictwa za dokonaną wpłatę, na podstawie złożonego przez Uczestnika i otrzymanego przez Agenta Transferowego zlecenia oraz informacji od Depozytariusza o wpłynięciu na rachunek bankowy Subfunduszu środków pieniężnych na nabycie Jednostek Uczestnictwa.

Fundusz dołoży wszelkich starań, aby zbycie Jednostek Uczestnictwa nastąpiło:

a) w przypadku zbycia Jednostek Uczestnictwa na podstawie zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa oraz wpłaty środków pieniężnych:

- jeżeli Agent Transferowy otrzyma prawidłowo wypełnione zlecenie nabycia Jednostek Uczestnictwa oraz informację od Depozytariusza o wpłynięciu na rachunek bankowy Subfunduszu środków pieniężnych na nabycie Jednostek Uczestnictwa w Dniu Wyceny do godz. 12.00 – w tym Dniu Wyceny;

- jeżeli Agent Transferowy otrzyma prawidłowo wypełnione zlecenie nabycia Jednostek Uczestnictwa oraz informację od Depozytariusza o wpłynięciu na rachunek bankowy Subfunduszu środków pieniężnych na nabycie Jednostek Uczestnictwa w Dniu Wyceny po godz. 12.00 – w następnym Dniu Wyceny;

b) w przypadku zbycia Jednostek Uczestnictwa na podstawie wpłaty bezpośredniej:

- jeżeli Agent Transferowy otrzyma informację od Depozytariusza o wpłynięciu na rachunek bankowy Subfunduszu środków pieniężnych na nabycie Jednostek Uczestnictwa w Dniu Wyceny do godz. 12.00 – w tym Dniu Wyceny;

- jeżeli Agent Transferowy otrzyma informację od Depozytariusza o wpłynięciu na rachunek bankowy Subfunduszu środków pieniężnych na nabycie Jednostek Uczestnictwa w Dniu Wyceny po godz. 12.00 – w następnym Dniu Wyceny;

c) w pierwszym Dniu Wyceny następującym po dniu wyjaśnienia nieprawidłowości w wypełnieniu zlecenia otwarcia Subrejestr lub zlecenia nabycia lub dokumentu wpłaty.

6.1.7. **Dystrybutorzy**

Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio lub za pośrednictwem Dystrybutorów wskazanych w Rozdziale V Prospektu.

Dystrybutorzy przyjmują i przekazują zlecenia i dyspozycje dotyczące Subrejestrów otwartych za ich pośrednictwem. Wybrani Dystrybutorzy przyjmują i przekazują również zlecenia i dyspozycje dotyczące Subrejestrów otwartych za pośrednictwem innych Dystrybutorów. Uczestnicy mogą składać zlecenia i dyspozycje za pośrednictwem tego Dystrybutora, który przyjął zlecenie otwarcia danego Subrejestru. Jeżeli dany Dystrybutor przyjmuje wyłącznie zlecenia i dyspozycje dotyczące Subrejestrów otwartych za jego pośrednictwem, wówczas może on odmówić przyjęcia zlecenia lub dyspozycji lub złożone za jego pośrednictwem zlecenia i dyspozycje dotyczące Subrejestrów otwartych za pośrednictwem innych Dystrybutorów mogą nie zostać zrealizowane.

W przypadku składania zleceń i dyspozycji za pośrednictwem Dystrybutora, zlecenia i dyspozycje Uczestnika są składane Dystrybutorowi w sposób ustalony przez Fundusz z Dystrybutorem lub w umowach zawartych pomiędzy Dystrybutorem a Uczestnikiem, w szczególności w umowie o przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych lub w regulaminie wewnętrznym Dystrybutora określającym sposób i warunki prowadzenia działalności w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych. Zlecenia i dyspozycje Uczestników mogą być składane Dystrybutorowi w sposób przez niego określony, w szczególności w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji lub telefonicznie. Zlecenia, dyspozycje i inne oświadczenia woli prawidłowo złożone za pomocą elektronicznych nośników informacji, w tym zlecenie otwarcia Subrejestru, zastępują złożenie tych zleceń i dyspozycji w formie pisemnej. W zależności od sposobu przyjmowania i przekazywania zleceń i dyspozycji przez danego Dystrybutora, okres od złożenia zlecenia lub dyspozycji do ich otrzymania przez Agenta Transferowego może być różny. Uzyskane przez Uczestnika za pośrednictwem Dystrybutora dane na temat Subrejestru mogą być nieaktualne, np. mogą nie uwzględniać rozliczeń niektórych transakcji oraz korekt. Ostateczną weryfikację zlecenia wykonuje Agent Transferowy.

6.1.8. Reinwestycja

Uczestnik może nabyć Jednostki Uczestnictwa w ramach reinwestycji. Reinwestycja jest to ponowne nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu, którego Jednostki zostały odkupione przez Fundusz, do wysokości kwoty danego zlecenia odkupienia w tym samym Subfunduszu dokonanych w ciągu 60 dni kalendarzowych poprzedzających dzień złożenia zlecenia nabycia w ramach reinwestycji. Nabycie Jednostek Uczestnictwa w ramach reinwestycji nie jest obciążone opłatą manipulacyjną.

Uczestnik powinien wskazać na zleceniu reinwestycji Dzień Wyceny zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa, którego dotyczy reinwestycja. W przypadku nie wskazania Dnia Wyceny, o którym mowa w zdaniu poprzednim, przyjmuje się, że reinwestycja dotyczy Dnia Wyceny po którym zrealizowano ostatnie zlecenie odkupienia Jednostek posiadanych przez Uczestnika w danym Subfunduszu.

Jeżeli zlecenie nabycia w ramach reinwestycji opiewa na kwotę wyższą od kwoty, ustalonego zgodnie z zasadami określonymi powyżej, zlecenia odkupienia dokonanego w tym samym Subfunduszu w ciągu 60 dni kalendarzowych poprzedzających dzień złożenia zlecenia nabycia w ramach reinwestycji, zostanie pobrana opłata manipulacyjna od kwoty przewyższającej kwotę odkupienia.

Zwolnienie z opłaty manipulacyjnej przy nabywaniu Jednostek Uczestnictwa w ramach reinwestycji przysługuje jeden raz w roku kalendarzowym w każdym z Subfunduszy osobno, niezależnie od liczby Subrejestrów posiadanych przez Uczestnika.

6.1.9. Małoletni

Osoba małoletnia, która nie ukończyła 13 lat, lub osoba ubezwłasnowolniona całkowicie może składać zlecenia jedynie przez przedstawiciela ustawowego, zaś osoba małoletnia, która ukończyła 13 lat, lub osoba ubezwłasnowolniona częściowo może składać zlecenia za zgodą przedstawiciela ustawowego. Fundusz przyjmuje, że przedstawiciel ustawowy działa w granicach swoich uprawnień, może jednak w szczególnych okolicznościach zażądać od niego przedstawienia stosownego zezwolenia sądu na dokonanie określonej czynności.

6.2. Odkupywania Jednostek uczestnictwa

6.2.1. Zasady ogólne

Fundusz odkupuje Jednostki Uczestnictwa w każdym Dniu Wyceny, z tym że w sytuacjach określonych w Prospekcie, Statucie lub Ustawie, Fundusz może zawiesić odkupywanie Jednostek Uczestnictwa.

Odkupienie Jednostek Uczestnictwa nabytych w ramach IKE lub IKZE podlega szczególnym warunkom określonym w Ustawie o IKE oraz odpowiedniej umowie.

6.2.2. Zlecenie odkupienia

Odkupienie Jednostek Uczestnictwa następuje na podstawie złożonego przez Uczestnika zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa. Zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa może być złożone wobec upoważnionego pracownika Towarzystwa, za pośrednictwem Dystrybutora lub przekazane w inny udostępniony przez Fundusz sposób.

Zlecenie odkupienia może zawierać dyspozycję odkupienia wszystkich albo określonej liczby Jednostek Uczestnictwa zapisanych w Subrejestrze albo odkupienia takiej liczby Jednostek Uczestnictwa zapisanych w Subrejestrze, w wyniku

odkupienia których wyplacona zostanie określona kwota środków pieniężnych brutto (przed pobraniem podatku, o ile przepisy prawa będą nakładały na Fundusz obowiązek pobrania takiego podatku).

Jeżeli zlecenie odkupienia opiewa na liczbę Jednostek Uczestnictwa większą niż liczba Jednostek Uczestnictwa zapisanych w Subrejestrze Uczestnika w Subfunduszu lub na kwotę brutto wyższą niż wartość Jednostek Uczestnictwa znajdujących się w Subrejestrze Uczestnika w Subfunduszu lub gdy w wyniku realizacji zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu ich wartość w Subrejestrze spadłaby poniżej 100 złotych, odkupieniu podlegają wszystkie Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu w danym Subrejestrze.

Zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa powinno zawierać następujące informacje: nazwę Subfunduszu, numer Subrejestru Uczestnika, oznaczenie typu produktu Subrejestru: zwykły lub nazwę IKE/IKZE, numer rachunku bankowego i dane właściciela rachunku.

W przypadku składania zlecenia za pośrednictwem wybranych Dystrybutorów może być wymagane podawanie innych danych, niż wskazane powyżej.

W przypadku zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa, w którym nie wskazano numeru Subrejestru Uczestnika, a Uczestnik posiada więcej niż jeden otwarty Subrejestr w danym Subfunduszu, Jednostki Uczestnictwa zostaną odkupione z najwcześniej otwartego Subrejestru Uczestnika w danym Subfunduszu prowadzonego dla danej kategorii Jednostek Uczestnictwa w danym IKE/IKZE (a jeżeli zlecenie nie dotyczy Jednostek Uczestnictwa w IKE/IKZE – z Subrejestru zwykłego).

Dokument zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa wypełniony w sposób nieprawidłowy lub nieczytelny, albo w inny sposób wywołujący wątpliwości co do treści lub autentyczności, może nie być uznany za ważne zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa. W przypadku drobnych nieprawidłowości w wypełnieniu dokumentu, jeżeli możliwe będzie ustalenie Uczestnika, Subrejestru, kategorii oraz liczby Jednostek Uczestnictwa, których dotyczy zlecenie, Fundusz dołoży należytej staranności w celu realizacji takiego zlecenia zgodnie z zamiarem Uczestnika.

Realizację zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa Fundusz może uzależnić od przedstawienia, w sposób wskazany przez Fundusz, dodatkowych informacji, które są wymagane przepisami prawa, w szczególności przepisami Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy. Fundusz może wstrzymać realizację zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa do czasu uzupełnienia brakujących informacji, a w przypadku, w którym ich nie otrzyma, może odrzucić realizację odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

6.2.3. Opłaty manipulacyjne

Towarzystwo nie pobiera opłaty manipulacyjnej za odkupywanie Jednostek Uczestnictwa.

6.2.4. Odkupienie jednostek uczestnictwa przez Fundusz

Odkupienie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz następuje w każdym Dniu Wyceny. Cena odkupienia jest równa Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa, ustalonej w Dniu Wyceny, w którym następuje odkupienie Jednostek Uczestnictwa.

Odkupienie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu następuje w momencie wpisu do Rejestru przez Agenta Transferowego liczby odkupionych Jednostek Uczestnictwa i kwoty należnej Uczestnikowi z tytułu odkupienia tych Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu pomniejszonej o ewentualny podatek. Z chwilą odkupienia Jednostki Uczestnictwa są umarzone z mocy prawa. Fundusz dołoży wszelkich starań, aby odkupienie Jednostek Uczestnictwa nastąpiło:

- a) jeżeli Agent Transferowy otrzyma prawidłowo wypełnione zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu w Dniu Wyceny do godz. 12.00 – w tym Dniu Wyceny;
- b) jeżeli Agent Transferowy otrzyma prawidłowo wypełnione zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu w Dniu Wyceny po godz. 12.00 lub w dzień niebędący Dniem Wyceny – w następnym Dniu Wyceny;
- c) w pierwszym Dniu Wyceny następującym po dniu wyjaśnienia nieprawidłowości w wypełnieniu zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

Na podstawie złożonego zlecenia odkupienia, Fundusz odkupuje w pierwszej kolejności Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu zapisane na danym Subrejestrze Uczestnika nabyte przez Uczestnika po najwyższej cenie (metoda FIFO). Uczestnik nie ma możliwości wskazania kolejności odkupywania Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz.

Kwotę do wypłaty z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa ustala się jako iloczyn ceny odkupienia Jednostki Uczestnictwa i liczby odkupowanych Jednostek Uczestnictwa pomniejszony o ewentualny podatek, jeżeli przepisy prawa będą nakładały na Fundusz obowiązek pobrania podatku.

6.2.5. Zamknięcie Subrejestru i Rejestru

Subrejestr będzie zamykany po 90 dniach od dnia realizacji zlecenia odkupienia, lub zamiany wszystkich zapisanych na nim Jednostek Uczestnictwa, bądź na żądanie Uczestnika. Rejestr będzie zamykany wraz z zamknięciem ostatniego Subrejestru, bądź na żądanie Uczestnika. Żądanie zamknięcia Rejestru równoznaczne jest z żądaniem zamknięcia wszystkich Subrejestrów dla danego Uczestnika.

6.2.6. Małoletni

Osoba małoletnia, która nie ukończyła 13 lat, lub osoba ubezwłasnowolniona całkowicie, może składać zlecenia jedynie przez przedstawiciela ustawowego, zaś osoba małoletnia, która ukończyła 13 lat, lub osoba ubezwłasnowolniona częściowo może składać zlecenia za zgodą przedstawiciela ustawowego. Fundusz przyjmuje, że przedstawiciel ustawowy działa w

granicach swoich uprawnień, może jednak w szczególnych okolicznościach zażądać od niego przedstawienia stosownego zezwolenia sądu na dokonanie określonej czynności.

6.3. Konwersji Jednostek Uczestnictwa na jednostki uczestnictwa innego funduszu oraz wysokość opłat z tym związanych

Fundusz nie przewiduje możliwości dokonywania konwersji Jednostek Uczestnictwa na jednostki uczestnictwa innych, zarządzanych przez Towarzystwo funduszy inwestycyjnych.

6.4. Wypłat kwot z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa lub wypłat dochodów Subfunduszu

6.4.1. Wypłata kwot z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa:

Wypłata środków pieniężnych z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa pomniejszonych o podatek z tytułu udziału w funduszach kapitałowych, następuje niezwłocznie po odkupieniu Jednostek Uczestnictwa w formie przelewu na rachunek bankowy Uczestnika, albo jego przedstawiciela ustawowego, w przypadku Uczestników nieposiadających pełnej zdolności do czynności prawnych, albo osoby trzeciej, uprawnionej do otrzymania tych środków od Uczestnika w ramach zaspokojenia wymagalnej wierzytelności pieniężnej, dokonywanego w trybie i na warunkach określonych w obowiązujących przepisach prawa. Wypłata może być dokonana na rachunek pieniężny Uczestnika prowadzony przez dom maklerski.

Fundusz dokonuje wypłaty niezwłocznie po odkupieniu Jednostek Uczestnictwa, z tym że okres pomiędzy dniem odkupienia a dniem złożenia przez Fundusz dyspozycji przelewu środków pieniężnych przeznaczonych na wypłatę będzie nie dłuższy niż 7 dni, chyba że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności. Moment wypłynięcia środków wypłacanych przez Fundusz na rachunek bankowy Uczestnika zależy od procedur banku prowadzącego rachunek Uczestnika.

6.4.2. Wypłata dochodów Funduszu:

Fundusz nie przewiduje wypłat dochodów bez odkupywania Jednostek Uczestnictwa.

6.5. Zamiany Jednostek Uczestnictwa związanych z jednym Subfunduszem na Jednostki Uczestnictwa związane z innym Subfunduszem oraz wysokość opłat z tym związanych

Uczestnik ma prawo, na podstawie jednego zlecenia, do dokonania zamiany Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu na Jednostki Uczestnictwa innego Subfunduszu tej samej kategorii. Fundusz dokonuje zamiany Jednostek Uczestnictwa w każdym Dniu Wyceny.

Zamiana Jednostek Uczestnictwa polega na odkupieniu Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu („Subfundusz źródłowy”) oraz zbyciu w tym samym Dniu Wyceny, za kwotę uzyskaną z odkupienia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu Źródłowego pomniejszoną o opłatę za Zamianę, Jednostek Uczestnictwa innego Subfunduszu („Subfundusz docelowy”).

Zamiana może być dokonana wyłącznie w ramach jednej kategorii Jednostek Uczestnictwa. Umowa o prowadzenie IKE/IKZE mogą określać szczególne warunki zamiany Jednostek Uczestnictwa w ramach IKE/IKZE, w tym zawierać dodatkowe uprawnienia lub obowiązki Funduszu i Uczestnika.

Zlecenie zamiany Jednostek Uczestnictwa powinno zawierać następujące informacje: nazwę Subfunduszu źródłowego i numer Subrejestr Subfunduszu źródłowego, oznaczenie typu produktu Subrejestr Subfunduszu źródłowego: zwykły lub nazwa IKE/IKZE, nazwę Subfunduszu docelowego, numer Subrejestr Subfunduszu docelowego, oznaczenie typu produktu Subrejestr docelowego: zwykły lub nazwę IKE/IKZE.

W przypadku składania zlecenia za pośrednictwem wybranych Dystrybutorów może być wymagane podawanie innych danych, niż wskazane powyżej.

W przypadku gdy Agent Transferowy otrzyma zlecenia zamiany dotyczące tego samego Subrejestr w czasie skutkującym ich realizacją w tym samym Dniu Wyceny, będą one realizowane w kolejności losowej.

Przy zamianie Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz Towarzystwo może pobierać opłatę za Zamianę.

W zakresie nieopisanym w niniejszym punkcie do zamiany stosuje się odpowiednio zasady dotyczące zbywania i odkupywania Jednostek Uczestnictwa.

Osoba małoletnia, która nie ukończyła 13 lat, lub osoba ubezwłasnowolniona całkowicie, może składać zlecenia jedynie przez przedstawiciela ustawowego, zaś osoba małoletnia, która ukończyła 13 lat, lub osoba ubezwłasnowolniona częściowo może składać zlecenia za zgodą przedstawiciela ustawowego. Fundusz przyjmuje, że przedstawiciel ustawowy działa w granicach swoich uprawnień, może jednak w szczególnych okolicznościach zażądać od niego przedstawienia stosownego zezwolenia sądu na dokonanie określonej czynności.

6.6. Spełniania świadczeń należnych z tytułu nieterminowych realizacji zleceń oraz błędnej wyceny

6.6.1. Świadczenie z tytułu nieterminowej realizacji zleceń

W przypadku realizacji zlecenia w terminie późniejszym niż wskazany w Statucie Funduszu albo niezrealizowania zlecenia Uczestnik, który poniósł szkodę w związku z opóźnioną realizacją lub niezrealizowaniem zlecenia może żądać od Towarzystwa świadczenia:

- w przypadku zlecenia nabycia Jednostek Uczestnictwa - będącego iloczynem różnicy ilości nabytych Jednostek Uczestnictwa według Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa z dnia realizacji i ilości Jednostek Uczestnictwa, jaka zostałaby nabyta za dokonaną wpłatę, gdyby zlecenie zostało zrealizowane w ostatnim możliwym terminie wskazanym w Prospekcie i Wartości Aktywów Netto Subfunduszu przypadającej na Jednostkę Uczestnictwa w tym dniu, o ile iloczyn ten jest liczbą dodatnią.
- w przypadku zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa – będącego iloczynem różnicy Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa z ostatniego dnia, w którym zgodnie ze Statutem zlecenie winno zostać zrealizowane i Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa z tego dnia i liczby odkupionych Jednostek Uczestnictwa, o ile iloczyn ten jest liczbą dodatnią.

Warunkiem spełnienia świadczenia jest brak winy Uczestnika w opóźnieniu realizacji jednego ze zleceń, o których mowa powyżej, niedochowanie należytej staranności przez Towarzystwo lub podmiot, za który Towarzystwo ponosi odpowiedzialność oraz wniosek Uczestnika oraz przekazanie przez Uczestnika Towarzystwu danych niezbędnych do realizacji przez Towarzystwo obowiązków wynikających z prawa podatkowego.

6.6.2. Świadczenie z tytułu błędnej wyceny

W przypadku, gdy w danym Dniu Wyceny prawidłowo obliczona Wartość Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa była wyższa, niż Wartość Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa wyliczona błędnie:

- Uczestnicy, którzy tego Dnia Wyceny nabyli Jednostki Uczestnictwa w wyniku błędnej wyceny otrzymali większą liczbę Jednostek Uczestnictwa. Uczestnicy ci nie będą zobowiązani do zwrotu nadwyżki, a Towarzystwo, w celu wyrównania strat pozostałym Uczestnikom, wpłaci do danego Subfunduszu brakującą kwotę.
- Uczestnicy, których Jednostki Uczestnictwa tego Dnia Wyceny zostały odkupione, w wyniku błędnej wyceny otrzymali mniejszą kwotę wypłaty. Uczestnicy ci otrzymają od Towarzystwa brakującą kwotę poprzez przelew na rachunek bankowy wskazany w zleceniu.

W przypadku, gdy w danym Dniu Wyceny prawidłowo obliczona Wartość Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa była niższa, niż Wartość Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa wyliczona błędnie:

- Uczestnicy, którzy tego Dnia Wyceny nabyli Jednostki Uczestnictwa w wyniku błędnej wyceny otrzymali mniejszą liczbę Jednostek Uczestnictwa. Towarzystwo nabędzie na rzecz tych Uczestników brakującą ilość Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu.
- Uczestnicy, których Jednostki Uczestnictwa tego Dnia Wyceny zostały odkupione, w wyniku błędnej wyceny otrzymali większą kwotę wypłaty. Uczestnicy ci nie będą zobowiązani do zwrotu nadwyżki, a Towarzystwo, w celu wyrównania strat pozostałym Uczestnikom, wpłaci do danego Subfunduszu brakującą kwotę.

Zlecenie zamiany traktowane jest jak odkupienie Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu źródłowym (funduszu źródłowym) i jednocześnie nabycie Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu docelowym (funduszu docelowym). Zlecenia wskazujące określoną kwotę nabycia lub odkupienia Jednostek Uczestnictwa będą traktowane na potrzeby powyższych zapisów jak zlecenia nabycia lub odkupienia odpowiedniej ilości Jednostek Uczestnictwa przeliczonych według Wartości Aktywów Netto Funduszu wyliczonej błędnie.

7. Wskazanie okoliczności, w których Fundusz może zawiesić zbywanie lub odkupywanie Jednostek Uczestnictwa

Fundusz może zawiesić odkupywanie Jednostek Uczestnictwa na dwa tygodnie, jeżeli:

- w okresie ostatnich dwóch tygodni suma wartości odkupionych przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa oraz Jednostek Uczestnictwa, których odkupienia zażądano, stanowi kwotę przekraczającą 10% wartości Aktywów Funduszu, lub
- nie można dokonać wiarygodnej wyceny istotnej części Aktywów Funduszu z przyczyn niezależnych od Funduszu.

W przypadku, o którym mowa powyżej, za zgodą i na warunkach określonych przez Komisję Nadzoru Finansowego:

- odkupywanie Jednostek Uczestnictwa może zostać zawieszona na okres nieprzekraczający dwóch miesięcy,
- Fundusz może odkupywać Jednostki Uczestnictwa w ratach w okresie nieprzekraczającym 6 miesięcy, przy zastosowaniu proporcjonalnej redukcji lub przy dokonywaniu wypłat z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa.

Powyższe ma zastosowanie oddzielnie do każdego Subfunduszu.

Fundusz może zawiesić zbywanie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu, jeżeli Wartość Aktywów Netto tego Subfunduszu przekroczy 500.000.000 (pięćset milionów) złotych.

8. Wskazanie rynków, na których są zbywane i odkupywane Jednostki Uczestnictwa

Jednostki uczestnictwa są zbywane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

9. Informacje na temat obowiązków podatkowych Funduszu i Uczestników Funduszu, ze wskazaniem obowiązujących przepisów

9.1. Zwięzłe informacje na temat obowiązków podatkowych Funduszu

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 10 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych Fundusz jest zwolniony z podatku dochodowego od osób prawnych.

9.2. Szczegółowe informacje na temat obowiązków podatkowych Uczestników Funduszu:

9.2.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych

Zgodnie z art. 30a ust. 1 pkt 5 Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, dochody osób fizycznych z tytułu udziału w funduszach inwestycyjnych działających na podstawie Ustawy są opodatkowane zryczałtowanym podatkiem dochodowym wynoszącym na dzień sporządzenia Prospektu 19% wypłacanej kwoty dochodu.

Na podstawie art. 52a ust. 1 pkt 3 Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych dochody z tytułu udziału w funduszach inwestycyjnych, o których mowa w art. 30a ust. 1 pkt 5 Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych są zwolnione od podatku dochodowego, jeżeli dochody te są wypłacane podatnikowi na podstawie umów zawartych lub zapisów dokonanych przez podatnika przed dniem 1 grudnia 2001 r.; zwolnienie nie dotyczy dochodów uzyskanych w związku z przystąpieniem podatnika do programu oszczędzania z funduszem kapitałowym, bez względu na formę tego programu - w zakresie dochodów z tytułu wpłat (wkładów) do funduszu dokonanych począwszy od dnia 1 grudnia 2001 r., z zastrzeżeniem art. 21 ust. 1 pkt 58 i 59 Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Uczestnicy Funduszu będący spadkobiercami uiszczają podatek zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (t.j. Dz.U. z 2009 r., Nr 93, poz. 768 ze zm.).

Przedmiotem opodatkowania jest dochód, a więc przychód pomniejszony o koszty jego uzyskania. Przychodem jest różnica pomiędzy wpłacaną kwotą na nabycie Jednostek Uczestnictwa, a wypłacaną kwotą. Zgodnie z art. 30a ust. 5 Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych dochodu z tytułu udziału w funduszach inwestycyjnych nie pomniejsza się o straty z tytułu udziału w funduszach kapitałowych oraz inne straty z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych, poniesione w roku podatkowym oraz w latach poprzednich.

Zgodnie z art. 41 ust. 4 Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych Fundusz jest zobowiązany pobierać zryczałtowany podatek dochodowy od dokonywanych wypłat (świadczeń) lub stawianych do dyspozycji podatnika pieniędzy lub wartości pieniężnych z tytułu dochodów z tytułu udziału w funduszach inwestycyjnych (Fundusz jest płatnikiem tego podatku).

Zgodnie z art. 17 ust. 1c Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych nie ustala się przychodu z tytułu umorzenia jednostek uczestnictwa subfunduszu funduszu inwestycyjnego z wydzielonymi subfunduszami, w przypadku zamiany jednostek uczestnictwa subfunduszu na jednostki uczestnictwa innego subfunduszu tego samego funduszu inwestycyjnego, dokonanej na podstawie Ustawy.

Na podstawie art. 30a ust. 1 pkt 10 i 11 Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych zryczałtowany podatek dochodowy jest pobierany od:

- dochodu oszczędzającego na indywidualnym koncie emerytalnym z tytułu zwrotu, w rozumieniu przepisów o ustawie o IKE, środków zgromadzonych na tym koncie,
- dochodu Uczestnika PPE z tytułu zwrotu środków zgromadzonych w ramach programu, w rozumieniu przepisów o pracowniczych programach emerytalnych.

Powyższe przepisy dotyczą osób oszczędzających na IKE prowadzonym przez Fundusz oraz osób, którzy gromadzący środki w ramach Pracowniczego Programu Emerytalnego prowadzonego w formie umowy z Funduszem.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 58 Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, wolne od podatku dochodowego od osób fizycznych są wypłaty:

- transferowe środków zgromadzonych w ramach Pracowniczego Programu Emerytalnego do innego Pracowniczego Programu Emerytalnego lub na IKE w rozumieniu przepisów o indywidualnych kontach emerytalnych,
- środków zgromadzonych w Pracowniczym Programie Emerytalnym dokonane na rzecz Uczestnika lub osób uprawnionych do tych środków po śmierci Uczestnika,

Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 58a Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, wolne od podatku dochodowego od osób fizycznych są dochody z tytułu oszczędzania na indywidualnym koncie emerytalnym, w rozumieniu przepisów o indywidualnych kontach emerytalnych, uzyskane w związku z:

- a) gromadzeniem i wypłatą środków przez oszczędzającego,
- b) wypłatą środków dokonaną na rzecz osób uprawnionych do tych środków po śmierci oszczędzającego,
- c) wypłatę transferową,

- z tym że zwolnienie nie ma zastosowania w przypadku, gdy oszczędzający gromadził oszczędności na więcej niż jednym IKE, chyba że przepisy te przewidują taką możliwość. Jedną z możliwości jest oszczędzanie na więcej niż na jednym indywidualnym koncie emerytalnym, jeżeli wszystkie konta są prowadzone przez fundusze inwestycyjne zarządzane przez Towarzystwo.

Należy zwrócić uwagę, iż szczególne zasady opodatkowania osób fizycznych, nie mających miejsca zamieszkania lub pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej regulują stosowne umowy międzynarodowe.

Podkreślenia wymaga, iż ze względu na fakt, że obowiązki podatkowe zależą od indywidualnej sytuacji Uczestnika Funduszu i miejsca dokonywania inwestycji, w celu ustalenia obowiązków podatkowych wskazane jest zasięgnięcie porady doradcy podatkowego lub porady prawnej.

9.2.2. Podatek dochodowy od osób prawnych

Zgodnie z art. 18 w związku z art. 19 ust. 1 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych Uczestnicy Funduszu będący osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi niemającymi osobowości prawnej, z wyjątkiem spółek: cywilnych, jawnych, partnerskich komandytowych i komandytowo-akcyjnych, podlegają obowiązkowi podatkowemu na zasadach ogólnych w przypadku uzyskania dochodu z tytułu odkupienia jednostek uczestnictwa. Na dzień sporządzenia Prospektu stawka podatku wynosi 19% podstawy opodatkowania.

Należy zwrócić uwagę, iż szczególne zasady opodatkowania osób prawnych, które nie posiadają siedziby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej regulują stosowne umowy międzynarodowe.

Podkreślenia wymaga, iż ze względu na fakt, że obowiązki podatkowe zależą od indywidualnej sytuacji Uczestnika Funduszu i miejsca dokonywania inwestycji, w celu ustalenia obowiązków podatkowych wskazane jest zasięgnięcie porady doradcy podatkowego lub porady prawnej.

10. Wskazanie dnia, godziny w tym dniu i miejsca, w którym najpóźniej jest publikowana Wartość Aktywów Netto poszczególnych Subfunduszy na Jednostkę Uczestnictwa danej kategorii, ustalona w tym Dniu Wyceny, a także miejsca publikowania ceny zbycia lub odkupienia Jednostek Uczestnictwa

Wartość Aktywów Netto poszczególnych Subfunduszy na Jednostkę Uczestnictwa ustalona w danym Dniu Wyceny jest publikowana na stronie internetowej www.ipopema.pl nie później niż o godzinie 23:59 następnego dnia roboczego po Dniu Wyceny, chyba że z przyczyn niezależnych od Towarzystwa nie jest to możliwe.

Cena zbycia lub odkupienia Jednostek Uczestnictwa poszczególnych Subfunduszy jest publikowana na stronie internetowej www.ipopema.pl.

11. Metody i zasady dokonywania wyceny aktywów Funduszu i Subfunduszy oraz oświadczenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych o zgodności metod i zasad wyceny aktywów funduszu opisanych w prospekcie informacyjnym z przepisami dotyczącymi rachunkowości funduszy inwestycyjnych, a także o zgodności i kompletności tych zasad z przyjętą przez fundusz polityką inwestycyjną

11.1. Wartość Aktywów Netto Funduszu oraz Subfunduszy

11.1.1. Aktywa Funduszu oraz Subfunduszy wycenia się w Dniu Wyceny oraz na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, z zachowaniem zasad określonych w postanowieniach poniższych.

11.1.2. Fundusz dokonuje wyceny Aktywów Funduszu oraz Subfunduszy oraz ustala Wartość Aktywów Netto Funduszu, a także każdego Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa w Dniach Wyceny.

11.1.3. Ostatnie dostępne kursy lokat Funduszu na aktywnym rynku w Dniu Wyceny Fundusz określa o godzinie 23:00. Wybór godziny 23:00 uzasadniony jest następującymi okolicznościami:

11.1.3.1. o godzinie 23:00 w przypadku Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie dostępne są kursy zamknięcia,

11.1.3.2. o godzinie 23:00 w przypadku giełdowych rynków europejskich, północnoamerykańskich, południowoamerykańskich i azjatyckich dostępne są kursy zamknięcia.

11.1.4. Wartość Aktywów Netto Funduszu jest równa wartości Aktywów Funduszu w Dniu Wyceny pomniejszonej o zobowiązania Funduszu.

11.1.5. Zobowiązania, które dotyczą całego Funduszu, obciążają poszczególne Subfundusze proporcjonalnie do udziału Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w Wartości Aktywów Netto Funduszu.

11.1.6. Częstotliwość i zasady dokonywania wyceny Aktywów Funduszu są wspólne dla wszystkich Subfunduszy.

11.2. Lokaty notowane na aktywnym rynku

11.2.1. Składniki lokat notowanych na aktywnym rynku wyceniane są w sposób następujący:

11.2.1.1. Wartość godziwą składników lokat Funduszu notowanych na aktywnym rynku wyznacza się w oparciu o ostatni dostępny w momencie dokonywania wyceny kurs danego składnika lokat z aktywnego rynku.

11.2.1.2. Jeżeli w momencie dokonywania wyceny aktywny rynek, na postawie którego wyceniany jest dany składnik lokat, nie prowadzi obrotu, wówczas wyceny danego składnika lokat dokonuje się w oparciu o ostatni kurs zamknięcia ustalony na tym aktywnym rynku, a w przypadku braku kursu zamknięcia – innej, ustalonej przez aktywny rynek wartości stanowiącej jego odpowiednik, z uwzględnieniem korekt wartości godziwej określonych w pkt 11.6.

- 11.2.1.3. Jeżeli ostatni dostępny kurs został wyznaczony w oparciu o znacząco niski wolumen obrotów na danym składniku aktywów lub kurs ten pochodzi z dnia wcześniejszego niż ostatni dzień obrotu danym składnikiem na danym aktywnym rynku, wówczas kurs ten koryguje się zgodnie z ppkt 11.6.
- 11.2.2. W przypadku, gdy składnik lokat Funduszu jest przedmiotem obrotu na więcej niż jednym aktywnym rynku, wartością godziwą jest kurs ustalony na rynku głównym.
- 11.2.3. Podstawowym kryterium wyboru rynku głównego, o którym mowa w ppkt 11.2.2. jest wolumen obrotu na danym składniku lokat. W przypadku braku możliwości obiektywnego, wiarygodnego ustalenia wielkości wolumenu obrotu, Fundusz stosuje kolejne, możliwe do zastosowania kryterium:
- 11.2.3.1. liczba zawartych transakcji na danym składniku lokat, lub
- 11.2.3.2. ilość danego składnika lokat wprowadzonego do obrotu na danym rynku, lub
- 11.2.3.3. kolejność wprowadzenia do obrotu, lub
- 11.2.3.4. możliwość dokonania przez Fundusz transakcji na danym rynku.
- 11.2.4. Wyboru rynku głównego, o którym mowa w ppkt 11.2.2., dokonuje się na koniec każdego kolejnego miesiąca kalendarzowego.
- 11.2.5. Ostatnie dostępne kursy, o których mowa w ppkt 11.2.1., w dniu dokonywania wyceny Fundusz określa o godzinie 23:00. Wybór godziny 23:00 uzasadniony jest następującymi okolicznościami:
- 11.2.5.1. o godzinie 23:00 w przypadku Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie dostępne są kursy zamknięcia,
- 11.2.5.2. o godzinie 23:00 w przypadku giełdowych rynków europejskich, północnoamerykańskich, południowoamerykańskich i azjatyckich dostępne są kursy zamknięcia.
- 11.2.6. Zgodnie z postanowieniami ustępów powyższych będą wyceniane następujące lokaty Funduszu notowane na aktywnym rynku:
- 11.2.6.1. akcje,
- 11.2.6.2. warranty subskrypcyjne,
- 11.2.6.3. prawa do akcji,
- 11.2.6.4. prawa poboru,
- 11.2.6.5. kwity depozytowe,
- 11.2.6.6. listy zastawne,
- 11.2.6.7. dłużne papiery wartościowe,
- 11.2.6.8. instrumenty pochodne,
- 11.2.6.9. certyfikaty inwestycyjne,
- 11.2.6.10. tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą.

11.3. Lokaty nienotowane na aktywnym rynku

- 11.3.1. Wartość składników lokat Funduszu nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się, z zastrzeżeniem ppkt 11.4., w następujący sposób:
- 11.3.1.1. obligacji, bonów skarbowych, bonów pieniężnych, kwitów depozytowych, listów zastawnych, weksli, – w skorygowanej cenie nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej; dodatkowo, efektywna stopa procentowa będzie skorygowana o marżę wynikającą z ryzyka kredytowego ustaloną przy uwzględnieniu terminu zapadalności wycenianego składnika lokat;
- 11.3.1.2. dłużnych papierów wartościowych zawierających wbudowane instrumenty pochodne:
- w przypadku gdy wbudowane instrumenty pochodne są ściśle powiązane z wycenianym papierem dłużnym wartość tego papieru dłużnego będzie wyznaczana przy zastosowaniu odpowiedniego dla danego papieru dłużnego modelu wyceny; zastosowany model wyceny w zależności od charakterystyki wbudowanego Instrumentu Pochodnego lub charakterystyki sposobu naliczania oprocentowania będzie uwzględniać w swojej konstrukcji modele wyceny poszczególnych wbudowanych Instrumentów Pochodnych, zgodnie z ppkt 11.3.1.5; dodatkowo, dane wejściowe odpowiednie dla danego modelu i uwzględniające jego charakterystykę będą pochodzić z aktywnego rynku;
  - w przypadku gdy wbudowane instrumenty pochodne nie są ściśle powiązane z wycenianym papierem dłużnym wówczas wartość wycenianego papieru dłużnego będzie stanowić sumę wartości dłużnego papieru wartościowego (bez wbudowanych instrumentów pochodnych) wyznaczonej przy uwzględnieniu efektywnej stopy procentowej oraz wartości wbudowanych instrumentów pochodnych wyznaczonych w oparciu o modele właściwe dla poszczególnych instrumentów pochodnych zgodnie z ppkt 11.3.1.5.
- 11.3.1.3. akcji:
- w przypadku akcji emitowanych przez podmioty, dla których można wskazać emitentów o podobnym profilu i zakresie działania, których akcje są notowane na aktywnym rynku – przy wykorzystaniu modeli wskaźnikowych odnoszących cenę akcji do poszczególnych, wybranych parametrów finansowych działalności emitenta (cena/zysk, cena/wartość księgowa, itp.) na podstawie ceny ogłaszanej na aktywnym rynku dla akcji emitentów notowanych na aktywnym rynku;
  - w przypadku akcji emitowanych przez podmioty, dla których nie można wskazać emitentów o podobnym profilu i zakresie działania, których akcje są notowane na aktywnym rynku - przy wykorzystaniu modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych (discounted cash flows; DCF) zastosowanego do prognozowanych wolnych przepływów pieniężnych (free cash flows; FCF) oszacowanych na podstawie sporządzonej analizy finansowej, przy uwzględnieniu stopy dyskontowej uwzględniającej stopę wolną od ryzyka oraz premię za ryzyko związane z działalnością danego emitenta; analiza finansowa sporządzana będzie z częstotliwością nie mniejszą niż raz na rok, na podstawie rocznych sprawozdań finansowych, a jeśli jednostka sporządza sprawozdania częściej - na podstawie tych sprawozdań. Wartość

godziwa wynikająca z analizy finansowej będzie podlegała na bieżąco korekcie w każdym przypadku, w którym Fundusz otrzyma informację dotyczącą istotnych zdarzeń mogących mieć wpływ na wartość godziwą wycenianych akcji;

- 11.3.1.4. warrantów subskrypcyjnych, praw do akcji i praw poboru – w oparciu o modele wyceny tych lokat przy zastosowaniu parametrów pobranych z aktywnego rynku, przy czym w przypadku gdy akcje emitenta nie są notowane na aktywnym rynku, cena akcji zastosowana do modelu zostanie wyznaczona zgodnie z postanowieniem ppkt 11.3.1.3. powyżej;
- 11.3.1.5. Instrumentów Pochodnych – w oparciu o modele wyceny powszechnie stosowane dla danego typu lokaty, przy czym parametry wejściowe będą pobierane z aktywnego rynku; przy czym będą to modele:
- w przypadku kontraktów terminowych: model zdyskontowanych przepływów pieniężnych;
  - w przypadku opcji: model Blacka-Scholesa oraz inne powszechnie stosowane modele wyceny opcji;
  - w przypadku transakcji wymiany walut, stóp procentowych: model zdyskontowanych przepływów pieniężnych.
- 11.3.1.6. jednostek uczestnictwa, certyfikatów inwestycyjnych i tytułów uczestnictwa emitowanych przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą – w oparciu o ostatnio ogłoszoną wartość aktywów netto na jednostkę uczestnictwa, certyfikat inwestycyjny lub tytuł uczestnictwa, z uwzględnieniem zdarzeń mających wpływ na wartość godziwą, jakie miały miejsce po dniu ogłoszenia wartości aktywów netto na jednostkę uczestnictwa, certyfikat inwestycyjny lub tytuł uczestnictwa;
- 11.3.1.7. depozytów – w wysokości wynikającej z sumy wartości nominalnej oraz naliczonych odsetek, przy czym kwotę naliczonych odsetek ustala się przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.
- 11.3.1.8. wierzytelności pieniężnych – według wiarygodnie określonej wartości godziwej.
- 11.3.2. W przypadku przeszacowania składnika lokat Funduszu dotychczas wycenianego w wartości godziwej, do wysokości skorygowanej ceny nabycia – wartość godziwa wynikająca z ksiąg rachunkowych Funduszu stanowi, na dzień przeszacowania, nowo ustaloną skorygowaną cenę nabycia.
- 11.3.3. Modele wyceny, o których mowa w ppkt 11.3.1., będą stosowane w sposób ciągły. Każda zmiana modelu wyceny będzie publikowana w sprawozdaniu finansowym Funduszu przez dwa kolejne lata.
- 11.3.4. Modele i metody wyceny składników lokat Funduszu, o których mowa w ppkt 11.3.1., podlegają uzgodnieniu z Depozytariuszem.
- 11.4. Papiery wartościowe nabyte (zbyte) z przyrzeczeniem odkupu**
- 11.4.1. Papiery wartościowe nabyte przy zobowiązaniu się drugiej strony do odkupu wycenia się, począwszy od dnia zawarcia umowy kupna, metodą skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.
- 11.4.2. Zobowiązania z tytułu zbycia papierów wartościowych, przy zobowiązaniu się Funduszu do odkupu, wycenia się, począwszy od dnia zawarcia umowy sprzedaży, metodą korekty różnicy pomiędzy ceną odkupu a ceną sprzedaży przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.
- 11.5. Aktywa i zobowiązania denominowane w walutach obcych**
- 11.5.1. Aktywa oraz zobowiązania Funduszu denominowane w walutach obcych wycenia się lub ustala w walucie, w której są notowane na aktywnym rynku, a w przypadku gdy nie są notowane na aktywnym rynku – w walucie, w której są denominowane.
- 11.5.2. Aktywa oraz zobowiązania Funduszu, o których mowa w ppkt 11.5.1., wykazuje się w PLN, po przeliczeniu według ostatniego dostępnego średniego kursu wyliczonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.
- 11.5.3. Wartość Aktywów Funduszu notowanych lub denominowanych w walutach, dla których Narodowy Bank Polski nie wylicza kursu, określa się w relacji do waluty USD, a jeżeli nie jest to możliwe – do waluty EUR.
- 11.6. Wiarygodnie oszacowana wartość godziwa w przypadkach, o których mowa w ppkt 11.2.1.2. i 11.2.1.3.**
- W przypadkach, o których mowa w ppkt 11.2.1.2. i 11.2.1.3., za wiarygodnie oszacowaną wartość godziwą danego składnika aktywów notowanego na aktywnym rynku uznaje się wartość wyznaczoną zgodnie z postanowieniami ppkt 11.3. dotyczącymi danego składnika aktywów.
- 11.7. Oświadczenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych**

OŚWIADCZENIE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Dla Zarządu IPOPEMA Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A.

Dokonaliśmy analizy metod i zasad wyceny aktywów następujących subfunduszy:

- Subfundusz Konserwatywny
- Subfundusz Stabilny
- Subfundusz Zrównoważony
- Subfundusz Dynamiczny

(dalej jako „Subfundusze”), wydzielonych w ramach BGŻ Specjalistycznego Funduszu Inwestycyjnego Otwartego (dalej „Fundusz”), opisanych w Rozdziale III, punkcie 11 Prospektu Informacyjnego Funduszu, którego tekst jednolity został zaktualizowany w dniu 29 maja 2015 roku.

Zarząd IPOPEMA Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A. jest odpowiedzialny za opracowanie i stosowanie polityk inwestycyjnych Subfunduszy oraz za wybór i przyjęcie odpowiednich metod i zasad wyceny aktywów Subfunduszy.

Naszym zadaniem było wydanie oświadczenia o zgodności metod i zasad wyceny aktywów Subfunduszy z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych (Dz. U. z 2007 roku, nr 249, poz. 1859) (dalej „Rozporządzenie”) oraz o kompletności i zgodności tych metod i zasad z politykami inwestycyjnymi Subfunduszy.

Prace związane z wydaniem niniejszego oświadczenia przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowym Standardem Usług Atestacyjnych 3000 w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, że opisane metody i zasady wyceny aktywów Subfunduszy są zgodne z Rozporządzeniem oraz są kompletne i zgodne z przyjętymi przez Subfundusze politykami inwestycyjnymi.

WS

1

Naszym zdaniem, metody i zasady wyceny aktywów Subfunduszy opisane w Rozdziale III, punkcie 11 Prospektu Informacyjnego Funduszu, w zakresie instrumentów, których dotyczą, są we wszystkich istotnych aspektach:

- zgodne z Rozporządzeniem;
- kompletne i zgodne z politykami inwestycyjnymi poszczególnych Subfunduszy określonymi w części II Statutu Funduszu oraz odpowiednio:
  - w Rozdziale XIII, Art. 39 - 41 Statutu Funduszu dla Subfunduszu Konserwatywny,
  - w Rozdziale XIV, Art. 46 - 48 Statutu Funduszu dla Subfunduszu Stabilny,
  - w Rozdziale XV, Art. 53 - 55 Statutu Funduszu dla Subfunduszu Zrównoważony,
  - w Rozdziale XVI, Art. 60 - 62 Statutu Funduszu dla Subfunduszu Dynamiczny

w imieniu

Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.

Rondo ONZ 1

00-124 Warszawa

Numer ewidencyjny 130

Wojciech Soleniec

Biegły Rewident

Ernst & Young Audyt Polska
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
spółka komandytowa
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa

Warszawa, dnia 29 maja 2015 roku

12. Informacja o utworzeniu rady inwestorów w Funduszu

Fundusz nie przewiduje utworzenia rady inwestorów.

Rozdział III.1 Subfundusz Konserwatywny

1.

1.1. Opis polityki inwestycyjnej Subfunduszu

1.1.1. Wskazanie głównych kategorii lokat Subfunduszu i ich dywersyfikacji charakteryzujących specyfikę Subfunduszu oraz, jeżeli Fundusz lokuje Aktywa Subfunduszu głównie w lokaty inne niż papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego – wyraźne wskazanie tej cechy

Depozyty bankowe, Instrumenty Dłużne, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne lub tytuły uczestnictwa Funduszy Dłużnych oraz należności mogą stanowić łącznie od 90% do 100% wartości Aktywów Subfunduszu.

Fundusz może lokować od 0 % do 10% wartości Aktywów Subfunduszu w Instrumenty Udziałowe, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne, tytuły uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania, które zgodnie z ich statutem lub regulaminem inwestują do 100 % aktywów w Instrumenty Udziałowe.

1.1.2. Zwięzły opis kryteriów doboru lokat do portfela inwestycyjnego Subfunduszu

Głównymi kryteriami doboru lokat są:

- 1) w przypadku instrumentów udziałowych (takich jak akcje, prawa do akcji, prawa poboru, kwity depozytowe i warranty subskrypcyjne):
  - a) ryzyko działalności emitenta, zarówno na poziomie makroekonomicznym, jak i specyficznym dla danego emitenta,
  - b) prognozowane perspektywy wzrostu wyników finansowych emitenta,
  - c) prognozowany wzrost wyceny rynkowej papieru wartościowego w ujęciu nominalnym,
  - d) prognozowana stopa zwrotu z papieru wartościowego w ujęciu relatywnym, tj. w porównaniu z innymi podobnymi papierami lub w porównaniu do stopy zwrotu z indeksu giełdowego stanowiącego punkt odniesienia (benchmark) danego Subfunduszu,
  - e) dodatkowo, w przypadku praw poboru – poza lit. a) do lit d) – także relacja ceny prawa poboru do wartości teoretycznej prawa poboru wynikającej z aktualnej ceny akcji danej spółki;
- 2) w przypadku dłużnych papierów wartościowych, Instrumentów Rynku Pieniężnego, listów zastawnych i obligacji zamiennych na akcje:
  - a) prognozowane zmiany poziomu rynkowych stóp procentowych,
  - b) prognozowane zmiany kształtu krzywej dochodowości,
  - c) stosunek oczekiwanej stopy zwrotu do ryzyka inwestycyjnego związanego z danym papierem wartościowym lub Instrumentem Rynku Pieniężnego,
  - d) wysokość premii za ryzyko inwestycyjne w porównaniu do stawek kształtujących się na rynku,
  - e) wpływ na średni okres do wykupu całego portfela inwestycyjnego,
  - f) dodatkowo, w przypadku papierów dłużnych, innych niż emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski – poza kryteriami określonymi w lit. a) do e) – także wiarygodność kredytowa emitenta,
  - g) dodatkowo, w przypadku obligacji zamiennych na akcje – poza kryteriami określonymi w lit. a) do e) – także warunki zamiany obligacji na akcje;
- 3) w przypadku jednostek uczestnictwa, certyfikatów inwestycyjnych i tytułów uczestnictwa funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania:
  - a) możliwość efektywniejszej dywersyfikacji lokat Subfunduszu,
  - b) możliwość efektywniejszej realizacji celu inwestycyjnego Subfunduszu,
  - c) adekwatność polityki inwestycyjnej funduszu inwestycyjnego, funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania do polityki inwestycyjnej Subfunduszu,
  - d) polityka inwestycyjna danego funduszu inwestycyjnego, funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania;
- 4) w przypadku depozytów:
  - a) poziom oprocentowania depozytów, również w porównaniu do stawek kształtujących się na rynku,
  - b) wiarygodność banku;
- 5) w przypadku instrumentów pochodnych:
  - a) adekwatność, rozumiana jako zgodność instrumentów bazowych z polityką inwestycyjną obowiązującą dla danego Subfunduszu,
  - b) efektywność, rozumiana jako zgodność zmiany wartości instrumentu pochodnego z oczekiwaną zmianą wartości instrumentu bazowego,
  - c) płynność, rozumiana jako istnienie wolumenu obrotu danym instrumentem pochodnym znacznie przewyższającego wielkość transakcji,
  - d) koszt, rozumiany jako koszty ponoszone w celu nabycia instrumentu pochodnego, w relacji do kosztów ponoszonych w celu nabycia instrumentu bazowego.

1.1.3. Jeżeli Subfundusz odzwierciedla skład uznanego indeksu akcji lub dłużnych papierów wartościowych – wskazanie tego indeksu, rynku, którego indeks dotyczy, oraz stopnia odzwierciedlenia indeksu przez Subfundusz

Nie dotyczy. Subfundusz nie odzwierciedla składu uznanego indeksu.

1.1.4. Jeżeli Wartość Aktywów Netto portfela inwestycyjnego Subfunduszu może się charakteryzować dużą zmiennością wynikającą ze składu portfela lub z przyjętej techniki zarządzania portfelem – wyraźne wskazanie tej cechy

Z uwagi na skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu, wynikający ze specyfiki Subfunduszu, w szczególności z uwagi na niskie zaangażowanie w instrumenty udziałowe, Wartość Aktywów Netto portfela inwestycyjnego Subfunduszu powinna charakteryzować się niską zmiennością. Podkreślenia jednak wymaga, iż z uwagi na okoliczności niezależne od Towarzystwa lub Funduszu w określonych sytuacjach rynkowych zmienność ta może być wyższa.

1.1.5. Jeżeli Fundusz może zawierać na rzecz Subfunduszu umowy, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne – wskazanie tej informacji wraz z określeniem wpływu zawarcia takich umów, w tym umów, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, na ryzyko związane z przyjętą polityką inwestycyjną

Fundusz na rzecz Subfunduszu może zawierać umowy, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne oraz Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne wyłącznie w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu lub dla ograniczenia ryzyka inwestycyjnego Subfunduszu. Zawarcie takich umów może wpływać zarówno na zwiększenie jak i na zmniejszenie ryzyka inwestycyjnego Subfunduszu.

1.1.6. Jeżeli udzielono gwarancji wypłaty określonej kwoty z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu – wskazanie gwaranta oraz warunków gwarancji

Nie dotyczy.

1.2. Opis ryzyka związanego z inwestowaniem w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu, w tym ryzyka związanego z przyjętą polityką inwestycyjną Subfunduszu

1.2.1. Opis ryzyka inwestycyjnego związanego z polityką inwestycyjną Subfunduszu, z uwzględnieniem strategii zarządzania i szczególnych strategii inwestycyjnych stosowanych w odniesieniu do inwestycji na określonym obszarze geograficznym, w określonej branży lub sektorze gospodarczym albo w odniesieniu do określonej kategorii lokat, albo w celu odzwierciedlenia indeksu akcji lub dłużnych papierów wartościowych

1.2.1.1. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w wyniku niekorzystnych zmian cen instrumentów finansowych na rynkach finansowych. W przypadku inwestycji w jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych lub tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania na ceny tych instrumentów finansowych mają wpływ wartości instrumentów finansowych, w które te podmioty lokują swoje aktywa. Na ryzyko rynkowe składają się w szczególności:

- ryzyko cen akcji,
- ryzyko stopy procentowej.

Ryzyko cen akcji polega na spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na skutek niekorzystnych zmian cen akcji lub innych instrumentów udziałowych. Na ryzyko cen akcji składają się ryzyko systematyczne oraz ryzyko specyficzne danego emitenta.

Ryzyko systematyczne związane jest z sytuacją makroekonomiczną, czyli między innymi takimi czynnikami jak: stopa wzrostu gospodarczego, poziom deficytu budżetowego i deficytu w handlu zagranicznym, stopa bezrobocia, wielkość popytu konsumpcyjnego i inwestycyjnego, wysokość stóp procentowych i kursów walutowych, poziom inflacji, ceny surowców i zmiany cen akcji na rynkach zagranicznych. Negatywne tendencje w sytuacji makroekonomicznej mogą przekładać się na spadki cen na rynkach akcji lub innych instrumentów finansowych. Negatywne tendencje na zagranicznych rynkach akcji mogą przekładać się na spadki cen akcji i innych instrumentów finansowych na rynku krajowym. Ryzyko systematyczne nie może zostać ograniczone poprzez dywersyfikację portfela udziałowych papierów wartościowych.

Ryzyko specyficzne to ryzyko inwestowania w akcje lub inne instrumenty finansowe określonego emitenta. Na ryzyko to wpływają między innymi: wyniki finansowe emitenta i prognozy przyszłych wyników, pozycja rynkowa spółki, poziom zadłużenia, ład korporacyjny, jakość pracy zarządu, konflikty w akcjonariacie i inne. Ryzyko specyficzne może zostać ograniczone poprzez dywersyfikację portfela udziałowych papierów wartościowych.

Ryzyko cen akcji oraz jego ryzyka składowe mogą być zwiększane lub zmniejszane przez charakterystyczne cechy segmentów rynku akcji, na których dokonywane są inwestycje, co może skutkować zwiększoną zmiennością cen tych instrumentów. W szczególności, charakterystycznymi cechami niektórych segmentów rynku akcji, mogącymi powodować zmianę ekspozycji inwestora na ryzyko cen akcji są m.in.:

W segmencie akcji o wysokiej płynności (tzw. *blue chips*) - wrażliwość na kierunek przepływów środków pieniężnych o znacznej wartości, związanych z dokonywaniem inwestycji przez dużych inwestorów instytucjonalnych, w tym przepływów kapitału zagranicznego. Może ona powodować w niektórych okresach zwiększoną zmienność cen akcji z tego segmentu, zarówno bezwzględnie, jak i w stosunku do pozostałych segmentów rynku akcji.

W segmencie akcji małych i średnich spółek - wrażliwość na informacje dotyczące emitenta (dotyczy w największym zakresie akcji notowanych w alternatywnym systemie obrotu NewConnect). Może ona powodować zwiększoną zmienność oraz odchylenia ceny rynkowej instrumentów finansowych od ich wartości fundamentalnej w segmentach rynku o średniej i niskiej płynności, wynikające m.in. z braku lub ze zmniejszonego zaangażowania inwestorów instytucjonalnych.

W przypadku akcji notowanych na rynkach zagranicznych – wrażliwość na zmiany kursów walutowych i sytuacji makroekonomicznej krajów, z których spółki są przedmiotem inwestycji. Niezależnie od ryzyka walutowego, kursy akcji spółek zagranicznych mogą charakteryzować się w niektórych okresach zwiększoną zmiennością kursów wyrażonych w walucie lokalnej na skutek ograniczania strat przez inwestorów zagranicznych, wynikających z niekorzystnych zmian kursów walutowych. Inwestycje w akcje spółek zagranicznych wiążą się również z ekspozycją inwestora na ryzyko systematyczne tych krajów (tzw. ryzyko kraju).

W przypadku akcji spółek z krajów rozwijających się (tzw. *emerging markets*) - wrażliwość na wzrost globalnej awersji do ryzyka. Kursy cen akcji spółek z krajów rozwijających się mogą być dodatkowo narażone na okresowe wzrosty zmienności notowań wynikające ze wzrostu globalnej awersji do ryzyka oraz krótkoterminowe spadki kursów, wynikające z masowego wycofywania środków finansowych przez inwestorów z tego segmentu, zwłaszcza w okresie dekonjunktury. Może tym zjawiskom towarzyszyć także wzrost korelacji zarówno pomiędzy kursami akcji emitentów z tego samego kraju, jak również pomiędzy indeksami giełdowymi z różnych krajów rozwijających się, co może zniwelować korzyści wynikające dywersyfikacji ryzyka specyficznego emitenta i ryzyka kraju.

W segmencie spółek niepublicznych - nieobserwowalność kursu rynkowego oraz brak obowiązków informacyjnych po stronie emitentów. W związku z tym, że akcje spółek niepublicznych nie są przedmiotem transakcji w publicznym obrocie, ich wartość godziwa nie może zostać dokładnie ustalona poprzez odniesienie do kursu takich akcji, lecz musi być ustalona za pomocą metod i modeli wyceny akcji. Z natury rzeczy, tak ustalona wartość jest oszacowaniem i nawet przy zachowaniu najwyższej staranności jest obarczona możliwością błędów (tzw. ryzyko modelu), w związku z czym cena nabycia i zbycia takich instrumentów może być różna od ich wartości fundamentalnej. Wartość uzyskana w drodze wyceny jest wrażliwa na zmianę założeń odnośnie prognozowanych wyników finansowych, danych makroekonomicznych, stóp procentowych i innych danych wykorzystywanych w modelu. Co więcej, spółki niepubliczne nie podlegają rygorystycznym obowiązkom informacyjnym, jakim podlegają spółki publiczne, co może również wpływać na efektywność wyceny akcji będących przedmiotem transakcji w tym segmencie rynku kapitałowego.

W segmencie akcji spółek będących przedmiotem pierwszych ofert publicznych (tzw. IPO) - nieobserwowalność wcześniejszych kursów akcji i krótsza historia dostępnych danych finansowych. Podobnie jak w przypadku spółek niepublicznych, wcześniejszy kurs akcji spółek będących przedmiotem pierwszych ofert publicznych jest nieznanym i w związku z tym ustalenie wartości akcji wymaga przeprowadzenia oszacowania przy użyciu metod i modeli wyceny akcji. Takie oszacowanie może być obarczone możliwością błędów (tzw. ryzyko modelu), w związku z czym cena nabycia takich instrumentów może być różna od ich wartości fundamentalnej. Wartość uzyskana w drodze wyceny jest wrażliwa na zmianę założeń odnośnie prognozowanych wyników finansowych, danych makroekonomicznych, stóp procentowych i innych danych wykorzystywanych w modelu. Co więcej, spółki będące przedmiotem pierwszej oferty publicznej nie mają tak długiej historii danych finansowych jak podlegające rygorystycznym obowiązkom informacyjnym spółki publiczne, co może wpływać na poprawność prognoz finansowych, a tym samym na efektywność wyceny akcji będących przedmiotem transakcji w tym segmencie rynku kapitałowego.

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane zmianami stóp procentowych. Ryzyko stopy procentowej ma szczególne znaczenie w przypadku instrumentów dłużnych o oprocentowaniu stałym. Zależność cen tych instrumentów od stopy procentowej jest odwrotna. Wzrost stopy procentowej powoduje spadek cen papierów dłużnych, a spadek stopy procentowej powoduje wzrost ceny instrumentów dłużnych. Ryzyko stopy procentowej zależy od długości czasu do wykupu danego instrumentu, stopy odsetkowej i stopy dochodowości. Im dłuższy czas do wykupu instrumentu, tym wyższe jest ryzyko stopy procentowej. Im niższa stopa odsetkowa i stopa dochodowości instrumentu, tym wyższe jest ryzyko stopy procentowej. Na ryzyko stopy procentowej mają wpływ m.in. wzrost stopy inflacji (bieżącej lub oczekiwanej), wysokość realnej stopy procentowej, polityka pieniężna banku centralnego, tempo rozwoju gospodarczego, poziom oszczędności w gospodarce, ocena sytuacji fiskalnej państwa przez inwestorów oraz poziom stóp

procentowych w innych krajach. Ekspansywna polityka fiskalna i monetarna państwa, nadmierny wzrost deficytu finansów publicznych i wzrost relacji długu publicznego do PKB, może prowadzić do presji na wzrost rynkowych stóp procentowych.

1.2.1.2. Ryzyko kredytowe

Głównymi czynnikami ryzyka kredytowego są:

- ryzyko niedotrzymania warunków,
- ryzyko obniżenia oceny kredytowej,
- ryzyko rozpiętości kredytowej.

Ryzyko niedotrzymania warunków, nazywane również ryzykiem niewypłacalności, to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane niedotrzymaniem warunków kontraktów finansowych przez emitentów instrumentów dłużnych. Polega ono na niespłaceniu przez emitenta w terminie należnej kwoty z tytułu wyemitowanych instrumentów dłużnych (zarówno odsetek jak i kwoty pożyczanego kapitału).

Ryzyko obniżenia oceny kredytowej to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane obniżeniem ocen kredytowych (ratingów) emitentów lub emisji. Obniżenie oceny kredytowej dla danego emitenta skutkuje wzrostem ryzyka danej inwestycji, co powoduje, że inwestorzy oczekują wyższej stopy zwrotu z tej inwestycji. Wzrost oczekiwanej stopy zwrotu powoduje spadek wartości instrumentów dłużnych.

Ryzyko rozpiętości kredytowej to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane zmianami rozpiętości kredytowej dla emisji. Rozpiętość kredytowa to różnica z oczekiwanej przez inwestorów stopy zwrotu z instrumentów obarczonych ryzykiem a instrumentów, które postrzega się jako wolne od ryzyka (instrumenty dłużne emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa). Inwestycje w papiery dłużne innych emitentów niż Skarb Państwa, czyli np. papiery komercyjne lub obligacje komunalne i korporacyjne wiążą się z wyższym poziomem ryzyka kredytowego, uzależnionym od wiarygodności kredytowej emitenta. Pogorszenie ratingu kredytowego wpływa na wzrost ryzyka danego emitenta i wzrost rozpiętości kredytowej, a tym samym powoduje spadek ceny danego instrumentu dłużnego. Inwestycje w tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lub w jednostki uczestnictwa innych funduszy obciążone są ryzykiem pochodzącym od ryzyka lokat takiego funduszu. Inwestycje w lokaty bankowe związane są z ryzykiem kredytowym banku.

1.2.1.3. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest związane z brakiem możliwości efektywnego przeprowadzenia transakcji na danym instrumencie finansowym, bez istotnego wpływu na cenę realizacji, ze względu na wielkość tej transakcji. Innymi słowy jest to możliwość okresowego ograniczenia dostępności rynku danych instrumentów. Ryzyko to występuje najczęściej przy próbie sprzedaży znacznej ilości posiadanych aktywów, która to ilość jest relatywnie duża w stosunku do normalnej wielkości transakcji przeprowadzanych danym instrumentem finansowym. Powoduje to naruszenie aktualnej struktury popytu i podaży, co prowadzi do zmiany ceny rynkowej. Ryzyko płynności ma szczególnie duże znaczenie w przypadku rynku akcji. W odniesieniu do poszczególnych emitentów zależy ono głównie od takich czynników jak: wielkość (kapitalizacja rynkowa) spółki oraz poziom średnich dziennych obrotów rynkowych akcjami danego emitenta. W przypadku innych instrumentów finansowych na poziom płynności mają wpływ takie czynniki, jak wartość instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie, średni dzienny obrót rynkowy na danym instrumencie finansowym czy różnica pomiędzy ceną kupna i sprzedaży. Ograniczenie płynności może zwiększać zmienność cen instrumentów finansowych. Może ono wzrastać dodatkowo w sytuacji niepokoju na rynkach, nagłych zmian stóp procentowych oraz nagłych przepływów kapitału zagranicznego. W przypadku inwestycji w tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne lub instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lub w jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne innych funduszy inwestycyjnych, istnieje ryzyko czasowego zawieszania odkupywania tytułów uczestnictwa, jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych przez tę instytucję wspólnego inwestowania lub fundusz inwestycyjny.

1.2.1.4. Ryzyko związane z lokowaniem w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych, specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych lub w tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne

Z uwagi na potencjalnie duże zaangażowanie ww. klas aktywów w aktywach Subfunduszu (mogące zgodnie z polityką inwestycyjną stanowić do 100% aktywów Subfunduszu), Subfundusz narażony jest na ryzyko związane z możliwością braku wyceny jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa tych funduszy, a także w przypadku zawieszania odkupywania tych jednostek lub tytułów uczestnictwa – ryzyko płynności w odniesieniu do możliwości realizowania zleceń odkupienia składanych przez swoich uczestników (czyli w tym przypadku przez Fundusz działający w imieniu Subfunduszu).

1.2.1.5. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe (ryzyko kursu walutowego) to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane zmianami kursu waluty polskiej w stosunku do walut obcych. Na ryzyko to wpływa szereg czynników o charakterze makroekonomicznym (między innymi poziom inflacji, poziom deficytu budżetowego i deficytu w handlu zagranicznym, wysokość nominalnych i realnych stóp procentowych, charakter polityki pieniężnej i fiskalnej, tempo wzrostu gospodarczego

oraz poziom stóp procentowych w innych krajach) i rynkowym (między innymi: sytuacja na międzynarodowych rynkach finansowych oraz tzw. sentyment zagranicznych inwestorów odnośnie inwestycji w instrumenty denominowane w walucie danego kraju). Poziom kursu walutowego może cechować się bardzo dużą zmiennością o nieprzewidywalnym charakterze.

1.2.1.6. Ryzyko związane z przechowywaniem Aktywów

Aktywa Subfunduszu przechowywane są na rachunkach prowadzonych odpowiednio przez Depozytariusza i Subdepozytariuszy (podmioty, które na podstawie umowy z Depozytariuszem przechowują część aktywów Subfunduszu). Papiery wartościowe stanowią własność Subfunduszu i nie wchodzi do masy upadłości w przypadku ogłoszenia upadłości Depozytariusza i Subdepozytariuszy.

1.2.1.7. Ryzyko związane z koncentracją Aktywów lub rynków

W przypadku gdy znaczna część Aktywów Subfunduszu zostanie ulokowana w dany instrument finansowy lub na danym rynku, w razie wystąpienia znacznej zmiany ceny tego instrumentu finansowego lub zmiany koniunktury na danym rynku może to istotnie wpłynąć na wartość i płynność aktywów Subfunduszu. Wahania wyceny rynkowej poszczególnych instrumentów finansowych mogą powodować znaczące wahania Wartości Aktywów Netto Subfunduszu.

1.2.1.8. Ryzyko rozliczenia

Ryzyko rozliczenia związane jest z potencjalnie negatywnymi dla Wartości Aktywów Netto Subfunduszu skutkami opóźnienia rozliczenia zawartych transakcji. Opóźnienia te mogą uniemożliwiać lub utrudniać przeprowadzanie dalszych transakcji. Źródłem ryzyka rozliczenia mogą być między innymi ryzyka operacyjne występujące po stronie m.in. operatorów rynków giełdowych, izb rozliczeniowych i pośredników (domów maklerskich, banków). Oprócz zdarzeń zewnętrznych, ryzyko rozliczenia może być efektem błędnych procedur wewnętrznych, niestosowania się do procedur, działania systemów oraz pracowników.

1.2.1.9. Ryzyko nietrafnych decyzji inwestycyjnych

Istnieje możliwość, że podjęte w najlepszej wierze i zgodnie z najlepszą wiedzą decyzje inwestycyjne nie przyniosą oczekiwanych rezultatów i wartość posiadanych instrumentów finansowych, a tym samym Wartość Aktywów Netto Subfunduszu ulegnie zmniejszeniu.

1.2.1.10. Ryzyko wynikające ze strategii zarządzania i szczególnych strategii inwestycyjnych

Wyżej wymienione czynniki ryzyka inwestycyjnego, związane z przyjętą polityką inwestycyjną Subfunduszu, należy rozpatrywać w powiązaniu z realizowaną strategią zarządzania Subfunduszem, w tym ze szczególnymi strategiami inwestycyjnymi. Realizowana przez Zarządzającego strategia zarządzania Subfunduszem może wpływać na wielkość poszczególnych ryzyk. W szczególności dotyczy to takich aspektów strategii inwestycyjnej jak: stosowane specyficzne kryteria doboru poszczególnych składników lokat, stopień dywersyfikacji portfela lokat, stopień koncentracji portfela na poszczególnych składnikach lokat, stopień koncentracji lokat na poszczególnych sektorach geograficznych lub branżowych, czy poziom podejmowanej ekspozycji na poszczególne czynniki ryzyka inwestycyjnego. Powyższe czynniki mogą w ramach realizowanej strategii zarządzania podlegać modyfikacji w reakcji na zachodzące zmiany uwarunkowań rynkowych. Szczególne znaczenie dla ryzyka związanego z polityką inwestycyjną Subfunduszu ma ryzyko trafności decyzji inwestycyjnych dotyczących doboru poszczególnych składników lokat. Subfundusz będzie dokonywał doboru lokat kierując się zasadą maksymalizacji wartości Aktywów Subfunduszu w długim horyzoncie inwestycyjnym.

1.2.2. Opis ryzyka związanego z uczestnictwem w Subfunduszu

1.2.2.1. Ryzyko nieosiągnięcia oczekiwanego zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa, z uwzględnieniem czynników mających wpływ na poziom ryzyka związanego z inwestycją

Ryzyko nieosiągnięcia oczekiwanego zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa wynika z braku możliwości przewidzenia przyszłych zmian cen instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela Subfunduszu, a tym samym niemożności przewidzenia zmian Wartości Aktywów Netto Subfunduszu przypadających na Jednostkę Uczestnictwa. Stopa zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa jest zależna zarówno od ceny Jednostki Uczestnictwa w dniu nabycia Jednostek Uczestnictwa, a także od ceny Jednostki Uczestnictwa z dnia jej odkupienia. Inwestycje na rynku kapitałowym obarczone są ryzykiem, które może powodować znaczne wahania wartości Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu, a tym samym obniżenie zainwestowanego kapitału. Osiągnięta stopa zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu zależy również od opłat związanych z zakupem lub sprzedażą Jednostek Uczestnictwa oraz od ewentualnych podatków, w przypadku osiągnięcia zysków z inwestycji.

Subfundusz nie gwarantuje osiągnięcia jego celu inwestycyjnego, a także określonej stopy zwrotu z dokonanej przez Uczestnika Subfunduszu inwestycji w Jednostki Uczestnictwa. Jednocześnie dochodowość Subfunduszu jest związana także z właściwym zarządzaniem i podejmowanymi przez towarzystwo decyzjami inwestycyjnymi. Uczestnicy Funduszu powinni wziąć pod uwagę bezpośredni wpływ decyzji inwestycyjnych na rentowność ich inwestycji.

1.2.2.1.1. Ryzyko związane z zawarciem określonych umów

Uczestnik powinien brać pod uwagę możliwość wpływu na wartość Jednostki Uczestnictwa umów związanych z zabezpieczeniem inwestycji Subfunduszu, w szczególności umów mających za przedmiot Instrumenty Pochodne lub umów dotyczących Aktywów Subfunduszu. Instrumenty pochodne charakteryzują się bardzo wysoką zmiennością cen. Pośrednio zmienność cen instrumentów pochodnych zależy od zmienności cen instrumentów bazowych. Ta z kolei zależy od wielu czynników związanych z danym instrumentem bazowym, takim jak np. niepokój na rynkach, nagle zmiany stóp procentowych czy znaczne przepływy kapitału zagranicznego.

Dodatkowo zmienność ta jest zwiększana przez mechanizm dźwigni finansowej, który polega na tym, że do inwestycji w dany instrument pochodny wymagane jest utrzymywanie zabezpieczenia, które stanowi niewielki procent wartości całej inwestycji. Ryzyko dźwigni finansowej oznacza, że zmiana wartości instrumentu pochodnego jest znacznie większa niż zmiana wartości instrumentu bazowego. To powoduje, że niewielkie wahania cen instrumentów pochodnych mogą mieć wysoki wpływ na stopę zwrotu z zainwestowanych środków. Dla przykładu: jeżeli depozyt zabezpieczający wynosi 5%, to stopień dźwigni finansowej wynosi 1:20 i oznacza to, że 1% zmiany ceny instrumentu pochodnego powoduje zmianę w wysokości około 20% zainwestowanych środków. Mechanizm dźwigni finansowej stwarza możliwość znacznego wzrostu zainwestowanych środków, może jednak wiązać się także z ich utratą.

W wyniku transakcji na instrumentach pochodnych istnieje możliwość zaciągnięcia przez klienta zobowiązania finansowego związanego z rozliczeniem kontraktu, a także możliwość zaciągnięcia zobowiązania do faktycznej dostawy lub odbioru określonych instrumentów finansowych. Dlatego w przypadkach niekorzystnych i gwałtownych zmian cen instrumentów pochodnych może pojawić się również konieczność dopłaty dodatkowej kwoty w stosunku do kosztów nabycia instrumentu finansowego celem wypełnienia powstałego zobowiązania. Zobowiązania, o których mowa w niniejszym akapicie są obowiązkami dodatkowymi w stosunku do kosztów nabycia instrumentu finansowego.

Z zawieraniem umów dotyczących instrumentów pochodnych wiążą się w szczególności następujące specyficzne ryzyka:

- ryzyko związane z wyborem przez zarządzającego niewłaściwego zabezpieczenia aktywów portfela, polegające na niewłaściwym doborze bazy kontraktu, terminu, waluty lub braku dokładnego dopasowania wartości płatności, co może spowodować stratę na zabezpieczonej transakcji;
- ryzyko związane ze stosowaniem instrumentów pochodnych opartych na papierach wartościowych i indeksach giełdowych, co może powodować znaczne odchylenie stóp zwrotu Subfunduszu w porównaniu ze stopą zwrotu stopy odniesienia;
- w przypadku instrumentów pochodnych, w których instrumentem bazowym jest waluta (np. opcje walutowe, transakcje futures) – ryzyko zmian kursów walut.

Poza umowami mającymi za przedmiot instrumenty pochodne, Fundusz może zawierać także szereg innych umów z podmiotami go obsługującymi. Umowy te wiążą się z ryzykiem ewentualnego niewywiązywania się lub nienależytego wykonania przez drugą stronę warunków tych umów, a także możliwością ich rozwiązania lub wypowiedzenia przed terminem, na jaki zostały zawarte. Może to powodować konieczność znalezienia innego kontrahenta, oferującego mniej korzystne warunki zawarcia takich umów, lub przejściowe trudności ze znalezieniem podmiotu mogącego świadczyć dane usługi.

1.2.2.1.2. Ryzyko związane ze szczególnymi warunkami zawartych przez Fundusz transakcji

Nie dotyczy. Fundusz nie zawiera transakcji na warunkach szczególnych powodujących wzrost ryzyka dla Uczestnika.

1.2.2.1.3. Ryzyko związane z udzielonymi gwarancjami

Nie dotyczy. Fundusz nie udziela gwarancji innym podmiotom.

1.2.2.2. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to ryzyko straty wynikające z błędnych procedur wewnętrznych, ich niestosowania lub nieprawidłowego stosowania. Ryzyko operacyjne wynika również z błędnego działania systemów, błędów popełnianych przez pracowników lub wynikających ze zdarzeń zewnętrznych. Cztery podstawowe źródła ryzyka operacyjnego to: ludzie, systemy, zdarzenia zewnętrzne oraz procesy.

1.2.2.3. Ryzyko wystąpienia szczególnych okoliczności, na wystąpienie których Uczestnik Funduszu nie ma wpływu lub ma ograniczony wpływ

1.2.2.3.1. Otwarcie likwidacji Funduszu i Subfunduszu

W przypadkach określonych w Ustawie oraz Statucie Subfundusz oraz Fundusz mogą zostać zlikwidowane po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego. W wyniku przeprowadzenia likwidacji Uczestnicy mogą otrzymać mniejszą ilość środków niż w przypadku, gdyby likwidacja nie została przeprowadzona. Dodatkowo z dniem rozpoczęcia likwidacji Fundusz nie zbywa ani nie odkupuje Jednostek Uczestnictwa.

1.2.2.3.2. Przejęcie zarządzania Funduszem przez inne towarzystwo

Inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych na podstawie umowy zawartej z Towarzystwem może przejąć zarządzanie Funduszem, w tym także Subfunduszem. Przejęcie zarządzania Funduszem wymaga zmiany Statutu Funduszu w części wskazującej firmę, siedzibę i adres towarzystwa funduszy inwestycyjnych zarządzającego Funduszem i Subfunduszami. Towarzystwo przejmujące zarządzanie wstępuje w prawa i obowiązki Towarzystwa z chwilą wejścia zmian Statutu w życie,

to jest w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia o zmianach Statutu Funduszu w tym zakresie. Przekazanie zarządzania Funduszem innemu towarzystwu funduszy inwestycyjnych nie wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

1.2.2.3.3. Przejęcie zarządzania Funduszem przez spółkę zarządzającą

Fundusz działa w formie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego, w związku z czym zgodnie z art. 4 ust. 1a Ustawy, nie jest możliwe przekazanie zarządzania Funduszem spółce zarządzającej.

1.2.2.3.4. Zmiana depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz i Subfundusz

Towarzystwo w każdym czasie może podjąć decyzję o zmianie depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz i Subfundusz. Zmiana taka wymaga wypowiedzenia dotychczasowej umowy o prowadzenie rejestru aktywów w przypadku depozytariusza lub umowy o świadczenie usług na rzecz Funduszu i Subfunduszu w przypadku podmiotu obsługującego Fundusz i Subfundusz.

Zmiana depozytariusza wymaga zezwolenia Komisji, przy czym winna być dokonana w sposób zapewniający nieprzerwane wykonywanie obowiązków depozytariusza.

Uczestnik jest pozbawiony wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz. Towarzystwo dołoży najwyższej staranności przy wyborze swoich kontrahentów, nie może jednakże wykluczyć, iż jakość usług lub stopień przygotowania pracowników nowego depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz będzie niższy od dotychczasowego.

1.2.2.3.5. Połączenie Funduszu z innym funduszem

Zgodnie z Ustawą o funduszach inwestycyjnych fundusze z wydzielonymi subfunduszami nie mogą być łączone z innym funduszem. Połączone mogą zostać Subfundusze lub Subfundusz może zostać połączony z innym specjalistycznym funduszem inwestycyjnym otwartym lub subfunduszem wydzielonym w ramach innego specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami. Połączenie następuje przez przeniesienie majątku subfunduszu lub funduszu przejmowanego do subfunduszu lub funduszu przejmującego oraz przydzielenie Uczestnikom subfunduszu lub funduszu przejmowanego Jednostek Uczestnictwa subfunduszu lub funduszu przejmującego w zamian za Jednostki Uczestnictwa subfunduszu lub funduszu przejmowanego. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o połączeniu Subfunduszu z innym Subfunduszem lub z innym specjalistycznym funduszem inwestycyjnym otwartym lub subfunduszem wydzielonym w ramach innego specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami, zostanie jednak odpowiednio wcześniej o tym poinformowany.

1.2.2.3.6. Przekształcenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego w fundusz inwestycyjny otwarty

Towarzystwo może podjąć decyzję o przekształceniu Funduszu w fundusz inwestycyjny otwarty. Przekształcenie wymaga zmiany statutu Funduszu, co następuje bez zgody Uczestników Funduszu.

1.2.2.3.7. Zmiana polityki inwestycyjnej

Ramy polityki inwestycyjnej Subfunduszu określa Ustawa oraz Statut Funduszu. Ustawa może podlegać zmianom. Towarzystwo może w każdym czasie dokonać zmiany Statutu Funduszu w części dotyczącej polityki inwestycyjnej prowadzonej przez Subfundusz. Zmiana Statutu wymaga ogłoszenia o dokonanych zmianach oraz co do zasady wpływu terminu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia. Może także wiązać się z koniecznością uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie polityki inwestycyjnej Funduszu.

1.2.2.4. Ryzyko niewypłacalności gwaranta

Nie ma zastosowania. Żaden podmiot nie gwarantuje wypłaty określonej kwoty z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz.

1.2.2.5. Ryzyko inflacji

Realna stopa zwrotu z inwestycji zależy od wysokości stopy inflacji, która pomniejsza siłę nabywczą nominalnej stopy zwrotu zainwestowanego kapitału. Wzrost inflacji może więc spowodować spadek realnej stopy zwrotu z poszczególnych składników lokat posiadanych w portfelu Subfunduszu. Ryzyko to może się również bezpośrednio przyczynić do spadku wartości posiadanych instrumentów dłużnych, w tym w szczególności instrumentów o oprocentowaniu stałym.

Wysokość inflacji ma również bezpośredni wpływ na wartość realnej stopy zwrotu zrealizowanej przez Uczestnika na inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu. Ryzyko zmian stopy inflacji powoduje, że zrealizowana realna stopa zwrotu z inwestycji może być inna od zakładanej w momencie dokonywania inwestycji.

1.2.2.6. Ryzyko związane z regulacjami prawnymi dotyczącymi Subfunduszu, w szczególności w zakresie prawa podatkowego

Na dzień sporządzenia Prospektu, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 10 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, Fundusz, w tym Subfundusz, jest podmiotowo zwolniony od podatku dochodowego od osób prawnych. Nie można wykluczyć jednak opodatkowania dochodów Funduszu w przyszłości. Ewentualne wprowadzenie opodatkowania dochodów Funduszu

może spowodować obniżenie osiąganych przez Uczestników Subfunduszu stóp zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa.

1.3. Określenie profilu inwestora, z uwzględnieniem zakresu czasowego inwestycji oraz poziomu ryzyka inwestycyjnego związanego z przyjętą polityką inwestycyjną Subfunduszu

Subfundusz przeznaczony jest dla inwestorów, którzy planują inwestowanie przez okres co najmniej 1 roku, oczekujących stosunkowo niskiego ryzyka inwestycyjnego.

1.4. Informacje o wysokości opłat i prowizji związanych z uczestnictwem w Subfunduszu, sposobie ich naliczania i pobierania oraz kosztów obciążających Subfundusz

1.4.1. Wskazanie przepisów Statutu określających rodzaje, maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania kosztów obciążających Subfundusz, w tym w szczególności wynagrodzenie Towarzystwa oraz terminy, w których najwcześniej może nastąpić pokrycie poszczególnych rodzajów kosztów

Rodzaje, maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania kosztów obciążających Subfundusz, w tym w szczególności wynagrodzenie Towarzystwa oraz terminy, w których najwcześniej może nastąpić pokrycie poszczególnych rodzajów kosztów, określone zostały w art. 45 Statutu Funduszu.

1.4.2. Wskazanie wartości Współczynnika Kosztów Całkowitych (WKC) wraz z informacją, że odzwierciedla on udział kosztów niezwiązanych bezpośrednio z działalnością inwestycyjną Funduszu na rzecz Subfunduszu w średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu za dany rok, a także wskazanie kategorii kosztów Subfunduszu nie włączonych do wskaźnika WKC, w tym opłat transakcyjnych

Nie ma zastosowania. Współczynnik Kosztów Całkowitych oraz pozostałe informacje z nim związane zostaną zamieszczone po zakończeniu przez Subfundusz pełnego roku obrotowego.

1.4.3. Wskazanie opłat manipulacyjnych z tytułu zbycia lub odkupienia Jednostek Uczestnictwa oraz innych opłat uiszczanych bezpośrednio przez uczestnika

1.4.3.1. Zgodnie z art. 42 ust. 1 Statutu maksymalna stawka opłaty manipulacyjnej za nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu wynosi 1 % wpłacanej kwoty dla kategorii Jednostek Uczestnictwa BGŻOptima oraz 1,2 % dla kategorii Jednostek Uczestnictwa BGŻ.

1.4.3.2. Towarzystwo nie pobiera opłaty manipulacyjnej za odkupywanie Jednostek Uczestnictwa.

1.4.3.3. Zgodnie z art. 25 ust. 2 Statutu maksymalna stawka opłaty manipulacyjnej za Zamianę stanowi różnicę między pobraną od Uczestnika opłatą manipulacyjną za nabycie Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu docelowym, a stawką opłaty manipulacyjnej za nabycie Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu źródłowym w danej kategorii Jednostek Uczestnictwa. W przypadku gdy wartość ta jest ujemna, opłaty nie pobiera się. Wysokość Opłaty za Zamianę nie może przekroczyć 1,5 % środków podlegających zamianie.

1.4.3.4. Aktualne stawki opłat manipulacyjnych ustalane są w drodze uchwały decyzją Zarządu Towarzystwa i publikowane w Tabelach Opłat, które są dostępne na stronie internetowej Towarzystwa oraz u Dystrybutorów.

1.4.4. Wskazanie opłaty zmiennej, będącej częścią wynagrodzenia za zarządzanie, której wysokość jest uzależniona od wyników Subfunduszu, prezentowanej w ujęciu procentowym w stosunku do średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu.

Towarzystwo nie pobiera opłaty zmiennej za zarządzanie Subfunduszem.

1.4.5. Maksymalna wysokość wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem

1.4.5.1. Towarzystwo za zarządzanie Subfunduszem pobiera wynagrodzenie stałe jednakowe dla wszystkich kategorii Jednostek Uczestnictwa, które nie może być wyższe niż 0,4% w skali roku, liczonego jako 365 dni lub 366 dni w przypadku, gdy rok kalendarzowy liczy 366 dni, od średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w danym roku. Wynagrodzenie stałe jest naliczane w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień w roku od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny, a następnie wypłacane ze środków Subfunduszu do piętnastego dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który było naliczane wynagrodzenie.

1.4.5.2. Towarzystwo poza wynagrodzeniem stałym za zarządzanie, pobiera także z aktywów Subfunduszu dodatkowe świadczenia przekazywane przez fundusze inwestycyjne otwarte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte, fundusze inwestycyjne zamknięte, a także fundusze zagraniczne i instytucje wspólnego inwestowania, w związku z byciem przez Subfundusz uczestnikiem tych funduszy i instytucji wspólnego inwestowania, w szczególności w postaci zwrotu części opłat za zarządzanie i administrowanie.

1.4.5.3. Aktualna stawka wynagrodzenia stałego za zarządzanie ustalana jest w drodze uchwały decyzją Zarządu Towarzystwa i publikowana w Tabelach Opłat, które są dostępne na stronie internetowej Towarzystwa www.ipopema.pl oraz we wszystkich punktach zbywania Jednostek Uczestnictwa.

- 1.4.6. Wskazanie istniejących umów lub porozumień, na podstawie których koszty działalności Subfunduszu bezpośrednio lub pośrednio są rozdzielane między Subfundusz a Towarzystwo lub inny podmiot, w tym wskazanie usług dodatkowych oraz wskazanie wpływu tych usług na wysokość prowizji pobieranych przez podmiot prowadzący działalność maklerską oraz na wysokość wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem**

Koszty działalności Subfunduszu rozdzielane są pomiędzy Subfundusz a Towarzystwo na podstawie postanowień Statutu. Podmioty prowadzące działalność maklerską lub świadczące inne usługi na rzecz Subfunduszu, mogą sporządzać dla Subfunduszu analizy i rekomendacje, będące świadczeniami dodatkowymi, co nie ma wpływu na wysokość prowizji pobieranych przez podmiot prowadzący działalność maklerską oraz na wysokość wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem.

1.5. Podstawowe dane finansowe Subfunduszu w ujęciu historycznym

- 1.5.1. Wartość aktywów netto Subfunduszu na koniec ostatniego roku obrotowego.**

Nie dotyczy.

- 1.5.2. Wielkość średniej stopy zwrotu z inwestycji w jednostki uczestnictwa Subfunduszu za ostatnie 2, 3, 5 i 10 lat**

Nie dotyczy.

- 1.5.3. Wskazanie wzorca służącego do oceny efektywności inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu odzwierciedlającego zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu, a także informacja o dokonanych zmianach wzorca, jeżeli miały miejsce**

Nie dotyczy.

- 1.5.4. Informacja o średnich stopach zwrotu oraz rocznych stopach zwrotu z przyjętego przez Subfundusz wzorca za ostatnie 2, 3, 5 i 10 lat**

Nie dotyczy.

- 1.5.5. Zastrzeżenie, że indywidualna stopa zwrotu Uczestnika z inwestycji jest uzależniona od wartości Jednostki Uczestnictwa w momencie jej zbycia i odkupienia przez Fundusz na rzecz Subfunduszu oraz wysokości pobranych Opłat manipulacyjnych oraz że wyniki osiągnięte przez Subfundusz w przeszłości nie gwarantują uzyskania podobnych w przyszłości**

Indywidualna stopa zwrotu uczestnika z inwestycji jest uzależniona od wartości Jednostki Uczestnictwa w momencie jej zbycia i odkupienia oraz wysokości pobranych Opłat manipulacyjnych. Wyniki osiągnięte przez Subfundusz w przeszłości nie gwarantują uzyskania podobnych w przyszłości.

Rozdział III.2 Subfundusz Stabilny

2.

2.1. Opis polityki inwestycyjnej Subfunduszu

2.1.1. Wskazanie głównych kategorii lokat Subfunduszu i ich dywersyfikacji charakteryzujących specyfikę Subfunduszu oraz, jeżeli Fundusz lokuje Aktywa Subfunduszu głównie w lokaty inne niż papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego – wyraźne wskazanie tej cechy

Depozyty bankowe, Instrumenty Dłużne, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne lub tytuły uczestnictwa Funduszy Dłużnych oraz należności mogą stanowić łącznie od 60% do 100% wartości Aktywów Subfunduszu.

Fundusz może lokować od 0 % do 40% wartości Aktywów Subfunduszu w Instrumenty Udziałowe, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne, tytuły uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania, które zgodnie z ich statutem lub regulaminem inwestują do 100 % aktywów w Instrumenty Udziałowe.

2.1.2. Zwięzły opis kryteriów doboru lokat do portfela inwestycyjnego Subfunduszu

Głównymi kryteriami doboru lokat są:

- 1) w przypadku instrumentów udziałowych (takich jak akcje, prawa do akcji, prawa poboru, kwity depozytowe i warranty subskrypcyjne):
  - a) ryzyko działalności emitenta, zarówno na poziomie makroekonomicznym, jak i specyficznym dla danego emitenta,
  - b) prognozowane perspektywy wzrostu wyników finansowych emitenta,
  - c) prognozowany wzrost wyceny rynkowej papieru wartościowego w ujęciu nominalnym,
  - d) prognozowana stopa zwrotu z papieru wartościowego w ujęciu relatywnym, tj. w porównaniu z innymi podobnymi papierami lub w porównaniu do stopy zwrotu z indeksu giełdowego stanowiącego punkt odniesienia (benchmark) danego Subfunduszu;
  - e) dodatkowo, w przypadku praw poboru – poza lit. a) do lit d) – także relacja ceny prawa poboru do wartości teoretycznej prawa poboru wynikającej z aktualnej ceny akcji danej spółki;
- 2) w przypadku dłużnych papierów wartościowych, Instrumentów Rynku Pieniężnego, listów zastawnych i obligacji zamiennych na akcje:
  - a) prognozowane zmiany poziomu rynkowych stóp procentowych,
  - b) prognozowane zmiany kształtu krzywej dochodowości,
  - c) stosunek oczekiwanej stopy zwrotu do ryzyka inwestycyjnego związanego z danym papierem wartościowym lub Instrumentem Rynku Pieniężnego,
  - d) wysokość premii za ryzyko inwestycyjne w porównaniu do stawek kształtujących się na rynku,
  - e) wpływ na średni okres do wykupu całego portfela inwestycyjnego,
  - f) dodatkowo, w przypadku papierów dłużnych, innych niż emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski – poza kryteriami określonymi w lit. a) do e) – także wiarygodność kredytowa emitenta,
  - g) dodatkowo, w przypadku obligacji zamiennych na akcje – poza kryteriami określonymi w lit. a) do e) – także warunki zamiany obligacji na akcje;
- 3) w przypadku jednostek uczestnictwa, certyfikatów inwestycyjnych i tytułów uczestnictwa funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania:
  - a) możliwość efektywniejszej dywersyfikacji lokat Subfunduszu,
  - b) możliwość efektywniejszej realizacji celu inwestycyjnego Subfunduszu,
  - c) adekwatność polityki inwestycyjnej funduszu inwestycyjnego, funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania do polityki inwestycyjnej Subfunduszu,
  - d) polityka inwestycyjna danego funduszu inwestycyjnego, funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania;
- 4) w przypadku depozytów:
  - a) poziom oprocentowania depozytów, również w porównaniu do stawek kształtujących się na rynku,
  - b) wiarygodność banku;
- 5) w przypadku instrumentów pochodnych:
  - a) adekwatność, rozumiana jako zgodność instrumentów bazowych z polityką inwestycyjną obowiązującą dla danego Subfunduszu,
  - b) efektywność, rozumiana jako zgodność zmiany wartości instrumentu pochodnego z oczekiwaną zmianą wartości instrumentu bazowego,
  - c) płynność, rozumiana jako istnienie wolumenu obrotu danym instrumentem pochodnym znacznie przewyższającego wielkość transakcji,
  - d) koszt, rozumiany jako koszty ponoszone w celu nabycia instrumentu pochodnego, w relacji do kosztów ponoszonych w celu nabycia instrumentu bazowego.

2.1.3. Jeżeli Subfundusz odzwierciedla skład uznanego indeksu akcji lub dłużnych papierów wartościowych – wskazanie tego indeksu, rynku, którego indeks dotyczy, oraz stopnia odzwierciedlenia indeksu przez Subfundusz

Nie dotyczy. Subfundusz nie odzwierciedla składu uznanego indeksu.

2.1.4. Jeżeli Wartość Aktywów Netto portfela inwestycyjnego Subfunduszu może się charakteryzować dużą zmiennością wynikającą ze składu portfela lub z przyjętej techniki zarządzania portfelem – wyraźne wskazanie tej cechy

Z uwagi na skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu, wynikający ze specyfiki Subfunduszu, Wartość Aktywów Netto portfela inwestycyjnego Subfunduszu może charakteryzować się umiarkowaną zmiennością.

2.1.5. Jeżeli Fundusz może zawierać na rzecz Subfunduszu umowy, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne – wskazanie tej informacji wraz z określeniem wpływu zawarcia takich umów, w tym umów, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, na ryzyko związane z przyjętą polityką inwestycyjną

Fundusz na rzecz Subfunduszu może zawierać umowy, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne oraz Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne wyłącznie w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu lub dla ograniczenia ryzyka inwestycyjnego Subfunduszu. Zawarcie takich umów może wpływać zarówno na zwiększenie jak i na zmniejszenie ryzyka inwestycyjnego Subfunduszu.

2.1.6. Jeżeli udzielono gwarancji wypłaty określonej kwoty z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu – wskazanie gwaranta oraz warunków gwarancji

Nie dotyczy.

2.2. Opis ryzyka związanego z inwestowaniem w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu, w tym ryzyka związanego z przyjętą polityką inwestycyjną Subfunduszu

2.2.1. Opis ryzyka inwestycyjnego związanego z polityką inwestycyjną Subfunduszu, z uwzględnieniem strategii zarządzania i szczególnych strategii inwestycyjnych stosowanych w odniesieniu do inwestycji na określonym obszarze geograficznym, w określonej branży lub sektorze gospodarczym albo w odniesieniu do określonej kategorii lokat, albo w celu odzwierciedlenia indeksu akcji lub dłużnych papierów wartościowych

2.2.1.1. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w wyniku niekorzystnych zmian cen instrumentów finansowych na rynkach finansowych. W przypadku inwestycji w jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych lub tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania na ceny tych instrumentów finansowych mają wpływ wartości instrumentów finansowych, w które te podmioty lokują swoje aktywa. Na ryzyko rynkowe składają się w szczególności:

- ryzyko cen akcji,
- ryzyko stopy procentowej.

Ryzyko cen akcji polega na spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na skutek niekorzystnych zmian cen akcji lub innych instrumentów udziałowych. Na ryzyko cen akcji składają się ryzyko systematyczne oraz ryzyko specyficzne danego emitenta.

Ryzyko systematyczne związane jest z sytuacją makroekonomiczną, czyli między innymi takimi czynnikami jak: stopa wzrostu gospodarczego, poziom deficytu budżetowego i deficytu w handlu zagranicznym, stopa bezrobocia, wielkość popytu konsumpcyjnego i inwestycyjnego, wysokość stóp procentowych i kursów walutowych, poziom inflacji, ceny surowców i zmiany cen akcji na rynkach zagranicznych. Negatywne tendencje w sytuacji makroekonomicznej mogą przekładać się na spadki cen na rynkach akcji lub innych instrumentów finansowych. Negatywne tendencje na zagranicznych rynkach akcji mogą przekładać się na spadki cen akcji i innych instrumentów finansowych na rynku krajowym. Ryzyko systematyczne nie może zostać ograniczone poprzez dywersyfikację portfela udziałowych papierów wartościowych.

Ryzyko specyficzne to ryzyko inwestowania w akcje lub inne instrumenty finansowe określonego emitenta. Na ryzyko to wpływają między innymi: wyniki finansowe emitenta i prognozy przyszłych wyników, pozycja rynkowa spółki, poziom zadłużenia, ład korporacyjny, jakość pracy zarządu, konflikty w akcjonariacie i inne. Ryzyko specyficzne może zostać ograniczone poprzez dywersyfikację portfela udziałowych papierów wartościowych.

Ryzyko cen akcji oraz jego ryzyka składowe mogą być zwiększane lub zmniejszane przez charakterystyczne cechy segmentów rynku akcji, na których dokonywane są inwestycje, co może skutkować zwiększoną zmiennością cen tych

instrumentów. W szczególności, charakterystycznymi cechami niektórych segmentów rynku akcji, mogącymi powodować zmianę ekspozycji inwestora na ryzyko cen akcji są m.in.:

W segmencie akcji o wysokiej płynności (tzw. *blue chips*) - wrażliwość na kierunek przepływów środków pieniężnych o znacznej wartości, związanych z dokonywaniem inwestycji przez dużych inwestorów instytucjonalnych, w tym przepływów kapitału zagranicznego. Może ona powodować w niektórych okresach zwiększoną zmienność cen akcji z tego segmentu, zarówno bezwzględnie, jak i w stosunku do pozostałych segmentów rynku akcji.

W segmencie akcji małych i średnich spółek - wrażliwość na informacje dotyczące emitenta (dotyczy w największym zakresie akcji notowanych w alternatywnym systemie obrotu NewConnect). Może ona powodować zwiększoną zmienność oraz odchylenia ceny rynkowej instrumentów finansowych od ich wartości fundamentalnej w segmentach rynku o średniej i niskiej płynności, wynikające m.in. z braku lub ze zmniejszonego zaangażowania inwestorów instytucjonalnych.

W przypadku akcji notowanych na rynkach zagranicznych – wrażliwość na zmiany kursów walutowych i sytuacji makroekonomicznej krajów, z których spółki są przedmiotem inwestycji. Niezależnie od ryzyka walutowego, kursy akcji spółek zagranicznych mogą charakteryzować się w niektórych okresach zwiększoną zmiennością kursów wyrażonych w walucie lokalnej na skutek ograniczania strat przez inwestorów zagranicznych, wynikających z niekorzystnych zmian kursów walutowych. Inwestycje w akcje spółek zagranicznych wiążą się również z ekspozycją inwestora na ryzyko systematyczne tych krajów (tzw. ryzyko kraju).

W przypadku akcji spółek z krajów rozwijających się (tzw. *emerging markets*) - wrażliwość na wzrost globalnej awersji do ryzyka. Kursy cen akcji spółek z krajów rozwijających się mogą być dodatkowo narażone na okresowe wzrosty zmienności notowań wynikające ze wzrostu globalnej awersji do ryzyka oraz krótkoterminowe spadki kursów, wynikające z masowego wycofywania środków finansowych przez inwestorów z tego segmentu, zwłaszcza w okresie dekonunktury. Może tym zjawiskom towarzyszyć także wzrost korelacji zarówno pomiędzy kursami akcji emitentów z tego samego kraju, jak również pomiędzy indeksami giełdowymi z różnych krajów rozwijających się, co może zniwelować korzyści wynikające dywersyfikacji ryzyka specyficznego emitenta i ryzyka kraju.

W segmencie spółek niepublicznych - nieobserwowalność kursu rynkowego oraz brak obowiązków informacyjnych po stronie emitentów. W związku z tym, że akcje spółek niepublicznych nie są przedmiotem transakcji w publicznym obrocie, ich wartość godziwa nie może zostać dokładnie ustalona poprzez odniesienie do kursu takich akcji, lecz musi być ustalona za pomocą metod i modeli wyceny akcji. Z natury rzeczy, tak ustalona wartość jest oszacowaniem i nawet przy zachowaniu najwyższej staranności jest obarczona możliwością błędu (tzw. ryzyko modelu), w związku z czym cena nabycia i zbycia takich instrumentów może być różna od ich wartości fundamentalnej. Wartość uzyskana w drodze wyceny jest wrażliwa na zmianę założeń odnośnie prognozowanych wyników finansowych, danych makroekonomicznych, stóp procentowych i innych danych wykorzystywanych w modelu. Co więcej, spółki niepubliczne nie podlegają rygorystycznym obowiązkom informacyjnym, jakim podlegają spółki publiczne, co może również wpływać na efektywność wyceny akcji będących przedmiotem transakcji w tym segmencie rynku kapitałowego.

W segmencie akcji spółek będących przedmiotem pierwszych ofert publicznych (tzw. IPO) - nieobserwowalność wcześniejszych kursów akcji i krótsza historia dostępnych danych finansowych. Podobnie jak w przypadku spółek niepublicznych, wcześniejszy kurs akcji spółek będących przedmiotem pierwszych ofert publicznych jest nieznanym i w związku z tym ustalenie wartości akcji wymaga przeprowadzenia oszacowania przy użyciu metod i modeli wyceny akcji. Takie oszacowanie może być obarczone możliwością błędu (tzw. ryzyko modelu), w związku z czym cena nabycia takich instrumentów może być różna od ich wartości fundamentalnej. Wartość uzyskana w drodze wyceny jest wrażliwa na zmianę założeń odnośnie prognozowanych wyników finansowych, danych makroekonomicznych, stóp procentowych i innych danych wykorzystywanych w modelu. Co więcej, spółki będące przedmiotem pierwszej oferty publicznej nie mają tak długiej historii danych finansowych jak podlegające rygorystycznym obowiązkom informacyjnym spółki publiczne, co może wpływać na poprawność prognoz finansowych, a tym samym na efektywność wyceny akcji będących przedmiotem transakcji w tym segmencie rynku kapitałowego.

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane zmianami stóp procentowych. Ryzyko stopy procentowej ma szczególne znaczenie w przypadku instrumentów dłużnych o oprocentowaniu stałym. Zależność cen tych instrumentów od stopy procentowej jest odwrotna. Wzrost stopy procentowej powoduje spadek cen papierów dłużnych, a spadek stopy procentowej powoduje wzrost ceny instrumentów dłużnych. Ryzyko stopy procentowej zależy od długości czasu do wykupu danego instrumentu, stopy odsetkowej i stopy dochodowości. Im dłuższy czas do wykupu instrumentu, tym wyższe jest ryzyko stopy procentowej. Im niższa stopa odsetkowa i stopa dochodowości instrumentu, tym wyższe jest ryzyko stopy procentowej. Na ryzyko stopy procentowej mają wpływ m.in. wzrost stopy inflacji (bieżącej lub oczekiwanej), wysokość realnej stopy procentowej, polityka pieniężna banku centralnego, tempo rozwoju gospodarczego, poziom oszczędności w gospodarce, ocena sytuacji fiskalnej państwa przez inwestorów oraz poziom stóp procentowych w innych krajach. Ekspansywna polityka fiskalna i monetarna państwa, nadmierny wzrost deficytu finansów publicznych i wzrost relacji długu publicznego do PKB, może prowadzić do presji na wzrost rynkowych stóp procentowych.

2.2.1.2. Ryzyko kredytowe

Głównymi czynnikami ryzyka kredytowego są:

- ryzyko niedotrzymania warunków,
- ryzyko obniżenia oceny kredytowej,
- ryzyko rozpiętości kredytowej.

Ryzyko niedotrzymania warunków, nazywane również ryzykiem niewypłacalności, to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane niedotrzymaniem warunków kontraktów finansowych przez emitentów instrumentów dłużnych. Polega ono na niespłaceniu przez emitenta w terminie należnej kwoty z tytułu wyemitowanych instrumentów dłużnych (zarówno odsetek jak i kwoty pożyczonego kapitału).

Ryzyko obniżenia oceny kredytowej to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane obniżeniem ocen kredytowych (ratingów) emitentów lub emisji. Obniżenie oceny kredytowej dla danego emitenta skutkuje wzrostem ryzyka danej inwestycji, co powoduje, że inwestorzy oczekują wyższej stopy zwrotu z tej inwestycji. Wzrost oczekiwanej stopy zwrotu powoduje spadek wartości instrumentów dłużnych.

Ryzyko rozpiętości kredytowej to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane zmianami rozpiętości kredytowej dla emisji. Rozpiętość kredytowa to różnica z oczekiwanej przez inwestorów stopy zwrotu z instrumentów obciążonych ryzykiem a instrumentów, które postrzegają się jako wolne od ryzyka (instrumenty dłużne emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa). Inwestycje w papiery dłużne innych emitentów niż Skarb Państwa, czyli np. papiery komercyjne lub obligacje komunalne i korporacyjne wiążą się z wyższym poziomem ryzyka kredytowego, uzależnionym od wiarygodności kredytowej emitenta. Pogorszenie ratingu kredytowego wpływa na wzrost ryzyka danego emitenta i wzrost rozpiętości kredytowej, a tym samym powoduje spadek ceny danego instrumentu dłużnego. Inwestycje w tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lub w jednostki uczestnictwa innych funduszy obciążone są ryzykiem pochodzącym od ryzyka lokat takiego funduszu. Inwestycje w lokaty bankowe związane są z ryzykiem kredytowym banku.

2.2.1.3. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest związane z brakiem możliwości efektywnego przeprowadzenia transakcji na danym instrumencie finansowym, bez istotnego wpływu na cenę realizacji, ze względu na wielkość tej transakcji. Innymi słowy jest to możliwość okresowego ograniczenia dostępności rynku danych instrumentów. Ryzyko to występuje najczęściej przy próbie sprzedaży znacznej ilości posiadanych aktywów, która to ilość jest relatywnie duża w stosunku do normalnej wielkości transakcji przeprowadzanych danym instrumentem finansowym. Powoduje to naruszenie aktualnej struktury popytu i podaży, co prowadzi do zmiany ceny rynkowej. Ryzyko płynności ma szczególnie duże znaczenie w przypadku rynku akcji. W odniesieniu do poszczególnych emitentów zależy ono głównie od takich czynników jak: wielkość (kapitalizacja rynkowa) spółki oraz poziom średnich dziennych obrotów rynkowych akcjami danego emitenta. W przypadku innych instrumentów finansowych na poziom płynności mają wpływ takie czynniki, jak wartość instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie, średni dzienny obrót rynkowy na danym instrumencie finansowym czy różnica pomiędzy ceną kupna i sprzedaży. Ograniczenie płynności może zwiększać zmienność cen instrumentów finansowych. Może ono wzrastać dodatkowo w sytuacji niepokoju na rynkach, nagłych zmian stóp procentowych oraz nagłych przepływów kapitału zagranicznego. W przypadku inwestycji w tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne lub instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lub w jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne innych funduszy inwestycyjnych, istnieje ryzyko czasowego zawieszania odkupywania tytułów uczestnictwa, jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych przez tę instytucję wspólnego inwestowania lub fundusz inwestycyjny.

2.2.1.4. Ryzyko związane z lokowaniem w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych, specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych lub w tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne

Z uwagi na potencjalnie duże zaangażowanie ww. klas aktywów w aktywach Subfunduszu (mogące zgodnie z polityką inwestycyjną stanowić do 100% aktywów Subfunduszu), Subfundusz narażony jest na ryzyko związane z możliwością braku wyceny jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa tych funduszy, a także w przypadku zawieszania odkupywania tych jednostek lub tytułów uczestnictwa – ryzyko płynności w odniesieniu do możliwości realizowania zleceń odkupienia składanych przez swoich uczestników (czyli w tym przypadku przez Fundusz działający w imieniu Subfunduszu).

2.2.1.5. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe (ryzyko kursu walutowego) to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane zmianami kursu waluty polskiej w stosunku do walut obcych. Na ryzyko to wpływa szereg czynników o charakterze makroekonomicznym (między innymi poziom inflacji, poziom deficytu budżetowego i deficytu w handlu zagranicznym, wysokość nominalnych i realnych stóp procentowych, charakter polityki pieniężnej i fiskalnej, tempo wzrostu gospodarczego oraz poziom stóp procentowych w innych krajach) i rynkowym (między innymi: sytuacja na międzynarodowych rynkach

finansowych oraz tzw. sentyment zagranicznych inwestorów odnośnie inwestycji w instrumenty denominowane w walucie danego kraju). Poziom kursu walutowego może cechować się bardzo dużą zmiennością o nieprzewidywalnym charakterze.

2.2.1.6. Ryzyko związane z przechowywaniem Aktywów

Aktywa Subfunduszu przechowywane są na rachunkach prowadzonych odpowiednio przez Depozytariusza i Subdepozytariuszy (podmioty, które na podstawie umowy z Depozytariuszem przechowują część aktywów Subfunduszu). Papiery wartościowe stanowią własność Subfunduszu i nie wchodzi do masy upadłości w przypadku ogłoszenia upadłości Depozytariusza i Subdepozytariuszy.

2.2.1.7. Ryzyko związane z koncentracją Aktywów lub rynków

W przypadku gdy znaczna część Aktywów Subfunduszu zostanie ulokowana w dany instrument finansowy lub na danym rynku, w razie wystąpienia znacznej zmiany ceny tego instrumentu finansowego lub zmiany koniunktury na danym rynku może to istotnie wpłynąć na wartość i płynność aktywów Subfunduszu. Wahania wyceny rynkowej poszczególnych instrumentów finansowych mogą powodować znaczące wahania Wartości Aktywów Netto Subfunduszu.

2.2.1.8. Ryzyko rozliczenia

Ryzyko rozliczenia związane jest z potencjalnie negatywnymi dla Wartości Aktywów Netto Subfunduszu skutkami opóźnienia rozliczenia zawartych transakcji. Opóźnienia te mogą uniemożliwiać lub utrudniać przeprowadzanie dalszych transakcji. Źródłem ryzyka rozliczenia mogą być między innymi ryzyka operacyjne występujące po stronie m.in. operatorów rynków giełdowych, izb rozliczeniowych i pośredników (domów maklerskich, banków). Oprócz zdarzeń zewnętrznych, ryzyko rozliczenia może być efektem błędnych procedur wewnętrznych, niestosowania się do procedur, działania systemów oraz pracowników.

2.2.1.9. Ryzyko nietrafnych decyzji inwestycyjnych

Istnieje możliwość, że podjęte w najlepszej wierze i zgodnie z najlepszą wiedzą decyzje inwestycyjne nie przyniosą oczekiwanych rezultatów i wartość posiadanych instrumentów finansowych, a tym samym Wartość Aktywów Netto Subfunduszu ulegnie zmniejszeniu.

2.2.1.10. Ryzyko wynikające ze strategii zarządzania i szczególnych strategii inwestycyjnych

Wyżej wymienione czynniki ryzyka inwestycyjnego, związane z przyjętą polityką inwestycyjną Subfunduszu, należy rozpatrywać w powiązaniu z realizowaną strategią zarządzania Subfunduszem, w tym ze szczególnymi strategiami inwestycyjnymi. Realizowana przez Zarządzającego strategia zarządzania Subfunduszem może wpływać na wielkość poszczególnych ryzyk. W szczególności dotyczy to takich aspektów strategii inwestycyjnej jak: stosowane specyficzne kryteria doboru poszczególnych składników lokat, stopień dywersyfikacji portfela lokat, stopień koncentracji portfela na poszczególnych składnikach lokat, stopień koncentracji lokat na poszczególnych sektorach geograficznych lub branżowych, czy poziom podejmowanej ekspozycji na poszczególne czynniki ryzyka inwestycyjnego. Powyższe czynniki mogą w ramach realizowanej strategii zarządzania podlegać modyfikacji w reakcji na zachodzące zmiany uwarunkowań rynkowych. Szczególne znaczenie dla ryzyka związanego z polityką inwestycyjną Subfunduszu ma ryzyko trafności decyzji inwestycyjnych dotyczących doboru poszczególnych składników lokat. Subfundusz będzie dokonywał doboru lokat kierując się zasadą maksymalizacji wartości Aktywów Subfunduszu w długim horyzoncie inwestycyjnym.

2.2.2. Opis ryzyka związanego z uczestnictwem w Subfunduszu

2.2.2.1. Ryzyko nieosiągnięcia oczekiwanego zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa, z uwzględnieniem czynników mających wpływ na poziom ryzyka związanego z inwestycją

Ryzyko nieosiągnięcia oczekiwanego zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa wynika z braku możliwości przewidzenia przyszłych zmian cen instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela Subfunduszu, a tym samym niemożności przewidzenia zmian Wartości Aktywów Netto Subfunduszu przypadających na Jednostkę Uczestnictwa. Stopa zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa jest zależna zarówno od ceny Jednostki Uczestnictwa w dniu nabycia Jednostek Uczestnictwa, a także od ceny Jednostki Uczestnictwa z dnia jej odkupienia. Inwestycje na rynku kapitałowym obarczone są ryzykiem, które może powodować znaczne wahania wartości Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu, a tym samym obniżenie zainwestowanego kapitału. Osiągnięta stopa zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu zależy również od opłat związanych z zakupem lub sprzedażą Jednostek Uczestnictwa oraz od ewentualnych podatków, w przypadku osiągnięcia zysków z inwestycji.

Subfundusz nie gwarantuje osiągnięcia jego celu inwestycyjnego, a także określonej stopy zwrotu z dokonanej przez Uczestnika Subfunduszu inwestycji w Jednostki Uczestnictwa. Jednocześnie dochodowość Subfunduszu jest związana także z właściwym zarządzaniem i podejmowanymi przez towarzystwo decyzjami inwestycyjnymi. Uczestnicy Funduszu powinni wziąć pod uwagę bezpośredni wpływ decyzji inwestycyjnych na rentowność ich inwestycji.

2.2.2.1.1. Ryzyko związane z zawarciem określonych umów

Uczestnik powinien brać pod uwagę możliwość wpływu na wartość Jednostki Uczestnictwa umów związanych z zabezpieczeniem inwestycji Subfunduszu, w szczególności umów mających za przedmiot Instrumenty Pochodne lub umów dotyczących Aktywów Subfunduszu. Instrumenty pochodne charakteryzują się bardzo wysoką zmiennością cen. Pośrednio zmienność cen instrumentów pochodnych zależy od zmienności cen instrumentów bazowych. Ta z kolei zależy od wielu czynników związanych z danym instrumentem bazowym, takim jak np. niepokój na rynkach, nagle zmiany stóp procentowych czy znaczne przepływy kapitału zagranicznego.

Dodatkowo zmienność ta jest zwiększana przez mechanizm dźwigni finansowej, który polega na tym, że do inwestycji w dany instrument pochodny wymagane jest utrzymywanie zabezpieczenia, które stanowi niewielki procent wartości całej inwestycji. Ryzyko dźwigni finansowej oznacza, że zmiana wartości instrumentu pochodnego jest znacznie większa niż zmiana wartości instrumentu bazowego. To powoduje, że niewielkie wahania cen instrumentów pochodnych mogą mieć wysoki wpływ na stopę zwrotu z zainwestowanych środków. Dla przykładu: jeżeli depozyt zabezpieczający wynosi 5%, to stopień dźwigni finansowej wynosi 1:20 i oznacza to, że 1% zmiany ceny instrumentu pochodnego powoduje zmianę w wysokości około 20% zainwestowanych środków. Mechanizm dźwigni finansowej stwarza możliwość znacznego wzrostu zainwestowanych środków, może jednak wiązać się także z ich utratą.

W wyniku transakcji na instrumentach pochodnych istnieje możliwość zaciągnięcia przez klienta zobowiązania finansowego związanego z rozliczeniem kontraktu, a także możliwość zaciągnięcia zobowiązania do faktycznej dostawy lub odbioru określonych instrumentów finansowych. Dlatego w przypadkach niekorzystnych i gwałtownych zmian cen instrumentów pochodnych może pojawić się również konieczność dopłaty dodatkowej kwoty w stosunku do kosztów nabycia instrumentu finansowego celem wypełnienia powstałego zobowiązania. Zobowiązania, o których mowa w niniejszym akapicie są obowiązkami dodatkowymi w stosunku do kosztów nabycia instrumentu finansowego.

Z zawieraniem umów dotyczących instrumentów pochodnych wiążą się w szczególności następujące specyficzne ryzyka:

- ryzyko związane z wyborem przez zarządzającego niewłaściwego zabezpieczenia aktywów portfela, polegające na niewłaściwym doborze bazy kontraktu, terminu, waluty lub braku dokładnego dopasowania wartości płatności, co może spowodować stratę na zabezpieczonej transakcji;
- ryzyko związane ze stosowaniem instrumentów pochodnych opartych na papierach wartościowych i indeksach giełdowych, co może powodować znaczne odchylenie stóp zwrotu Subfunduszu w porównaniu ze stopą zwrotu stopy odniesienia;
- w przypadku instrumentów pochodnych, w których instrumentem bazowym jest waluta (np. opcje walutowe, transakcje futures) – ryzyko zmian kursów walut.

Poza umowami mającymi za przedmiot instrumenty pochodne, Fundusz może zawierać także szereg innych umów z podmiotami go obsługującymi. Umowy te wiążą się z ryzykiem ewentualnego niewywiązywania się lub nienależytego wykonania przez drugą stronę warunków tych umów, a także możliwością ich rozwiązania lub wypowiedzenia przed terminem, na jaki zostały zawarte. Może to powodować konieczność znalezienia innego kontrahenta, oferującego mniej korzystne warunki zawarcia takich umów, lub przejściowe trudności ze znalezieniem podmiotu mogącego świadczyć dane usługi.

2.2.2.1.2. Ryzyko związane ze szczególnymi warunkami zawartych przez Fundusz transakcji

Nie dotyczy. Fundusz nie zawiera transakcji na warunkach szczególnych powodujących wzrost ryzyka dla Uczestnika.

2.2.2.1.3. Ryzyko związane z udzielonymi gwarancjami

Nie dotyczy. Fundusz nie udziela gwarancji innym podmiotom.

2.2.2.2. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to ryzyko straty wynikające z błędnych procedur wewnętrznych, ich niestosowania lub nieprawidłowego stosowania. Ryzyko operacyjne wynika również z błędnego działania systemów, błędów popełnianych przez pracowników lub wynikających ze zdarzeń zewnętrznych. Cztery podstawowe źródła ryzyka operacyjnego to: ludzie, systemy, zdarzenia zewnętrzne oraz procesy.

2.2.2.3. Ryzyko wystąpienia szczególnych okoliczności, na wystąpienie których Uczestnik Funduszu nie ma wpływu lub ma ograniczony wpływ

2.2.2.3.1. Otwarcie likwidacji Funduszu i Subfunduszu

W przypadkach określonych w Ustawie oraz Statucie Subfunduszu oraz Fundusz mogą zostać zlikwidowane po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego. W wyniku przeprowadzenia likwidacji Uczestnicy mogą otrzymać mniejszą ilość środków niż w przypadku, gdyby likwidacja nie została przeprowadzona. Dodatkowo z dniem rozpoczęcia likwidacji Fundusz nie zbywa ani nie odkupuje Jednostek Uczestnictwa.

2.2.2.3.2. Przejęcie zarządzania Funduszem przez inne towarzystwo

Inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych na podstawie umowy zawartej z Towarzystwem może przejąć zarządzanie Funduszem, w tym także Subfunduszem. Przejęcie zarządzania Funduszem wymaga zmiany Statutu Funduszu w części wskazującej firmę, siedzibę i adres towarzystwa funduszy inwestycyjnych zarządzającego Funduszem i Subfunduszami. Towarzystwo przejmujące zarządzanie wstępuje w prawa i obowiązki Towarzystwa z chwilą wejścia zmian Statutu w życie,

to jest w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia o zmianach Statutu Funduszu w tym zakresie. Przekazanie zarządzania Funduszem innemu towarzystwu funduszy inwestycyjnych nie wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

2.2.2.3.3. Przejęcie zarządzania Funduszem przez spółkę zarządzającą

Fundusz działa w formie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego, w związku z czym zgodnie z art. 4 ust. 1a Ustawy nie jest możliwe przekazanie zarządzania Funduszem spółce zarządzającej.

2.2.2.3.4. Zmiana depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz i Subfundusz

Towarzystwo w każdym czasie może podjąć decyzję o zmianie depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz i Subfundusz. Zmiana taka wymaga wypowiedzenia dotychczasowej umowy o prowadzenie rejestru aktywów w przypadku depozytariusza lub umowy o świadczenie usług na rzecz Funduszu i Subfunduszu w przypadku podmiotu obsługującego Fundusz i Subfundusz.

Zmiana depozytariusza wymaga zezwolenia Komisji, przy czym winna być dokonana w sposób zapewniający nieprzerwane wykonywanie obowiązków depozytariusza.

Uczestnik jest pozbawiony wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz. Towarzystwo dołoży najwyższej staranności przy wyborze swoich kontrahentów, nie może jednakże wykluczyć, iż jakość usług lub stopień przygotowania pracowników nowego depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz będzie niższy od dotychczasowego.

2.2.2.3.5. Połączenie Funduszu z innym funduszem

Zgodnie z Ustawą o funduszach inwestycyjnych fundusze z wydzielonymi subfunduszami nie mogą być łączone z innym funduszem. Połączone mogą zostać Subfundusze lub Subfundusz może zostać połączony z innym specjalistycznym funduszem inwestycyjnym otwartym lub subfunduszem wydzielonym w ramach innego specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami. Połączenie następuje przez przeniesienie majątku subfunduszu lub funduszu przejmowanego do subfunduszu lub funduszu przejmującego oraz przydzielenie Uczestnikom subfunduszu lub funduszu przejmowanego Jednostek Uczestnictwa subfunduszu lub funduszu przejmującego w zamian za Jednostki Uczestnictwa subfunduszu lub funduszu przejmowanego. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o połączeniu Subfunduszu z innym Subfunduszem lub z innym specjalistycznym funduszem inwestycyjnym otwartym lub subfunduszem wydzielonym w ramach innego specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami, zostanie jednak odpowiednio wcześniej o tym poinformowany.

2.2.2.3.6. Przekształcenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego w fundusz inwestycyjny otwarty

Towarzystwo może podjąć decyzję o przekształceniu Funduszu w fundusz inwestycyjny otwarty. Przekształcenie wymaga zmiany statutu Funduszu, co następuje bez zgody Uczestników Funduszu.

2.2.2.3.7. Zmiana polityki inwestycyjnej

Ramy polityki inwestycyjnej Subfunduszu określa Ustawa oraz Statut Funduszu. Ustawa może podlegać zmianom. Towarzystwo może w każdym czasie dokonać zmiany Statutu Funduszu w części dotyczącej polityki inwestycyjnej prowadzonej przez Subfundusz. Zmiana Statutu wymaga ogłoszenia o dokonanych zmianach oraz co do zasady wpływu terminu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia. Może także wiązać się z koniecznością uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie polityki inwestycyjnej Funduszu.

2.2.2.4. Ryzyko niewypłacalności gwaranta

Nie ma zastosowania. Żaden podmiot nie gwarantuje wypłaty określonej kwoty z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz.

2.2.2.5. Ryzyko inflacji

Realna stopa zwrotu z inwestycji zależy od wysokości stopy inflacji, która pomniejsza siłę nabywczą nominalnej stopy zwrotu zainwestowanego kapitału. Wzrost inflacji może więc spowodować spadek realnej stopy zwrotu z poszczególnych składników lokat posiadanych w portfelu Subfunduszu. Ryzyko to może się również bezpośrednio przyczynić do spadku wartości posiadanych instrumentów dłużnych, w tym w szczególności instrumentów o oprocentowaniu stałym.

Wysokość inflacji ma również bezpośredni wpływ na wartość realnej stopy zwrotu zrealizowanej przez Uczestnika na inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu. Ryzyko zmian stopy inflacji powoduje, że zrealizowana realna stopa zwrotu z inwestycji może być inna od zakładanej w momencie dokonywania inwestycji.

2.2.2.6. Ryzyko związane z regulacjami prawnymi dotyczącymi Subfunduszu, w szczególności w zakresie prawa podatkowego

Na dzień sporządzenia Prospektu, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 10 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, Fundusz, w tym Subfundusz, jest podmiotowo zwolniony od podatku dochodowego od osób prawnych. Nie można wykluczyć jednak opodatkowania dochodów Funduszu w przyszłości. Ewentualne wprowadzenie opodatkowania dochodów Funduszu

może spowodować obniżenie osiąganych przez Uczestników Subfunduszu stóp zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa.

2.3. Określenie profilu inwestora, z uwzględnieniem zakresu czasowego inwestycji oraz poziomu ryzyka inwestycyjnego związanego z przyjętą polityką inwestycyjną Subfunduszu

Subfundusz przeznaczony jest dla inwestorów, którzy planują inwestowanie przez okres co najmniej 2-3 lat, akceptując umiarkowane ryzyko inwestycyjne.

2.4. Informacje o wysokości opłat i prowizji związanych z uczestnictwem w Subfunduszu, sposobie ich naliczania i pobierania oraz kosztów obciążających Subfundusz

2.4.1. Wskazanie przepisów Statutu określających rodzaje, maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania kosztów obciążających Subfundusz, w tym w szczególności wynagrodzenie Towarzystwa oraz terminy, w których najwcześniej może nastąpić pokrycie poszczególnych rodzajów kosztów

Rodzaje, maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania kosztów obciążających Subfundusz, w tym w szczególności wynagrodzenie Towarzystwa oraz terminy, w których najwcześniej może nastąpić pokrycie poszczególnych rodzajów kosztów, określone zostały w art. 51 Statutu Funduszu.

2.4.2. Wskazanie wartości Współczynnika Kosztów Całkowitych (WKC) wraz z informacją, że odzwierciedla on udział kosztów niezwiązanych bezpośrednio z działalnością inwestycyjną Funduszu na rzecz Subfunduszu w średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu za dany rok, a także wskazanie kategorii kosztów Subfunduszu nie włączonych do wskaźnika WKC, w tym opłat transakcyjnych

Nie ma zastosowania. Współczynnik Kosztów Całkowitych oraz pozostałe informacje z nim związane zostaną zamieszczone po zakończeniu przez Subfundusz pełnego roku obrotowego.

2.4.3. Wskazanie opłat manipulacyjnych z tytułu zbycia lub odkupienia Jednostek Uczestnictwa oraz innych opłat uiszczanych bezpośrednio przez uczestnika

2.4.3.1. Zgodnie z art. 49 ust. 1 Statutu maksymalna stawka opłaty manipulacyjnej za nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu wynosi 1,5 % wpłacanej kwoty dla kategorii Jednostek Uczestnictwa BGŻOptima oraz 1,7 % dla kategorii Jednostek Uczestnictwa BGŻ.

2.4.3.2. Towarzystwo nie pobiera opłaty manipulacyjnej za odkupywanie Jednostek Uczestnictwa.

2.4.3.3. Zgodnie z art. 25 ust. 2 Statutu maksymalna stawka opłaty manipulacyjnej za Zamianę stanowi różnicę między pobraną od Uczestnika opłatą manipulacyjną za nabycie Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu docelowym, a stawką opłaty manipulacyjnej za nabycie Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu źródłowym. W przypadku gdy wartość ta jest ujemna, opłaty nie pobiera się. Wysokość Opłaty za Zamianę nie może przekroczyć 1,5 % środków podlegających zamianie.

2.4.3.4. Aktualne stawki opłat manipulacyjnych ustalane są w drodze uchwały decyzją Zarządu Towarzystwa i publikowane w Tabelach Opłat, które są dostępne na stronie internetowej Towarzystwa oraz u Dystrybutorów.

2.4.4. Wskazanie opłaty zmiennej, będącej częścią wynagrodzenia za zarządzanie, której wysokość jest uzależniona od wyników Subfunduszu, prezentowanej w ujęciu procentowym w stosunku do średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu.

Towarzystwo nie pobiera opłaty zmiennej za zarządzanie Subfunduszem.

2.4.5. Maksymalna wysokość wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem

2.4.5.1. Towarzystwo za zarządzanie Subfunduszem pobiera wynagrodzenie stałe jednakowe dla wszystkich kategorii Jednostek Uczestnictwa, które nie może być wyższe niż 0,6% w skali roku, liczonego jako 365 dni lub 366 dni w przypadku, gdy rok kalendarzowy liczy 366 dni, od średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w danym roku. Wynagrodzenie stałe jest naliczane w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień w roku od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny, a następnie wypłacane ze środków Subfunduszu do piętnastego dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który było naliczane wynagrodzenie.

2.4.5.2. Towarzystwo poza wynagrodzeniem stałym za zarządzanie, pobiera także z aktywów Subfunduszu dodatkowe świadczenia przekazywane przez fundusze inwestycyjne otwarte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte, fundusze inwestycyjne zamknięte, a także fundusze zagraniczne i instytucje wspólnego inwestowania, w związku z byciem przez Subfundusz uczestnikiem tych funduszy i instytucji wspólnego inwestowania, w szczególności w postaci zwrotu części opłat za zarządzanie i administrowanie.

2.4.5.3. Aktualna stawka wynagrodzenia stałego za zarządzanie ustalana jest w drodze uchwały decyzją Zarządu Towarzystwa i publikowana w Tabelach Opłat, które są dostępne na stronie internetowej Towarzystwa www.ipopema.pl oraz we wszystkich punktach zbywania Jednostek Uczestnictwa.

2.4.6. Wskazanie istniejących umów lub porozumień, na podstawie których koszty działalności Subfunduszu bezpośrednio lub pośrednio są rozdzielane między Subfundusz a Towarzystwo lub inny podmiot, w tym wskazanie usług dodatkowych oraz wskazanie wpływu tych usług na wysokość prowizji pobieranych przez podmiot prowadzący działalność maklerską oraz na wysokość wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem

Koszty działalności Subfunduszu rozdzielane są pomiędzy Subfundusz a Towarzystwo na podstawie postanowień Statutu. Podmioty prowadzące działalność maklerską lub świadczące inne usługi na rzecz Subfunduszu, mogą sporządzać dla Subfunduszu analizy i rekomendacje, będące świadczeniami dodatkowymi, co nie ma wpływu na wysokość prowizji pobieranych przez podmiot prowadzący działalność maklerską oraz na wysokość wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem.

2.5. Podstawowe dane finansowe Subfunduszu w ujęciu historycznym

2.5.1. Wartość aktywów netto Subfunduszu na koniec ostatniego roku obrotowego.

Nie dotyczy.

2.5.2. Wielkość średniej stopy zwrotu z inwestycji w jednostki uczestnictwa Subfunduszu za ostatnie 2, 3, 5 i 10 lat

Nie dotyczy.

2.5.3. Wskazanie wzorca służącego do oceny efektywności inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu odzwierciedlającego zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu, a także informacja o dokonanych zmianach wzorca, jeżeli miały miejsce

Nie dotyczy.

2.5.4. Informacja o średnich stopach zwrotu oraz rocznych stopach zwrotu z przyjętego przez Subfundusz wzorca za ostatnie 2, 3, 5 i 10 lat

Nie dotyczy.

2.5.5. Zastrzeżenie, że indywidualna stopa zwrotu Uczestnika z inwestycji jest uzależniona od wartości Jednostki Uczestnictwa w momencie jej zbycia i odkupienia przez Fundusz na rzecz Subfunduszu oraz wysokości pobranych Opłat manipulacyjnych oraz że wyniki osiągnięte przez Subfundusz w przeszłości nie gwarantują uzyskania podobnych w przyszłości

Indywidualna stopa zwrotu uczestnika z inwestycji jest uzależniona od wartości Jednostki Uczestnictwa w momencie jej zbycia i odkupienia oraz wysokości pobranych Opłat manipulacyjnych. Wyniki osiągnięte przez Subfundusz w przeszłości nie gwarantują uzyskania podobnych w przyszłości.

Rozdział III.3 Subfundusz Zrównoważony

3.

3.1. Opis polityki inwestycyjnej Subfunduszu

3.1.1. Wskazanie głównych kategorii lokat Subfunduszu i ich dywersyfikacji charakteryzujących specyfikę Subfunduszu oraz, jeżeli Fundusz lokuje Aktywa Subfunduszu głównie w lokaty inne niż papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego – wyraźne wskazanie tej cechy

Z zastrzeżeniem poniższych zapisów Subfundusz nie posiada ustalonych, stałych limitów alokacji aktywów pomiędzy Instrumenty Udziałowe i Instrumenty Dłużne.

Fundusz może lokować od 0% do 75% wartości Aktywów Subfunduszu w Instrumenty Udziałowe, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne, tytuły uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania, które zgodnie z ich statutem lub regulaminem inwestują do 100 % aktywów w Instrumenty Udziałowe.

Depozyty bankowe, Instrumenty Dłużne, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne lub tytuły uczestnictwa Funduszy Dłużnych oraz należności mogą stanowić łącznie od 25% do 100% wartości Aktywów Subfunduszu.

3.1.2. Zwięzły opis kryteriów doboru lokat do portfela inwestycyjnego Subfunduszu

Głównymi kryteriami doboru lokat są:

- 1) w przypadku instrumentów udziałowych (takich jak akcje, prawa do akcji, prawa poboru, kwity depozytowe i warranty subskrypcyjne):
  - a) ryzyko działalności emitenta, zarówno na poziomie makroekonomicznym, jak i specyficznym dla danego emitenta,
  - b) prognozowane perspektywy wzrostu wyników finansowych emitenta,
  - c) prognozowany wzrost wyceny rynkowej papieru wartościowego w ujęciu nominalnym,
  - d) prognozowana stopa zwrotu z papieru wartościowego w ujęciu relatywnym, tj. w porównaniu z innymi podobnymi papierami lub w porównaniu do stopy zwrotu z indeksu giełdowego stanowiącego punkt odniesienia (benchmark) danego Subfunduszu;
  - e) dodatkowo, w przypadku praw poboru – poza lit. a) do lit d) – także relacja ceny prawa poboru do wartości teoretycznej prawa poboru wynikającej z aktualnej ceny akcji danej spółki;
- 2) w przypadku dłużnych papierów wartościowych, Instrumentów Rynku Pieniężnego, listów zastawnych i obligacji zamiennych na akcje:
  - a) prognozowane zmiany poziomu rynkowych stóp procentowych,
  - b) prognozowane zmiany kształtu krzywej dochodowości,
  - c) stosunek oczekiwanej stopy zwrotu do ryzyka inwestycyjnego związanego z danym papierem wartościowym lub Instrumentem Rynku Pieniężnego,
  - d) wysokość premii za ryzyko inwestycyjne w porównaniu do stawek kształtujących się na rynku,
  - e) wpływ na średni okres do wykupu całego portfela inwestycyjnego,
  - f) dodatkowo, w przypadku papierów dłużnych, innych niż emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski – poza kryteriami określonymi w lit. a) do e) – także wiarygodność kredytowa emitenta,
  - g) dodatkowo, w przypadku obligacji zamiennych na akcje – poza kryteriami określonymi w lit. a) do e) – także warunki zamiany obligacji na akcje;
- 3) w przypadku jednostek uczestnictwa, certyfikatów inwestycyjnych i tytułów uczestnictwa funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania:
  - a) możliwość efektywniejszej dywersyfikacji lokat Subfunduszu,
  - b) możliwość efektywniejszej realizacji celu inwestycyjnego Subfunduszu,
  - c) adekwatność polityki inwestycyjnej funduszu inwestycyjnego, funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania do polityki inwestycyjnej Subfunduszu,
  - d) polityka inwestycyjna danego funduszu inwestycyjnego, funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania;
- 4) w przypadku depozytów:
  - a) poziom oprocentowania depozytów, również w porównaniu do stawek kształtujących się na rynku,
  - b) wiarygodność banku;
- 5) w przypadku instrumentów pochodnych:
  - a) adekwatność, rozumiana jako zgodność instrumentów bazowych z polityką inwestycyjną obowiązującą dla danego Subfunduszu,
  - b) efektywność, rozumiana jako zgodność zmiany wartości instrumentu pochodnego z oczekiwaną zmianą wartości instrumentu bazowego,
  - c) płynność, rozumiana jako istnienie wolumenu obrotu danym instrumentem pochodnym znacznie przewyższającego wielkość transakcji,

- d) koszt, rozumiany jako koszty ponoszone w celu nabycia instrumentu pochodnego, w relacji do kosztów ponoszonych w celu nabycia instrumentu bazowego.

3.1.3. Jeżeli Subfundusz odzwierciedla skład uznanego indeksu akcji lub dłużnych papierów wartościowych – wskazanie tego indeksu, rynku, którego indeks dotyczy, oraz stopnia odzwierciedlenia indeksu przez Subfundusz

Nie dotyczy. Subfundusz nie odzwierciedla składu uznanego indeksu.

3.1.4. Jeżeli Wartość Aktywów Netto portfela inwestycyjnego Subfunduszu może się charakteryzować dużą zmiennością wynikającą ze składu portfela lub z przyjętej techniki zarządzania portfelem – wyraźne wskazanie tej cechy

Z uwagi na skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu, wynikający ze specyfiki Subfunduszu, Wartość Aktywów Netto portfela inwestycyjnego Subfunduszu może charakteryzować się podwyższoną zmiennością.

3.1.5. Jeżeli Fundusz może zawierać na rzecz Subfunduszu umowy, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne – wskazanie tej informacji wraz z określeniem wpływu zawarcia takich umów, w tym umów, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, na ryzyko związane z przyjętą polityką inwestycyjną

Fundusz na rzecz Subfunduszu może zawierać umowy, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne oraz Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne wyłącznie w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu lub dla ograniczenia ryzyka inwestycyjnego Subfunduszu. Zawarcie takich umów może wpływać zarówno na zwiększenie jak i na zmniejszenie ryzyka inwestycyjnego Subfunduszu.

3.1.6. Jeżeli udzielono gwarancji wypłaty określonej kwoty z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu – wskazanie gwaranta oraz warunków gwarancji

Nie dotyczy.

3.2. Opis ryzyka związanego z inwestowaniem w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu, w tym ryzyka związanego z przyjętą polityką inwestycyjną Subfunduszu

3.2.1. Opis ryzyka inwestycyjnego związanego z polityką inwestycyjną Subfunduszu, z uwzględnieniem strategii zarządzania i szczególnych strategii inwestycyjnych stosowanych w odniesieniu do inwestycji na określonym obszarze geograficznym, w określonej branży lub sektorze gospodarczym albo w odniesieniu do określonej kategorii lokat, albo w celu odzwierciedlenia indeksu akcji lub dłużnych papierów wartościowych

3.2.1.1. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w wyniku niekorzystnych zmian cen instrumentów finansowych na rynkach finansowych. W przypadku inwestycji w jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych lub tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania na ceny tych instrumentów finansowych mają wpływ wartości instrumentów finansowych, w które te podmioty lokują swoje aktywa. Na ryzyko rynkowe składają się w szczególności:

- ryzyko cen akcji,
- ryzyko stopy procentowej.

Ryzyko cen akcji polega na spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na skutek niekorzystnych zmian cen akcji lub innych instrumentów udziałowych. Na ryzyko cen akcji składają się ryzyko systematyczne oraz ryzyko specyficzne danego emitenta.

Ryzyko systematyczne związane jest z sytuacją makroekonomiczną, czyli między innymi takimi czynnikami jak: stopa wzrostu gospodarczego, poziom deficytu budżetowego i deficytu w handlu zagranicznym, stopa bezrobocia, wielkość popytu konsumpcyjnego i inwestycyjnego, wysokość stóp procentowych i kursów walutowych, poziom inflacji, ceny surowców i zmiany cen akcji na rynkach zagranicznych. Negatywne tendencje w sytuacji makroekonomicznej mogą przekładać się na spadki cen na rynkach akcji lub innych instrumentów finansowych. Negatywne tendencje na zagranicznych rynkach akcji mogą przekładać się na spadki cen akcji i innych instrumentów finansowych na rynku krajowym. Ryzyko systematyczne nie może zostać ograniczone poprzez dywersyfikację portfela udziałowych papierów wartościowych.

Ryzyko specyficzne to ryzyko inwestowania w akcje lub inne instrumenty finansowe określonego emitenta. Na ryzyko to wpływają między innymi: wyniki finansowe emitenta i prognozy przyszłych wyników, pozycja rynkowa spółki, poziom zadłużenia, ład korporacyjny, jakość pracy zarządu, konflikty w akcjonariacie i inne. Ryzyko specyficzne może zostać ograniczone poprzez dywersyfikację portfela udziałowych papierów wartościowych.

Ryzyko cen akcji oraz jego ryzyka składowe mogą być zwiększane lub zmniejszane przez charakterystyczne cechy segmentów rynku akcji, na których dokonywane są inwestycje, co może skutkować zwiększoną zmiennością cen tych instrumentów. W szczególności, charakterystycznymi cechami niektórych segmentów rynku akcji, mogącymi powodować zmianę ekspozycji inwestora na ryzyko cen akcji są m.in.:

W segmencie akcji o wysokiej płynności (tzw. *blue chips*) - wrażliwość na kierunek przepływów środków pieniężnych o znacznej wartości, związanych z dokonywaniem inwestycji przez dużych inwestorów instytucjonalnych, w tym przepływów kapitału zagranicznego. Może ona powodować w niektórych okresach zwiększoną zmienność cen akcji z tego segmentu, zarówno bezwzględnie, jak i w stosunku do pozostałych segmentów rynku akcji.

W segmencie akcji małych i średnich spółek - wrażliwość na informacje dotyczące emitenta (dotyczy w największym zakresie akcji notowanych w alternatywnym systemie obrotu NewConnect). Może ona powodować zwiększoną zmienność oraz odchylenia ceny rynkowej instrumentów finansowych od ich wartości fundamentalnej w segmentach rynku o średniej i niskiej płynności, wynikające m.in. z braku lub ze zmniejszonego zaangażowania inwestorów instytucjonalnych.

W przypadku akcji notowanych na rynkach zagranicznych – wrażliwość na zmiany kursów walutowych i sytuacji makroekonomicznej krajów, z których spółki są przedmiotem inwestycji. Niezależnie od ryzyka walutowego, kursy akcji spółek zagranicznych mogą charakteryzować się w niektórych okresach zwiększoną zmiennością kursów wyrażonych w walucie lokalnej na skutek ograniczania strat przez inwestorów zagranicznych, wynikających z niekorzystnych zmian kursów walutowych. Inwestycje w akcje spółek zagranicznych wiążą się również z ekspozycją inwestora na ryzyko systematyczne tych krajów (tzw. ryzyko kraju).

W przypadku akcji spółek z krajów rozwijających się (tzw. *emerging markets*) - wrażliwość na wzrost globalnej awersji do ryzyka. Kursy cen akcji spółek z krajów rozwijających się mogą być dodatkowo narażone na okresowe wzrosty zmienności notowań wynikające ze wzrostu globalnej awersji do ryzyka oraz krótkoterminowe spadki kursów, wynikające z masowego wycofywania środków finansowych przez inwestorów z tego segmentu, zwłaszcza w okresie dekonjunktury. Może tym zjawiskom towarzyszyć także wzrost korelacji zarówno pomiędzy kursami akcji emitentów z tego samego kraju, jak również pomiędzy indeksami giełdowymi z różnych krajów rozwijających się, co może zniwelować korzyści wynikające dywersyfikacji ryzyka specyficznego emitenta i ryzyka kraju.

W segmencie spółek niepublicznych - nieobserwowalność kursu rynkowego oraz brak obowiązków informacyjnych po stronie emitentów. W związku z tym, że akcje spółek niepublicznych nie są przedmiotem transakcji w publicznym obrocie, ich wartość godziwa nie może zostać dokładnie ustalona poprzez odniesienie do kursu takich akcji, lecz musi być ustalona za pomocą metod i modeli wyceny akcji. Z natury rzeczy, tak ustalona wartość jest oszacowaniem i nawet przy zachowaniu najwyższej staranności jest obarczona możliwością błędów (tzw. ryzyko modelu), w związku z czym cena nabycia i zbycia takich instrumentów może być różna od ich wartości fundamentalnej. Wartość uzyskana w drodze wyceny jest wrażliwa na zmianę założeń odnośnie prognozowanych wyników finansowych, danych makroekonomicznych, stóp procentowych i innych danych wykorzystywanych w modelu. Co więcej, spółki niepubliczne nie podlegają rygorystycznym obowiązkom informacyjnym, jakim podlegają spółki publiczne, co może również wpływać na efektywność wyceny akcji będących przedmiotem transakcji w tym segmencie rynku kapitałowego.

W segmencie akcji spółek będących przedmiotem pierwszych ofert publicznych (tzw. IPO) - nieobserwowalność wcześniejszych kursów akcji i krótsza historia dostępnych danych finansowych. Podobnie jak w przypadku spółek niepublicznych, wcześniejszy kurs akcji spółek będących przedmiotem pierwszych ofert publicznych jest nieznanym i w związku z tym ustalenie wartości akcji wymaga przeprowadzenia oszacowania przy użyciu metod i modeli wyceny akcji. Takie oszacowanie może być obciążone możliwością błędów (tzw. ryzyko modelu), w związku z czym cena nabycia takich instrumentów może być różna od ich wartości fundamentalnej. Wartość uzyskana w drodze wyceny jest wrażliwa na zmianę założeń odnośnie prognozowanych wyników finansowych, danych makroekonomicznych, stóp procentowych i innych danych wykorzystywanych w modelu. Co więcej, spółki będące przedmiotem pierwszej oferty publicznej nie mają tak długiej historii danych finansowych jak podlegające rygorystycznym obowiązkom informacyjnym spółki publiczne, co może wpływać na poprawność prognoz finansowych, a tym samym na efektywność wyceny akcji będących przedmiotem transakcji w tym segmencie rynku kapitałowego.

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane zmianami stóp procentowych. Ryzyko stopy procentowej ma szczególne znaczenie w przypadku instrumentów dłużnych o oprocentowaniu stałym. Zależność cen tych instrumentów od stopy procentowej jest odwrotna. Wzrost stopy procentowej powoduje spadek cen papierów dłużnych, a spadek stopy procentowej powoduje wzrost ceny instrumentów dłużnych. Ryzyko stopy procentowej zależy od długości czasu do wykupu danego instrumentu, stopy odsetkowej i stopy dochodowości. Im dłuższy czas do wykupu instrumentu, tym wyższe jest ryzyko stopy procentowej. Im niższa stopa odsetkowa i stopa dochodowości instrumentu, tym wyższe jest ryzyko stopy procentowej. Na ryzyko stopy procentowej mają wpływ m.in. wzrost stopy inflacji (bieżącej lub oczekiwanej), wysokość realnej stopy procentowej, polityka pieniężna banku centralnego, tempo rozwoju gospodarczego, poziom oszczędności w gospodarce, ocena sytuacji fiskalnej państwa przez inwestorów oraz poziom stóp

procentowych w innych krajach. Ekspansywna polityka fiskalna i monetarna państwa, nadmierny wzrost deficytu finansów publicznych i wzrost relacji długu publicznego do PKB, może prowadzić do presji na wzrost rynkowych stóp procentowych.

3.2.1.2. Ryzyko kredytowe

Głównymi czynnikami ryzyka kredytowego są:

- ryzyko niedotrzymania warunków,
- ryzyko obniżenia oceny kredytowej,
- ryzyko rozpiętości kredytowej.

Ryzyko niedotrzymania warunków, nazywane również ryzykiem niewypłacalności, to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane niedotrzymaniem warunków kontraktów finansowych przez emitentów instrumentów dłużnych. Polega ono na niespłaceniu przez emitenta w terminie należnej kwoty z tytułu wyemitowanych instrumentów dłużnych (zarówno odsetek jak i kwoty pożyczanego kapitału).

Ryzyko obniżenia oceny kredytowej to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane obniżeniem ocen kredytowych (ratingów) emitentów lub emisji. Obniżenie oceny kredytowej dla danego emitenta skutkuje wzrostem ryzyka danej inwestycji, co powoduje, że inwestorzy oczekują wyższej stopy zwrotu z tej inwestycji. Wzrost oczekiwanej stopy zwrotu powoduje spadek wartości instrumentów dłużnych.

Ryzyko rozpiętości kredytowej to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane zmianami rozpiętości kredytowej dla emisji. Rozpiętość kredytowa to różnica z oczekiwanej przez inwestorów stopy zwrotu z instrumentów obarczonych ryzykiem a instrumentów, które postrzega się jako wolne od ryzyka (instrumenty dłużne emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa). Inwestycje w papiery dłużne innych emitentów niż Skarb Państwa, czyli np. papiery komercyjne lub obligacje komunalne i korporacyjne wiążą się z wyższym poziomem ryzyka kredytowego, uzależnionym od wiarygodności kredytowej emitenta. Pogorszenie ratingu kredytowego wpływa na wzrost ryzyka danego emitenta i wzrost rozpiętości kredytowej, a tym samym powoduje spadek ceny danego instrumentu dłużnego. Inwestycje w tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lub w jednostki uczestnictwa innych funduszy obciążone są ryzykiem pochodzącym od ryzyka lokat takiego funduszu. Inwestycje w lokaty bankowe związane są z ryzykiem kredytowym banku.

3.2.1.3. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest związane z brakiem możliwości efektywnego przeprowadzenia transakcji na danym instrumencie finansowym, bez istotnego wpływu na cenę realizacji, ze względu na wielkość tej transakcji. Innymi słowy jest to możliwość okresowego ograniczenia dostępności rynku danych instrumentów. Ryzyko to występuje najczęściej przy próbie sprzedaży znacznej ilości posiadanych aktywów, która to ilość jest relatywnie duża w stosunku do normalnej wielkości transakcji przeprowadzanych danym instrumentem finansowym. Powoduje to naruszenie aktualnej struktury popytu i podaży, co prowadzi do zmiany ceny rynkowej. Ryzyko płynności ma szczególnie duże znaczenie w przypadku rynku akcji. W odniesieniu do poszczególnych emitentów zależy ono głównie od takich czynników jak: wielkość (kapitalizacja rynkowa) spółki oraz poziom średnich dziennych obrotów rynkowych akcjami danego emitenta. W przypadku innych instrumentów finansowych na poziom płynności mają wpływ takie czynniki, jak wartość instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie, średni dzienny obrót rynkowy na danym instrumencie finansowym czy różnica pomiędzy ceną kupna i sprzedaży. Ograniczenie płynności może zwiększać zmienność cen instrumentów finansowych. Może ono wzrastać dodatkowo w sytuacji niepokoju na rynkach, nagłych zmian stóp procentowych oraz nagłych przepływów kapitału zagranicznego. W przypadku inwestycji w tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne lub instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lub w jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne innych funduszy inwestycyjnych, istnieje ryzyko czasowego zawieszania odkupywania tytułów uczestnictwa, jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych przez tę instytucję wspólnego inwestowania lub fundusz inwestycyjny.

3.2.1.4. Ryzyko związane z lokowaniem w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych, specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych lub w tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne

Z uwagi na potencjalnie duże zaangażowanie ww. klas aktywów w aktywach Subfunduszu (mogące zgodnie z polityką inwestycyjną stanowić do 100% aktywów Subfunduszu), Subfundusz narażony jest na ryzyko związane z możliwością braku wyceny jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa tych funduszy, a także w przypadku zawieszania odkupywania tych jednostek lub tytułów uczestnictwa – ryzyko płynności w odniesieniu do możliwości realizowania zleceń odkupienia składanych przez swoich uczestników (czyli w tym przypadku przez Fundusz działający w imieniu Subfunduszu).

3.2.1.5. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe (ryzyko kursu walutowego) to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane zmianami kursu waluty polskiej w stosunku do walut obcych. Na ryzyko to wpływa szereg czynników o charakterze makroekonomicznym (między innymi poziom inflacji, poziom deficytu budżetowego i deficytu w handlu zagranicznym, wysokość nominalnych i realnych stóp procentowych, charakter polityki pieniężnej i fiskalnej, tempo wzrostu gospodarczego

oraz poziom stóp procentowych w innych krajach) i rynkowym (między innymi: sytuacja na międzynarodowych rynkach finansowych oraz tzw. sentyment zagranicznych inwestorów odnośnie inwestycji w instrumenty denominowane w walucie danego kraju). Poziom kursu walutowego może cechować się bardzo dużą zmiennością o nieprzewidywalnym charakterze.

3.2.1.6. Ryzyko związane z przechowywaniem Aktywów

Aktywa Subfunduszu przechowywane są na rachunkach prowadzonych odpowiednio przez Depozytariusza i Subdepozytariuszy (podmioty, które na podstawie umowy z Depozytariuszem przechowują część aktywów Subfunduszu). Papiery wartościowe stanowią własność Subfunduszu i nie wchodzi do masy upadłości w przypadku ogłoszenia upadłości Depozytariusza i Subdepozytariuszy.

3.2.1.7. Ryzyko związane z koncentracją Aktywów lub rynków

W przypadku gdy znaczna część Aktywów Subfunduszu zostanie ulokowana w dany instrument finansowy lub na danym rynku, w razie wystąpienia znacznej zmiany ceny tego instrumentu finansowego lub zmiany koniunktury na danym rynku może to istotnie wpłynąć na wartość i płynność aktywów Subfunduszu. Wahania wyceny rynkowej poszczególnych instrumentów finansowych mogą powodować znaczące wahania Wartości Aktywów Netto Subfunduszu.

3.2.1.8. Ryzyko rozliczenia

Ryzyko rozliczenia związane jest z potencjalnie negatywnymi dla Wartości Aktywów Netto Subfunduszu skutkami opóźnienia rozliczenia zawartych transakcji. Opóźnienia te mogą uniemożliwiać lub utrudniać przeprowadzanie dalszych transakcji. Źródłem ryzyka rozliczenia mogą być między innymi ryzyka operacyjne występujące po stronie m.in. operatorów rynków giełdowych, izb rozliczeniowych i pośredników (domów maklerskich, banków). Oprócz zdarzeń zewnętrznych, ryzyko rozliczenia może być efektem błędnych procedur wewnętrznych, niestosowania się do procedur, działania systemów oraz pracowników.

3.2.1.9. Ryzyko nietrafnych decyzji inwestycyjnych

Istnieje możliwość, że podjęte w najlepszej wierze i zgodnie z najlepszą wiedzą decyzje inwestycyjne nie przyniosą oczekiwanych rezultatów i wartość posiadanych instrumentów finansowych, a tym samym Wartość Aktywów Netto Subfunduszu ulegnie zmniejszeniu.

3.2.1.10. Ryzyko wynikające ze strategii zarządzania i szczególnych strategii inwestycyjnych

Wyżej wymienione czynniki ryzyka inwestycyjnego, związane z przyjętą polityką inwestycyjną Subfunduszu, należy rozpatrywać w powiązaniu z realizowaną strategią zarządzania Subfunduszem, w tym ze szczególnymi strategiami inwestycyjnymi. Realizowana przez Zarządzającego strategia zarządzania Subfunduszem może wpływać na wielkość poszczególnych ryzyk. W szczególności dotyczy to takich aspektów strategii inwestycyjnej jak: stosowane specyficzne kryteria doboru poszczególnych składników lokat, stopień dywersyfikacji portfela lokat, stopień koncentracji portfela na poszczególnych składnikach lokat, stopień koncentracji lokat na poszczególnych sektorach geograficznych lub branżowych, czy poziom podejmowanej ekspozycji na poszczególne czynniki ryzyka inwestycyjnego. Powyższe czynniki mogą w ramach realizowanej strategii zarządzania podlegać modyfikacji w reakcji na zachodzące zmiany uwarunkowań rynkowych. Szczególne znaczenie dla ryzyka związanego z polityką inwestycyjną Subfunduszu ma ryzyko trafności decyzji inwestycyjnych dotyczących doboru poszczególnych składników lokat. Subfundusz będzie dokonywał doboru lokat kierując się zasadą maksymalizacji wartości Aktywów Subfunduszu w długim horyzoncie inwestycyjnym.

3.2.2. Opis ryzyka związanego z uczestnictwem w Subfunduszu

3.2.2.1. Ryzyko nieosiągnięcia oczekiwanego zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa, z uwzględnieniem czynników mających wpływ na poziom ryzyka związanego z inwestycją

Ryzyko nieosiągnięcia oczekiwanego zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa wynika z braku możliwości przewidzenia przyszłych zmian cen instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela Subfunduszu, a tym samym niemożności przewidzenia zmian Wartości Aktywów Netto Subfunduszu przypadających na Jednostkę Uczestnictwa. Stopa zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa jest zależna zarówno od ceny Jednostki Uczestnictwa w dniu nabycia Jednostek Uczestnictwa, a także od ceny Jednostki Uczestnictwa z dnia jej odkupienia. Inwestycje na rynku kapitałowym obarczone są ryzykiem, które może powodować znaczne wahania wartości Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu, a tym samym obniżenie zainwestowanego kapitału. Osiągnięta stopa zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu zależy również od opłat związanych z zakupem lub sprzedażą Jednostek Uczestnictwa oraz od ewentualnych podatków, w przypadku osiągnięcia zysków z inwestycji.

Subfundusz nie gwarantuje osiągnięcia jego celu inwestycyjnego, a także określonej stopy zwrotu z dokonanej przez Uczestnika Subfunduszu inwestycji w Jednostki Uczestnictwa. Jednocześnie dochodowość Subfunduszu jest związana także z właściwym zarządzaniem i podejmowanymi przez towarzystwo decyzjami inwestycyjnymi. Uczestnicy Funduszu powinni wziąć pod uwagę bezpośredni wpływ decyzji inwestycyjnych na rentowność ich inwestycji.

3.2.2.1.1. Ryzyko związane z zawarciem określonych umów

Uczestnik powinien brać pod uwagę możliwość wpływu na wartość Jednostki Uczestnictwa umów związanych z zabezpieczeniem inwestycji Subfunduszu, w szczególności umów mających za przedmiot Instrumenty Pochodne lub umów dotyczących Aktywów Subfunduszu. Instrumenty pochodne charakteryzują się bardzo wysoką zmiennością cen. Pośrednio zmienność cen instrumentów pochodnych zależy od zmienności cen instrumentów bazowych. Ta z kolei zależy od wielu czynników związanych z danym instrumentem bazowym, takim jak np. niepokój na rynkach, nagle zmiany stóp procentowych czy znaczne przepływy kapitału zagranicznego.

Dodatkowo zmienność ta jest zwiększana przez mechanizm dźwigni finansowej, który polega na tym, że do inwestycji w dany instrument pochodny wymagane jest utrzymywanie zabezpieczenia, które stanowi niewielki procent wartości całej inwestycji. Ryzyko dźwigni finansowej oznacza, że zmiana wartości instrumentu pochodnego jest znacznie większa niż zmiana wartości instrumentu bazowego. To powoduje, że niewielkie wahania cen instrumentów pochodnych mogą mieć wysoki wpływ na stopę zwrotu z zainwestowanych środków. Dla przykładu: jeżeli depozyt zabezpieczający wynosi 5%, to stopień dźwigni finansowej wynosi 1:20 i oznacza to, że 1% zmiany ceny instrumentu pochodnego powoduje zmianę w wysokości około 20% zainwestowanych środków. Mechanizm dźwigni finansowej stwarza możliwość znacznego wzrostu zainwestowanych środków, może jednak wiązać się także z ich utratą.

W wyniku transakcji na instrumentach pochodnych istnieje możliwość zaciągnięcia przez klienta zobowiązania finansowego związanego z rozliczeniem kontraktu, a także możliwość zaciągnięcia zobowiązania do faktycznej dostawy lub odbioru określonych instrumentów finansowych. Dlatego w przypadkach niekorzystnych i gwałtownych zmian cen instrumentów pochodnych może pojawić się również konieczność dopłaty dodatkowej kwoty w stosunku do kosztów nabycia instrumentu finansowego celem wypełnienia powstałego zobowiązania. Zobowiązania, o których mowa w niniejszym akapicie są obowiązkami dodatkowymi w stosunku do kosztów nabycia instrumentu finansowego.

Z zawieraniem umów dotyczących instrumentów pochodnych wiążą się w szczególności następujące specyficzne ryzyka:

- ryzyko związane z wyborem przez zarządzającego niewłaściwego zabezpieczenia aktywów portfela, polegające na niewłaściwym doborze bazy kontraktu, terminu, waluty lub braku dokładnego dopasowania wartości płatności, co może spowodować stratę na zabezpieczonej transakcji;
- ryzyko związane ze stosowaniem instrumentów pochodnych opartych na papierach wartościowych i indeksach giełdowych, co może powodować znaczne odchylenie stóp zwrotu Subfunduszu w porównaniu ze stopą zwrotu stopy odniesienia;
- w przypadku instrumentów pochodnych, w których instrumentem bazowym jest waluta (np. opcje walutowe, transakcje futures) – ryzyko zmian kursów walut.

Poza umowami mającymi za przedmiot instrumenty pochodne, Fundusz może zawierać także szereg innych umów z podmiotami go obsługującymi. Umowy te wiążą się z ryzykiem ewentualnego niewywiązywania się lub nienależytego wykonania przez drugą stronę warunków tych umów, a także możliwością ich rozwiązania lub wypowiedzenia przed terminem, na jaki zostały zawarte. Może to powodować konieczność znalezienia innego kontrahenta, oferującego mniej korzystne warunki zawarcia takich umów, lub przejściowe trudności ze znalezieniem podmiotu mogącego świadczyć dane usługi.

3.2.2.1.2. Ryzyko związane ze szczególnymi warunkami zawartych przez Fundusz transakcji

Nie dotyczy. Fundusz nie zawiera transakcji na warunkach szczególnych powodujących wzrost ryzyka dla Uczestnika.

3.2.2.1.3. Ryzyko związane z udzielonymi gwarancjami

Nie dotyczy. Fundusz nie udziela gwarancji innym podmiotom.

3.2.2.2. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to ryzyko straty wynikające z błędnych procedur wewnętrznych, ich niestosowania lub nieprawidłowego stosowania. Ryzyko operacyjne wynika również z błędnego działania systemów, błędów popełnianych przez pracowników lub wynikających ze zdarzeń zewnętrznych. Cztery podstawowe źródła ryzyka operacyjnego to: ludzie, systemy, zdarzenia zewnętrzne oraz procesy.

3.2.2.3. Ryzyko wystąpienia szczególnych okoliczności, na wystąpienie których Uczestnik Funduszu nie ma wpływu lub ma ograniczony wpływ

3.2.2.3.1. Otwarcie likwidacji Funduszu i Subfunduszu

W przypadkach określonych w Ustawie oraz Statucie Subfunduszu oraz Fundusz mogą zostać zlikwidowane po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego. W wyniku przeprowadzenia likwidacji Uczestnicy mogą otrzymać mniejszą ilość środków niż w przypadku, gdyby likwidacja nie została przeprowadzona. Dodatkowo z dniem rozpoczęcia likwidacji Fundusz nie zbywa ani nie odkupuje Jednostek Uczestnictwa.

3.2.2.3.2. Przejęcie zarządzania Funduszem przez inne towarzystwo

Inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych na podstawie umowy zawartej z Towarzystwem może przejąć zarządzanie Funduszem, w tym także Subfunduszem. Przejęcie zarządzania Funduszem wymaga zmiany Statutu Funduszu w części wskazującej firmę, siedzibę i adres towarzystwa funduszy inwestycyjnych zarządzającego Funduszem i Subfunduszami. Towarzystwo przejmujące zarządzanie wstępuje w prawa i obowiązki Towarzystwa z chwilą wejścia zmian Statutu w życie,

to jest w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia o zmianach Statutu Funduszu w tym zakresie. Przekazanie zarządzania Funduszem innemu towarzystwu funduszy inwestycyjnych nie wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

3.2.2.3.3. Przejęcie zarządzania Funduszem przez spółkę zarządzającą

Fundusz działa w formie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego, w związku z czym zgodnie z art. 4 ust. 1a Ustawy nie jest możliwe przekazanie zarządzania Funduszem spółce zarządzającej.

3.2.2.3.4. Zmiana depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz i Subfundusz

Towarzystwo w każdym czasie może podjąć decyzję o zmianie depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz i Subfundusz. Zmiana taka wymaga wypowiedzenia dotychczasowej umowy o prowadzenie rejestru aktywów w przypadku depozytariusza lub umowy o świadczenie usług na rzecz Funduszu i Subfunduszu w przypadku podmiotu obsługującego Fundusz i Subfundusz.

Zmiana depozytariusza wymaga zezwolenia Komisji, przy czym winna być dokonana w sposób zapewniający nieprzerwane wykonywanie obowiązków depozytariusza.

Uczestnik jest pozbawiony wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz. Towarzystwo dołoży najwyższej staranności przy wyborze swoich kontrahentów, nie może jednakże wykluczyć, iż jakość usług lub stopień przygotowania pracowników nowego depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz będzie niższy od dotychczasowego.

3.2.2.3.5. Połączenie Funduszu z innym funduszem

Zgodnie z Ustawą o funduszach inwestycyjnych fundusze z wydzielonymi subfunduszami nie mogą być łączone z innym funduszem. Połączone mogą zostać Subfundusze lub Subfundusz może zostać połączony z innym specjalistycznym funduszem inwestycyjnym otwartym lub subfunduszem wydzielonym w ramach innego specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami. Połączenie następuje przez przeniesienie majątku subfunduszu lub funduszu przejmowanego do subfunduszu lub funduszu przejmującego oraz przydzielenie Uczestnikom subfunduszu lub funduszu przejmowanego Jednostek Uczestnictwa subfunduszu lub funduszu przejmującego w zamian za Jednostki Uczestnictwa subfunduszu lub funduszu przejmowanego. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o połączeniu Subfunduszu z innym Subfunduszem lub z innym specjalistycznym funduszem inwestycyjnym otwartym lub subfunduszem wydzielonym w ramach innego specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami, zostanie jednak odpowiednio wcześniej o tym poinformowany.

3.2.2.3.6. Przekształcenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego w fundusz inwestycyjny otwarty

Towarzystwo może podjąć decyzję o przekształceniu Funduszu w fundusz inwestycyjny otwarty. Przekształcenie wymaga zmiany statutu Funduszu, co następuje bez zgody Uczestników Funduszu.

3.2.2.3.7. Zmiana polityki inwestycyjnej

Ramy polityki inwestycyjnej Subfunduszu określa Ustawa oraz Statut Funduszu. Ustawa może podlegać zmianom. Towarzystwo może w każdym czasie dokonać zmiany Statutu Funduszu w części dotyczącej polityki inwestycyjnej prowadzonej przez Subfundusz. Zmiana Statutu wymaga ogłoszenia o dokonanych zmianach oraz co do zasady wpływu terminu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia. Może także wiązać się z koniecznością uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie polityki inwestycyjnej Funduszu.

3.2.2.4. Ryzyko niewypłacalności gwaranta

Nie ma zastosowania. Żaden podmiot nie gwarantuje wypłaty określonej kwoty z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz.

3.2.2.5. Ryzyko inflacji

Realna stopa zwrotu z inwestycji zależy od wysokości stopy inflacji, która pomniejsza siłę nabywczą nominalnej stopy zwrotu zainwestowanego kapitału. Wzrost inflacji może więc spowodować spadek realnej stopy zwrotu z poszczególnych składników lokat posiadanych w portfelu Subfunduszu. Ryzyko to może się również bezpośrednio przyczynić do spadku wartości posiadanych instrumentów dłużnych, w tym w szczególności instrumentów o oprocentowaniu stałym.

Wysokość inflacji ma również bezpośredni wpływ na wartość realnej stopy zwrotu zrealizowanej przez Uczestnika na inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu. Ryzyko zmian stopy inflacji powoduje, że zrealizowana realna stopa zwrotu z inwestycji może być inna od zakładanej w momencie dokonywania inwestycji.

3.2.2.6. Ryzyko związane z regulacjami prawnymi dotyczącymi Subfunduszu, w szczególności w zakresie prawa podatkowego

Na dzień sporządzenia Prospektu, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 10 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, Fundusz, w tym Subfundusz, jest podmiotowo zwolniony od podatku dochodowego od osób prawnych. Nie można wykluczyć jednak opodatkowania dochodów Funduszu w przyszłości. Ewentualne wprowadzenie opodatkowania dochodów Funduszu

może spowodować obniżenie osiąganych przez Uczestników Subfunduszu stóp zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa.

3.3. Określenie profilu inwestora, z uwzględnieniem zakresu czasowego inwestycji oraz poziomu ryzyka inwestycyjnego związanego z przyjętą polityką inwestycyjną Subfunduszu

Subfundusz przeznaczony jest dla inwestorów, którzy planują inwestowanie przez okres co najmniej 3-5 lat, akceptując podwyższone ryzyko inwestycyjne, które potencjalnie może prowadzić także do wyższych zysków.

3.4. Informacje o wysokości opłat i prowizji związanych z uczestnictwem w Subfunduszu, sposobie ich naliczania i pobierania oraz kosztów obciążających Subfundusz

3.4.1. Wskazanie przepisów Statutu określających rodzaje, maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania kosztów obciążających Subfundusz, w tym w szczególności wynagrodzenie Towarzystwa oraz terminy, w których najwcześniej może nastąpić pokrycie poszczególnych rodzajów kosztów

Rodzaje, maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania kosztów obciążających Subfundusz, w tym w szczególności wynagrodzenie Towarzystwa oraz terminy, w których najwcześniej może nastąpić pokrycie poszczególnych rodzajów kosztów, określone zostały w art. 58 Statutu Funduszu.

3.4.2. Wskazanie wartości Współczynnika Kosztów Całkowitych (WKC) wraz z informacją, że odzwierciedla on udział kosztów niezwiązanych bezpośrednio z działalnością inwestycyjną Funduszu na rzecz Subfunduszu w średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu za dany rok, a także wskazanie kategorii kosztów Subfunduszu nie włączonych do wskaźnika WKC, w tym opłat transakcyjnych

Nie ma zastosowania. Współczynnik Kosztów Całkowitych oraz pozostałe informacje z nim związane zostaną zamieszczone po zakończeniu przez Subfundusz pełnego roku obrotowego.

3.4.3. Wskazanie opłat manipulacyjnych z tytułu zbycia lub odkupienia Jednostek Uczestnictwa oraz innych opłat uiszczanych bezpośrednio przez uczestnika

3.4.3.1. Zgodnie z art. 56 ust. 1 Statutu maksymalna stawka opłaty manipulacyjnej za nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu wynosi 2 % wpłacanej kwoty dla kategorii Jednostek Uczestnictwa BGŻOptima oraz 2,2 % dla kategorii Jednostek Uczestnictwa BGŻ.

3.4.3.2. Towarzystwo nie pobiera opłaty manipulacyjnej za odkupywanie Jednostek Uczestnictwa.

3.4.3.3. Zgodnie z art. 25 ust. 2 Statutu maksymalna stawka opłaty manipulacyjnej za Zamianę stanowi różnicę między pobraną od Uczestnika opłatą manipulacyjną za nabycie Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu docelowym, a stawką opłaty manipulacyjnej za nabycie Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu źródłowym. W przypadku gdy wartość ta jest ujemna, opłaty nie pobiera się. Wysokość Opłaty za Zamianę nie może przekroczyć 1,5 % środków podlegających zamianie.

3.4.3.4. Aktualne stawki opłat manipulacyjnych ustalane są w drodze uchwały decyzją Zarządu Towarzystwa i publikowane w Tabelach Opłat, które są dostępne na stronie internetowej Towarzystwa oraz u Dystrybutorów.

3.4.4. Wskazanie opłaty zmiennej, będącej częścią wynagrodzenia za zarządzanie, której wysokość jest uzależniona od wyników Subfunduszu, prezentowanej w ujęciu procentowym w stosunku do średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu.

Towarzystwo nie pobiera opłaty zmiennej za zarządzanie Subfunduszem.

3.4.5. Maksymalna wysokość wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem

3.4.5.1. Towarzystwo za zarządzanie Subfunduszem pobiera wynagrodzenie stałe jednakowe dla wszystkich kategorii Jednostek Uczestnictwa, które nie może być wyższe niż 0,75% w skali roku, liczonego jako 365 dni lub 366 dni w przypadku, gdy rok kalendarzowy liczy 366 dni, od średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w danym roku. Wynagrodzenie stałe jest naliczane w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień w roku od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny, a następnie wypłacane ze środków Subfunduszu do piętnastego dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który było naliczane wynagrodzenie.

3.4.5.2. Towarzystwo poza wynagrodzeniem stałym za zarządzanie, pobiera także z aktywów Subfunduszu dodatkowe świadczenia przekazywane przez fundusze inwestycyjne otwarte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte, fundusze inwestycyjne zamknięte, a także fundusze zagraniczne i instytucje wspólnego inwestowania, w związku z byciem przez Subfundusz uczestnikiem tych funduszy i instytucji wspólnego inwestowania, w szczególności w postaci zwrotu części opłat za zarządzanie i administrowanie.

3.4.5.3. Aktualna stawka wynagrodzenia stałego za zarządzanie ustalana jest w drodze uchwały decyzją Zarządu Towarzystwa i publikowana w Tabelach Opłat, które są dostępne na stronie internetowej Towarzystwa www.ipopema.pl oraz we wszystkich punktach zbywania Jednostek Uczestnictwa.

3.4.6. Wskazanie istniejących umów lub porozumień, na podstawie których koszty działalności Subfunduszu bezpośrednio lub pośrednio są rozdzielane między Subfundusz a Towarzystwo lub inny podmiot, w tym wskazanie usług dodatkowych oraz wskazanie wpływu tych usług na wysokość prowizji pobieranych przez podmiot prowadzący działalność maklerską oraz na wysokość wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem

Koszty działalności Subfunduszu rozdzielane są pomiędzy Subfundusz a Towarzystwo na podstawie postanowień Statutu. Podmioty prowadzące działalność maklerską lub świadczące inne usługi na rzecz Subfunduszu, mogą sporządzać dla Subfunduszu analizy i rekomendacje, będące świadczeniami dodatkowymi, co nie ma wpływu na wysokość prowizji pobieranych przez podmiot prowadzący działalność maklerską oraz na wysokość wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem.

3.5. Podstawowe dane finansowe Subfunduszu w ujęciu historycznym

3.5.1. Wartość aktywów netto Subfunduszu na koniec ostatniego roku obrotowego.

Nie dotyczy.

3.5.2. Wielkość średniej stopy zwrotu z inwestycji w jednostki uczestnictwa Subfunduszu za ostatnie 2, 3, 5 i 10 lat

Nie dotyczy.

3.5.3. Wskazanie wzorca służącego do oceny efektywności inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu odzwierciedlającego zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu, a także informacja o dokonanych zmianach wzorca, jeżeli miały miejsce

Nie dotyczy.

3.5.4. Informacja o średnich stopach zwrotu oraz rocznych stopach zwrotu z przyjętego przez Subfundusz wzorca za ostatnie 2, 3, 5 i 10 lat

Nie dotyczy.

3.5.5. Zastrzeżenie, że indywidualna stopa zwrotu Uczestnika z inwestycji jest uzależniona od wartości Jednostki Uczestnictwa w momencie jej zbycia i odkupienia przez Fundusz na rzecz Subfunduszu oraz wysokości pobranych Opłat manipulacyjnych oraz że wyniki osiągnięte przez Subfundusz w przeszłości nie gwarantują uzyskania podobnych w przyszłości

Indywidualna stopa zwrotu uczestnika z inwestycji jest uzależniona od wartości Jednostki Uczestnictwa w momencie jej zbycia i odkupienia oraz wysokości pobranych Opłat manipulacyjnych. Wyniki osiągnięte przez Subfundusz w przeszłości nie gwarantują uzyskania podobnych w przyszłości.

Rozdział III.4 Subfundusz Dynamiczny

4.

4.1. Opis polityki inwestycyjnej Subfunduszu

4.1.1. Wskazanie głównych kategorii lokat Subfunduszu i ich dywersyfikacji charakteryzujących specyfikę Subfunduszu oraz, jeżeli Fundusz lokuje Aktywa Subfunduszu głównie w lokaty inne niż papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego – wyraźne wskazanie tej cechy

Subfundusz nie posiada ustalonych, stałych limitów alokacji aktywów pomiędzy Instrumenty Udziałowe i Instrumenty Dłużne. Fundusz może lokować od 0 % do 100% wartości Aktywów Subfunduszu:

- 1) w Instrumenty Udziałowe, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne, tytuły uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania, które zgodnie z ich statutem lub regulaminem inwestują od 0% do 100 % aktywów Instrumenty Udziałowe.
- 2) w depozyty bankowe, Instrumenty Dłużne, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne lub tytuły uczestnictwa Funduszy Dłużnych.

4.1.2. Zwięzły opis kryteriów doboru lokat do portfela inwestycyjnego Subfunduszu

Głównymi kryteriami doboru lokat są:

- 1) w przypadku instrumentów udziałowych (takich jak akcje, prawa do akcji, prawa poboru, kwity depozytowe i warranty subskrypcyjne):
  - a) ryzyko działalności emitenta, zarówno na poziomie makroekonomicznym, jak i specyficznym dla danego emitenta,
  - b) prognozowane perspektywy wzrostu wyników finansowych emitenta,
  - c) prognozowany wzrost wyceny rynkowej papieru wartościowego w ujęciu nominalnym,
  - d) prognozowana stopa zwrotu z papieru wartościowego w ujęciu relatywnym, tj. w porównaniu z innymi podobnymi papierami lub w porównaniu do stopy zwrotu z indeksu giełdowego stanowiącego punkt odniesienia (benchmark) danego Subfunduszu;
  - e) dodatkowo, w przypadku praw poboru – poza lit. a) do lit d) – także relacja ceny prawa poboru do wartości teoretycznej prawa poboru wynikającej z aktualnej ceny akcji danej spółki;
- 2) w przypadku dłużnych papierów wartościowych, Instrumentów Rynku Pieniężnego, listów zastawnych i obligacji zamiennych na akcje:
  - a) prognozowane zmiany poziomu rynkowych stóp procentowych,
  - b) prognozowane zmiany kształtu krzywej dochodowości,
  - c) stosunek oczekiwanej stopy zwrotu do ryzyka inwestycyjnego związanego z danym papierem wartościowym lub Instrumentem Rynku Pieniężnego,
  - d) wysokość premii za ryzyko inwestycyjne w porównaniu do stawek kształtujących się na rynku,
  - e) wpływ na średni okres do wykupu całego portfela inwestycyjnego,
  - f) dodatkowo, w przypadku papierów dłużnych, innych niż emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski – poza kryteriami określonymi w lit. a) do e) – także wiarygodność kredytowa emitenta,
  - g) dodatkowo, w przypadku obligacji zamiennych na akcje – poza kryteriami określonymi w lit. a) do e) – także warunki zamiany obligacji na akcje;
- 3) w przypadku jednostek uczestnictwa, certyfikatów inwestycyjnych i tytułów uczestnictwa funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania:
  - a) możliwość efektywniejszej dywersyfikacji lokat Subfunduszu,
  - b) możliwość efektywniejszej realizacji celu inwestycyjnego Subfunduszu,
  - c) adekwatność polityki inwestycyjnej funduszu inwestycyjnego, funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania do polityki inwestycyjnej Subfunduszu,
  - d) polityka inwestycyjna danego funduszu inwestycyjnego, funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania;
- 4) w przypadku depozytów:
  - a) poziom oprocentowania depozytów, również w porównaniu do stawek kształtujących się na rynku,
  - b) wiarygodność banku;
- 5) w przypadku instrumentów pochodnych:
  - a) adekwatność, rozumiana jako zgodność instrumentów bazowych z polityką inwestycyjną obowiązującą dla danego Subfunduszu,
  - b) efektywność, rozumiana jako zgodność zmiany wartości instrumentu pochodnego z oczekiwaną zmianą wartości instrumentu bazowego,
  - c) płynność, rozumiana jako istnienie wolumenu obrotu danym instrumentem pochodnym znacznie przewyższającego wielkość transakcji,
  - d) koszt, rozumiany jako koszty ponoszone w celu nabycia instrumentu pochodnego, w relacji do kosztów ponoszonych w celu nabycia instrumentu bazowego.

4.1.3. Jeżeli Subfundusz odzwierciedla skład uznanego indeksu akcji lub dłużnych papierów wartościowych – wskazanie tego indeksu, rynku, którego indeks dotyczy, oraz stopnia odzwierciedlenia indeksu przez Subfundusz

Nie dotyczy. Subfundusz nie odzwierciedla składu uznanego indeksu.

4.1.4. Jeżeli Wartość Aktywów Netto portfela inwestycyjnego Subfunduszu może się charakteryzować dużą zmiennością wynikającą ze składu portfela lub z przyjętej techniki zarządzania portfelem – wyraźne wskazanie tej cechy

Z uwagi na skład portfela inwestycyjnego Subfunduszu, wynikający ze specyfiki Subfunduszu, Wartość Aktywów Netto portfela inwestycyjnego Subfunduszu może charakteryzować się wysoką zmiennością.

4.1.5. Jeżeli Fundusz może zawierać na rzecz Subfunduszu umowy, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne – wskazanie tej informacji wraz z określeniem wpływu zawarcia takich umów, w tym umów, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, na ryzyko związane z przyjętą polityką inwestycyjną

Fundusz na rzecz Subfunduszu może zawierać umowy, których przedmiotem są Instrumenty Pochodne oraz Niewystandaryzowane Instrumenty Pochodne wyłącznie w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu lub dla ograniczenia ryzyka inwestycyjnego Subfunduszu. Zawarcie takich umów może wpływać zarówno na zwiększenie jak i na zmniejszenie ryzyka inwestycyjnego Subfunduszu.

4.1.6. Jeżeli udzielono gwarancji wypłaty określonej kwoty z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu – wskazanie gwaranta oraz warunków gwarancji

Nie dotyczy.

4.2. Opis ryzyka związanego z inwestowaniem w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu, w tym ryzyka związanego z przyjętą polityką inwestycyjną Subfunduszu

4.2.1. Opis ryzyka inwestycyjnego związanego z polityką inwestycyjną Subfunduszu, z uwzględnieniem strategii zarządzania i szczególnych strategii inwestycyjnych stosowanych w odniesieniu do inwestycji na określonym obszarze geograficznym, w określonej branży lub sektorze gospodarczym albo w odniesieniu do określonej kategorii lokat, albo w celu odzwierciedlenia indeksu akcji lub dłużnych papierów wartościowych

4.2.1.1. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w wyniku niekorzystnych zmian cen instrumentów finansowych na rynkach finansowych. W przypadku inwestycji w jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych lub tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania na ceny tych instrumentów finansowych mają wpływ wartości instrumentów finansowych, w które te podmioty lokują swoje aktywa. Na ryzyko rynkowe składają się w szczególności:

- ryzyko cen akcji,
- ryzyko stopy procentowej.

Ryzyko cen akcji polega na spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na skutek niekorzystnych zmian cen akcji lub innych instrumentów udziałowych. Na ryzyko cen akcji składają się ryzyko systematyczne oraz ryzyko specyficzne danego emitenta.

Ryzyko systematyczne związane jest z sytuacją makroekonomiczną, czyli między innymi takimi czynnikami jak: stopa wzrostu gospodarczego, poziom deficytu budżetowego i deficytu w handlu zagranicznym, stopa bezrobocia, wielkość popytu konsumpcyjnego i inwestycyjnego, wysokość stóp procentowych i kursów walutowych, poziom inflacji, ceny surowców i zmiany cen akcji na rynkach zagranicznych. Negatywne tendencje w sytuacji makroekonomicznej mogą przekładać się na spadki cen na rynkach akcji lub innych instrumentów finansowych. Negatywne tendencje na zagranicznych rynkach akcji mogą przekładać się na spadki cen akcji i innych instrumentów finansowych na rynku krajowym. Ryzyko systematyczne nie może zostać ograniczone poprzez dywersyfikację portfela udziałowych papierów wartościowych.

Ryzyko specyficzne to ryzyko inwestowania w akcje lub inne instrumenty finansowe określonego emitenta. Na ryzyko to wpływają między innymi: wyniki finansowe emitenta i prognozy przyszłych wyników, pozycja rynkowa spółki, poziom zadłużenia, ład korporacyjny, jakość pracy zarządu, konflikty w akcjonariacie i inne. Ryzyko specyficzne może zostać ograniczone poprzez dywersyfikację portfela udziałowych papierów wartościowych.

Ryzyko cen akcji oraz jego ryzyka składowe mogą być zwiększane lub zmniejszane przez charakterystyczne cechy segmentów rynku akcji, na których dokonywane są inwestycje, co może skutkować zwiększoną zmiennością cen tych

instrumentów. W szczególności, charakterystycznymi cechami niektórych segmentów rynku akcji, mogącymi powodować zmianę ekspozycji inwestora na ryzyko cen akcji są m.in.:

W segmencie akcji o wysokiej płynności (tzw. *blue chips*) - wrażliwość na kierunek przepływów środków pieniężnych o znacznej wartości, związanych z dokonywaniem inwestycji przez dużych inwestorów instytucjonalnych, w tym przepływów kapitału zagranicznego. Może ona powodować w niektórych okresach zwiększoną zmienność cen akcji z tego segmentu, zarówno bezwzględnie, jak i w stosunku do pozostałych segmentów rynku akcji.

W segmencie akcji małych i średnich spółek - wrażliwość na informacje dotyczące emitenta (dotyczy w największym zakresie akcji notowanych w alternatywnym systemie obrotu NewConnect). Może ona powodować zwiększoną zmienność oraz odchylenia ceny rynkowej instrumentów finansowych od ich wartości fundamentalnej w segmentach rynku o średniej i niskiej płynności, wynikające m.in. z braku lub ze zmniejszonego zaangażowania inwestorów instytucjonalnych.

W przypadku akcji notowanych na rynkach zagranicznych – wrażliwość na zmiany kursów walutowych i sytuacji makroekonomicznej krajów, z których spółki są przedmiotem inwestycji. Niezależnie od ryzyka walutowego, kursy akcji spółek zagranicznych mogą charakteryzować się w niektórych okresach zwiększoną zmiennością kursów wyrażonych w walucie lokalnej na skutek ograniczania strat przez inwestorów zagranicznych, wynikających z niekorzystnych zmian kursów walutowych. Inwestycje w akcje spółek zagranicznych wiążą się również z ekspozycją inwestora na ryzyko systematyczne tych krajów (tzw. ryzyko kraju).

W przypadku akcji spółek z krajów rozwijających się (tzw. *emerging markets*) - wrażliwość na wzrost globalnej awersji do ryzyka. Kursy cen akcji spółek z krajów rozwijających się mogą być dodatkowo narażone na okresowe wzrosty zmienności notowań wynikające ze wzrostu globalnej awersji do ryzyka oraz krótkoterminowe spadki kursów, wynikające z masowego wycofywania środków finansowych przez inwestorów z tego segmentu, zwłaszcza w okresie dekonjunktury. Może tym zjawiskom towarzyszyć także wzrost korelacji zarówno pomiędzy kursami akcji emitentów z tego samego kraju, jak również pomiędzy indeksami giełdowymi z różnych krajów rozwijających się, co może zniwelować korzyści wynikające dywersyfikacji ryzyka specyficznego emitenta i ryzyka kraju.

W segmencie spółek niepublicznych - nieobserwowalność kursu rynkowego oraz brak obowiązków informacyjnych po stronie emitentów. W związku z tym, że akcje spółek niepublicznych nie są przedmiotem transakcji w publicznym obrocie, ich wartość godziwa nie może zostać dokładnie ustalona poprzez odniesienie do kursu takich akcji, lecz musi być ustalona za pomocą metod i modeli wyceny akcji. Z natury rzeczy, tak ustalona wartość jest oszacowaniem i nawet przy zachowaniu najwyższej staranności jest obarczona możliwością błędu (tzw. ryzyko modelu), w związku z czym cena nabycia i zbycia takich instrumentów może być różna od ich wartości fundamentalnej. Wartość uzyskana w drodze wyceny jest wrażliwa na zmianę założeń odnośnie prognozowanych wyników finansowych, danych makroekonomicznych, stóp procentowych i innych danych wykorzystywanych w modelu. Co więcej, spółki niepubliczne nie podlegają rygorystycznym obowiązkom informacyjnym, jakim podlegają spółki publiczne, co może również wpływać na efektywność wyceny akcji będących przedmiotem transakcji w tym segmencie rynku kapitałowego.

W segmencie akcji spółek będących przedmiotem pierwszych ofert publicznych (tzw. IPO) - nieobserwowalność wcześniejszych kursów akcji i krótsza historia dostępnych danych finansowych. Podobnie jak w przypadku spółek niepublicznych, wcześniejszy kurs akcji spółek będących przedmiotem pierwszych ofert publicznych jest nieznanym i w związku z tym ustalenie wartości akcji wymaga przeprowadzenia oszacowania przy użyciu metod i modeli wyceny akcji. Takie oszacowanie może być obarczone możliwością błędu (tzw. ryzyko modelu), w związku z czym cena nabycia takich instrumentów może być różna od ich wartości fundamentalnej. Wartość uzyskana w drodze wyceny jest wrażliwa na zmianę założeń odnośnie prognozowanych wyników finansowych, danych makroekonomicznych, stóp procentowych i innych danych wykorzystywanych w modelu. Co więcej, spółki będące przedmiotem pierwszej oferty publicznej nie mają tak długiej historii danych finansowych jak podlegające rygorystycznym obowiązkom informacyjnym spółki publiczne, co może wpływać na poprawność prognoz finansowych, a tym samym na efektywność wyceny akcji będących przedmiotem transakcji w tym segmencie rynku kapitałowego.

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane zmianami stóp procentowych. Ryzyko stopy procentowej ma szczególne znaczenie w przypadku instrumentów dłużnych o oprocentowaniu stałym. Zależność cen tych instrumentów od stopy procentowej jest odwrotna. Wzrost stopy procentowej powoduje spadek cen papierów dłużnych, a spadek stopy procentowej powoduje wzrost ceny instrumentów dłużnych. Ryzyko stopy procentowej zależy od długości czasu do wykupu danego instrumentu, stopy odsetkowej i stopy dochodowości. Im dłuższy czas do wykupu instrumentu, tym wyższe jest ryzyko stopy procentowej. Im niższa stopa odsetkowa i stopa dochodowości instrumentu, tym wyższe jest ryzyko stopy procentowej. Na ryzyko stopy procentowej mają wpływ m.in. wzrost stopy inflacji (bieżącej lub oczekiwanej), wysokość realnej stopy procentowej, polityka pieniężna banku centralnego, tempo rozwoju gospodarczego, poziom oszczędności w gospodarce, ocena sytuacji fiskalnej państwa przez inwestorów oraz poziom stóp procentowych w innych krajach. Ekspansywna polityka fiskalna i monetarna państwa, nadmierny wzrost deficytu finansów publicznych i wzrost relacji długu publicznego do PKB, może prowadzić do presji na wzrost rynkowych stóp procentowych.

4.2.1.2. Ryzyko kredytowe

Głównymi czynnikami ryzyka kredytowego są:

- ryzyko niedotrzymania warunków,
- ryzyko obniżenia oceny kredytowej,
- ryzyko rozpiętości kredytowej.

Ryzyko niedotrzymania warunków, nazywane również ryzykiem niewypłacalności, to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane niedotrzymaniem warunków kontraktów finansowych przez emitentów instrumentów dłużnych. Polega ono na niespłaceniu przez emitenta w terminie należnej kwoty z tytułu wyemitowanych instrumentów dłużnych (zarówno odsetek jak i kwoty pożyczonego kapitału).

Ryzyko obniżenia oceny kredytowej to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane obniżeniem ocen kredytowych (ratingów) emitentów lub emisji. Obniżenie oceny kredytowej dla danego emitenta skutkuje wzrostem ryzyka danej inwestycji, co powoduje, że inwestorzy oczekują wyższej stopy zwrotu z tej inwestycji. Wzrost oczekiwanej stopy zwrotu powoduje spadek wartości instrumentów dłużnych.

Ryzyko rozpiętości kredytowej to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane zmianami rozpiętości kredytowej dla emisji. Rozpiętość kredytowa to różnica z oczekiwanej przez inwestorów stopy zwrotu z instrumentów obarczonych ryzykiem a instrumentów, które postrzegają się jako wolne od ryzyka (instrumenty dłużne emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa). Inwestycje w papiery dłużne innych emitentów niż Skarb Państwa, czyli np. papiery komercyjne lub obligacje komunalne i korporacyjne wiążą się z wyższym poziomem ryzyka kredytowego, uzależnionym od wiarygodności kredytowej emitenta. Pogorszenie ratingu kredytowego wpływa na wzrost ryzyka danego emitenta i wzrost rozpiętości kredytowej, a tym samym powoduje spadek ceny danego instrumentu dłużnego. Inwestycje w tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lub w jednostki uczestnictwa innych funduszy obciążone są ryzykiem pochodzącym od ryzyka lokat takiego funduszu. Inwestycje w lokaty bankowe związane są z ryzykiem kredytowym banku.

4.2.1.3. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest związane z brakiem możliwości efektywnego przeprowadzenia transakcji na danym instrumencie finansowym, bez istotnego wpływu na cenę realizacji, ze względu na wielkość tej transakcji. Innymi słowy jest to możliwość okresowego ograniczenia dostępności rynku danych instrumentów. Ryzyko to występuje najczęściej przy próbie sprzedaży znacznej ilości posiadanych aktywów, która to ilość jest relatywnie duża w stosunku do normalnej wielkości transakcji przeprowadzanych danym instrumentem finansowym. Powoduje to naruszenie aktualnej struktury popytu i podaży, co prowadzi do zmiany ceny rynkowej. Ryzyko płynności ma szczególnie duże znaczenie w przypadku rynku akcji. W odniesieniu do poszczególnych emitentów zależy ono głównie od takich czynników jak: wielkość (kapitalizacja rynkowa) spółki oraz poziom średnich dziennych obrotów rynkowych akcjami danego emitenta. W przypadku innych instrumentów finansowych na poziom płynności mają wpływ takie czynniki, jak wartość instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie, średni dzienny obrót rynkowy na danym instrumencie finansowym czy różnica pomiędzy ceną kupna i sprzedaży. Ograniczenie płynności może zwiększać zmienność cen instrumentów finansowych. Może ono wzrastać dodatkowo w sytuacji niepokoju na rynkach, nagłych zmian stóp procentowych oraz nagłych przepływów kapitału zagranicznego. W przypadku inwestycji w tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne lub instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą lub w jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne innych funduszy inwestycyjnych, istnieje ryzyko czasowego zawieszania odkupywania tytułów uczestnictwa, jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych przez tę instytucję wspólnego inwestowania lub fundusz inwestycyjny.

4.2.1.4. Ryzyko związane z lokowaniem w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych, specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych lub w tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne

Z uwagi na potencjalnie duże zaangażowanie ww. klas aktywów w aktywach Subfunduszu (mogące zgodnie z polityką inwestycyjną stanowić do 100% aktywów Subfunduszu), Subfundusz narażony jest na ryzyko związane z możliwością braku wyceny jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa tych funduszy, a także w przypadku zawieszania odkupywania tych jednostek lub tytułów uczestnictwa – ryzyko płynności w odniesieniu do możliwości realizowania zleceń odkupienia składanych przez swoich uczestników (czyli w tym przypadku przez Fundusz działający w imieniu Subfunduszu).

4.2.1.5. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe (ryzyko kursu walutowego) to ryzyko spadku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu spowodowane zmianami kursu waluty polskiej w stosunku do walut obcych. Na ryzyko to wpływa szereg czynników o charakterze makroekonomicznym (między innymi poziom inflacji, poziom deficytu budżetowego i deficytu w handlu zagranicznym, wysokość nominalnych i realnych stóp procentowych, charakter polityki pieniężnej i fiskalnej, tempo wzrostu gospodarczego oraz poziom stóp procentowych w innych krajach) i rynkowym (między innymi: sytuacja na międzynarodowych rynkach

finansowych oraz tzw. sentyment zagranicznych inwestorów odnośnie inwestycji w instrumenty denominowane w walucie danego kraju). Poziom kursu walutowego może cechować się bardzo dużą zmiennością o nieprzewidywalnym charakterze.

4.2.1.6. Ryzyko związane z przechowywaniem Aktywów

Aktywa Subfunduszu przechowywane są na rachunkach prowadzonych odpowiednio przez Depozytariusza i Subdepozytariuszy (podmioty, które na podstawie umowy z Depozytariuszem przechowują część aktywów Subfunduszu). Papiery wartościowe stanowią własność Subfunduszu i nie wchodzi do masy upadłości w przypadku ogłoszenia upadłości Depozytariusza i Subdepozytariuszy.

4.2.1.7. Ryzyko związane z koncentracją Aktywów lub rynków

W przypadku gdy znaczna część Aktywów Subfunduszu zostanie ulokowana w dany instrument finansowy lub na danym rynku, w razie wystąpienia znacznej zmiany ceny tego instrumentu finansowego lub zmiany koniunktury na danym rynku może to istotnie wpłynąć na wartość i płynność aktywów Subfunduszu. Wahania wyceny rynkowej poszczególnych instrumentów finansowych mogą powodować znaczące wahania Wartości Aktywów Netto Subfunduszu.

4.2.1.8. Ryzyko rozliczenia

Ryzyko rozliczenia związane jest z potencjalnie negatywnymi dla Wartości Aktywów Netto Subfunduszu skutkami opóźnienia rozliczenia zawartych transakcji. Opóźnienia te mogą uniemożliwiać lub utrudniać przeprowadzanie dalszych transakcji. Źródłem ryzyka rozliczenia mogą być między innymi ryzyka operacyjne występujące po stronie m.in. operatorów rynków giełdowych, izb rozliczeniowych i pośredników (domów maklerskich, banków). Oprócz zdarzeń zewnętrznych, ryzyko rozliczenia może być efektem błędnych procedur wewnętrznych, niestosowania się do procedur, działania systemów oraz pracowników.

4.2.1.9. Ryzyko nietrafnych decyzji inwestycyjnych

Istnieje możliwość, że podjęte w najlepszej wierze i zgodnie z najlepszą wiedzą decyzje inwestycyjne nie przyniosą oczekiwanych rezultatów i wartość posiadanych instrumentów finansowych, a tym samym Wartość Aktywów Netto Subfunduszu ulegnie zmniejszeniu.

4.2.1.10. Ryzyko wynikające ze strategii zarządzania i szczególnych strategii inwestycyjnych

Wyżej wymienione czynniki ryzyka inwestycyjnego, związane z przyjętą polityką inwestycyjną Subfunduszu, należy rozpatrywać w powiązaniu z realizowaną strategią zarządzania Subfunduszem, w tym ze szczególnymi strategiami inwestycyjnymi. Realizowana przez Zarządzającego strategia zarządzania Subfunduszem może wpływać na wielkość poszczególnych ryzyk. W szczególności dotyczy to takich aspektów strategii inwestycyjnej jak: stosowane specyficzne kryteria doboru poszczególnych składników lokat, stopień dywersyfikacji portfela lokat, stopień koncentracji portfela na poszczególnych składnikach lokat, stopień koncentracji lokat na poszczególnych sektorach geograficznych lub branżowych, czy poziom podejmowanej ekspozycji na poszczególne czynniki ryzyka inwestycyjnego. Powyższe czynniki mogą w ramach realizowanej strategii zarządzania podlegać modyfikacji w reakcji na zachodzące zmiany uwarunkowań rynkowych. Szczególne znaczenie dla ryzyka związanego z polityką inwestycyjną Subfunduszu ma ryzyko trafności decyzji inwestycyjnych dotyczących doboru poszczególnych składników lokat. Subfundusz będzie dokonywał doboru lokat kierując się zasadą maksymalizacji wartości Aktywów Subfunduszu w długim horyzoncie inwestycyjnym.

4.2.2. Opis ryzyka związanego z uczestnictwem w Subfunduszu

4.2.2.1. Ryzyko nieosiągnięcia oczekiwanego zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa, z uwzględnieniem czynników mających wpływ na poziom ryzyka związanego z inwestycją

Ryzyko nieosiągnięcia oczekiwanego zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa wynika z braku możliwości przewidzenia przyszłych zmian cen instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela Subfunduszu, a tym samym niemożności przewidzenia zmian Wartości Aktywów Netto Subfunduszu przypadających na Jednostkę Uczestnictwa. Stopa zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa jest zależna zarówno od ceny Jednostki Uczestnictwa w dniu nabycia Jednostek Uczestnictwa, a także od ceny Jednostki Uczestnictwa z dnia jej odkupienia. Inwestycje na rynku kapitałowym obarczone są ryzykiem, które może powodować znaczne wahania wartości Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu, a tym samym obniżenie zainwestowanego kapitału. Osiągnięta stopa zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu zależy również od opłat związanych z zakupem lub sprzedażą Jednostek Uczestnictwa oraz od ewentualnych podatków, w przypadku osiągnięcia zysków z inwestycji.

Subfundusz nie gwarantuje osiągnięcia jego celu inwestycyjnego, a także określonej stopy zwrotu z dokonanej przez Uczestnika Subfunduszu inwestycji w Jednostki Uczestnictwa. Jednocześnie dochodowość Subfunduszu jest związana także z właściwym zarządzaniem i podejmowanymi przez towarzystwo decyzjami inwestycyjnymi. Uczestnicy Funduszu powinni wziąć pod uwagę bezpośredni wpływ decyzji inwestycyjnych na rentowność ich inwestycji.

4.2.2.1.1. Ryzyko związane z zawarciem określonych umów

Uczestnik powinien brać pod uwagę możliwość wpływu na wartość Jednostki Uczestnictwa umów związanych z zabezpieczeniem inwestycji Subfunduszu, w szczególności umów mających za przedmiot Instrumenty Pochodne lub umów dotyczących Aktywów Subfunduszu. Instrumenty pochodne charakteryzują się bardzo wysoką zmiennością cen. Pośrednio zmienność cen instrumentów pochodnych zależy od zmienności cen instrumentów bazowych. Ta z kolei zależy od wielu czynników związanych z danym instrumentem bazowym, takim jak np. niepokój na rynkach, nagle zmiany stóp procentowych czy znaczne przepływy kapitału zagranicznego.

Dodatkowo zmienność ta jest zwiększana przez mechanizm dźwigni finansowej, który polega na tym, że do inwestycji w dany instrument pochodny wymagane jest utrzymywanie zabezpieczenia, które stanowi niewielki procent wartości całej inwestycji. Ryzyko dźwigni finansowej oznacza, że zmiana wartości instrumentu pochodnego jest znacznie większa niż zmiana wartości instrumentu bazowego. To powoduje, że niewielkie wahania cen instrumentów pochodnych mogą mieć wysoki wpływ na stopę zwrotu z zainwestowanych środków. Dla przykładu: jeżeli depozyt zabezpieczający wynosi 5%, to stopień dźwigni finansowej wynosi 1:20 i oznacza to, że 1% zmiany ceny instrumentu pochodnego powoduje zmianę w wysokości około 20% zainwestowanych środków. Mechanizm dźwigni finansowej stwarza możliwość znacznego wzrostu zainwestowanych środków, może jednak wiązać się także z ich utratą.

W wyniku transakcji na instrumentach pochodnych istnieje możliwość zaciągnięcia przez klienta zobowiązania finansowego związanego z rozliczeniem kontraktu, a także możliwość zaciągnięcia zobowiązania do faktycznej dostawy lub odbioru określonych instrumentów finansowych. Dlatego w przypadkach niekorzystnych i gwałtownych zmian cen instrumentów pochodnych może pojawić się również konieczność dopłaty dodatkowej kwoty w stosunku do kosztów nabycia instrumentu finansowego celem wypełnienia powstałego zobowiązania. Zobowiązania, o których mowa w niniejszym akapicie są obowiązkami dodatkowymi w stosunku do kosztów nabycia instrumentu finansowego.

Z zawieraniem umów dotyczących instrumentów pochodnych wiążą się w szczególności następujące specyficzne ryzyka:

- ryzyko związane z wyborem przez zarządzającego niewłaściwego zabezpieczenia aktywów portfela, polegające na niewłaściwym doborze bazy kontraktu, terminu, waluty lub braku dokładnego dopasowania wartości płatności, co może spowodować stratę na zabezpieczonej transakcji;
- ryzyko związane ze stosowaniem instrumentów pochodnych opartych na papierach wartościowych i indeksach giełdowych, co może powodować znaczne odchylenie stóp zwrotu Subfunduszu w porównaniu ze stopą zwrotu stopy odniesienia;
- w przypadku instrumentów pochodnych, w których instrumentem bazowym jest waluta (np. opcje walutowe, transakcje futures) – ryzyko zmian kursów walut.

Poza umowami mającymi za przedmiot instrumenty pochodne, Fundusz może zawierać także szereg innych umów z podmiotami go obsługującymi. Umowy te wiążą się z ryzykiem ewentualnego niewywiązywania się lub nienależytego wykonania przez drugą stronę warunków tych umów, a także możliwością ich rozwiązania lub wypowiedzenia przed terminem, na jaki zostały zawarte. Może to powodować konieczność znalezienia innego kontrahenta, oferującego mniej korzystne warunki zawarcia takich umów, lub przejściowe trudności ze znalezieniem podmiotu mogącego świadczyć dane usługi.

4.2.2.1.2. Ryzyko związane ze szczególnymi warunkami zawartych przez Fundusz transakcji

Nie dotyczy. Fundusz nie zawiera transakcji na warunkach szczególnych powodujących wzrost ryzyka dla Uczestnika.

4.2.2.1.3. Ryzyko związane z udzielonymi gwarancjami

Nie dotyczy. Fundusz nie udziela gwarancji innym podmiotom.

4.2.2.2. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to ryzyko straty wynikające z błędnych procedur wewnętrznych, ich niestosowania lub nieprawidłowego stosowania. Ryzyko operacyjne wynika również z błędnego działania systemów, błędów popełnianych przez pracowników lub wynikających ze zdarzeń zewnętrznych. Cztery podstawowe źródła ryzyka operacyjnego to: ludzie, systemy, zdarzenia zewnętrzne oraz procesy.

4.2.2.3. Ryzyko wystąpienia szczególnych okoliczności, na wystąpienie których Uczestnik Funduszu nie ma wpływu lub ma ograniczony wpływ

4.2.2.3.1. Otwarcie likwidacji Funduszu i Subfunduszu

W przypadkach określonych w Ustawie oraz Statucie Subfunduszu oraz Fundusz mogą zostać zlikwidowane po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego. W wyniku przeprowadzenia likwidacji Uczestnicy mogą otrzymać mniejszą ilość środków niż w przypadku, gdyby likwidacja nie została przeprowadzona. Dodatkowo z dniem rozpoczęcia likwidacji Fundusz nie zbysza ani nie odkupuje Jednostek Uczestnictwa.

4.2.2.3.2. Przejęcie zarządzania Funduszem przez inne towarzystwo

Inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych na podstawie umowy zawartej z Towarzystwem może przejąć zarządzanie Funduszem, w tym także Subfunduszem. Przejęcie zarządzania Funduszem wymaga zmiany Statutu Funduszu w części wskazującej firmę, siedzibę i adres towarzystwa funduszy inwestycyjnych zarządzającego Funduszem i Subfunduszami.

Towarzystwo przejmujące zarządzanie wstępuje w prawa i obowiązki Towarzystwa z chwilą wejścia zmian Statutu w życie, to jest w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia o zmianach Statutu Funduszu w tym zakresie. Przekazanie zarządzania Funduszem innemu towarzystwu funduszy inwestycyjnych nie wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

4.2.2.3.3. Przejęcie zarządzania Funduszem przez spółkę zarządzającą

Fundusz działa w formie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego, w związku z czym zgodnie z art. 4 ust. 1a Ustawy nie jest możliwe przekazanie zarządzania Funduszem spółce zarządzającej.

4.2.2.3.4. Zmiana depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz i Subfundusz

Towarzystwo w każdym czasie może podjąć decyzję o zmianie depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz i Subfundusz. Zmiana taka wymaga wypowiedzenia dotychczasowej umowy o prowadzenie rejestru aktywów w przypadku depozytariusza lub umowy o świadczenie usług na rzecz Funduszu i Subfunduszu w przypadku podmiotu obsługującego Fundusz i Subfundusz.

Zmiana depozytariusza wymaga zezwolenia Komisji, przy czym winna być dokonana w sposób zapewniający nieprzerwane wykonywanie obowiązków depozytariusza.

Uczestnik jest pozbawiony wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz. Towarzystwo dołoży najwyższej staranności przy wyborze swoich kontrahentów, nie może jednakże wykluczyć, iż jakość usług lub stopień przygotowania pracowników nowego depozytariusza lub podmiotu obsługującego Fundusz będzie niższy od dotychczasowego.

4.2.2.3.5. Połączenie Funduszu z innym funduszem

Zgodnie z Ustawą o funduszach inwestycyjnych fundusze z wydzielonymi subfunduszami nie mogą być łączone z innym funduszem. Połączone mogą zostać Subfundusze lub Subfundusz może zostać połączony z innym specjalistycznym funduszem inwestycyjnym otwartym lub subfunduszem wydzielonym w ramach innego specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami. Połączenie następuje przez przeniesienie majątku subfunduszu lub funduszu przejmowanego do subfunduszu lub funduszu przejmującego oraz przydzielenie Uczestnikom subfunduszu lub funduszu przejmowanego Jednostek Uczestnictwa subfunduszu lub funduszu przejmującego w zamian za Jednostki Uczestnictwa subfunduszu lub funduszu przejmowanego. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o połączeniu Subfunduszu z innym Subfunduszem lub z innym specjalistycznym funduszem inwestycyjnym otwartym lub subfunduszem wydzielonym w ramach innego specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami, zostanie jednak odpowiednio wcześniej o tym poinformowany.

4.2.2.3.6. Przekształcenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego w fundusz inwestycyjny otwarty

Towarzystwo może podjąć decyzję o przekształceniu Funduszu w fundusz inwestycyjny otwarty. Przekształcenie wymaga zmiany statutu Funduszu, co następuje bez zgody Uczestników Funduszu.

4.2.2.3.7. Zmiana polityki inwestycyjnej

Ramy polityki inwestycyjnej Subfunduszu określa Ustawa oraz Statut Funduszu. Ustawa może podlegać zmianom. Towarzystwo może w każdym czasie dokonać zmiany Statutu Funduszu w części dotyczącej polityki inwestycyjnej prowadzonej przez Subfundusz. Zmiana Statutu wymaga ogłoszenia o dokonanych zmianach oraz co do zasady wpływu terminu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia. Może także wiązać się z koniecznością uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego. Uczestnik nie ma wpływu na decyzję Towarzystwa o zmianie polityki inwestycyjnej Funduszu.

4.2.2.4. Ryzyko niewypłacalności gwaranta

Nie ma zastosowania. Żaden podmiot nie gwarantuje wypłaty określonej kwoty z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Fundusz.

4.2.2.5. Ryzyko inflacji

Realna stopa zwrotu z inwestycji zależy od wysokości stopy inflacji, która pomniejsza siłę nabywczą nominalnej stopy zwrotu zainwestowanego kapitału. Wzrost inflacji może więc spowodować spadek realnej stopy zwrotu z poszczególnych składników lokat posiadanych w portfelu Subfunduszu. Ryzyko to może się również bezpośrednio przyczynić do spadku wartości posiadanych instrumentów dłużnych, w tym w szczególności instrumentów o oprocentowaniu stałym.

Wysokość inflacji ma również bezpośredni wpływ na wartość realnej stopy zwrotu zrealizowanej przez Uczestnika na inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu. Ryzyko zmian stopy inflacji powoduje, że zrealizowana realna stopa zwrotu z inwestycji może być inna od zakładanej w momencie dokonywania inwestycji.

4.2.2.6. Ryzyko związane z regulacjami prawnymi dotyczącymi Subfunduszu, w szczególności w zakresie prawa podatkowego

Na dzień sporządzenia Prospektu, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 10 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, Fundusz, w tym Subfundusz, jest podmiotowo zwolniony od podatku dochodowego od osób prawnych. Nie można wykluczyć jednak opodatkowania dochodów Funduszu w przyszłości. Ewentualne wprowadzenie opodatkowania dochodów Funduszu

może spowodować obniżenie osiąganych przez Uczestników Subfunduszu stóp zwrotu z inwestycji w Jednostki Uczestnictwa.

4.3. Określenie profilu inwestora, z uwzględnieniem zakresu czasowego inwestycji oraz poziomu ryzyka inwestycyjnego związanego z przyjętą polityką inwestycyjną Subfunduszu

Subfundusz przeznaczony jest dla inwestorów, którzy planują inwestowanie przez okres co najmniej 5 lat, akceptując wysokie ryzyko inwestycyjne, które potencjalnie może prowadzić do wyższych zysków.

4.4. Informacje o wysokości opłat i prowizji związanych z uczestnictwem w Subfunduszu, sposobie ich naliczania i pobierania oraz kosztów obciążających Subfundusz

4.4.1. Wskazanie przepisów Statutu określających rodzaje, maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania kosztów obciążających Subfundusz, w tym w szczególności wynagrodzenie Towarzystwa oraz terminy, w których najwcześniej może nastąpić pokrycie poszczególnych rodzajów kosztów

Rodzaje, maksymalną wysokość, sposób kalkulacji i naliczania kosztów obciążających Subfundusz, w tym w szczególności wynagrodzenie Towarzystwa oraz terminy, w których najwcześniej może nastąpić pokrycie poszczególnych rodzajów kosztów, określone zostały w art. 66 Statutu Funduszu.

4.4.2. Wskazanie wartości Współczynnika Kosztów Całkowitych (WKC) wraz z informacją, że odzwierciedla on udział kosztów niezwiązanych bezpośrednio z działalnością inwestycyjną Funduszu na rzecz Subfunduszu w średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu za dany rok, a także wskazanie kategorii kosztów Subfunduszu nie włączonych do wskaźnika WKC, w tym opłat transakcyjnych

Nie ma zastosowania. Współczynnik Kosztów Całkowitych oraz pozostałe informacje z nim związane zostaną zamieszczone po zakończeniu przez Subfundusz pełnego roku obrotowego.

4.4.3. Wskazanie opłat manipulacyjnych z tytułu zbycia lub odkupienia Jednostek Uczestnictwa oraz innych opłat uiszczanych bezpośrednio przez uczestnika

4.4.3.1. Zgodnie z art. 63 ust. 1 Statutu maksymalna stawka opłaty manipulacyjnej za nabycie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu wynosi 2,5 % wpłacanej kwoty dla kategorii Jednostek Uczestnictwa BGŻOptima oraz 2,7 % dla kategorii Jednostek Uczestnictwa BGŻ.

4.4.3.2. Towarzystwo nie pobiera opłaty manipulacyjnej za odkupywanie Jednostek Uczestnictwa.

4.4.3.3. Zgodnie z art. 25 ust. 2 Statutu maksymalna stawka opłaty manipulacyjnej za Zamianę stanowi różnicę między pobraną od Uczestnika opłatą manipulacyjną za nabycie Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu docelowym, a stawką opłaty manipulacyjnej za nabycie Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu źródłowym. W przypadku gdy wartość ta jest ujemna, opłaty nie pobiera się. Wysokość Opłaty za Zamianę nie może przekroczyć 1,5 % środków podlegających zamianie.

4.4.3.4. Aktualne stawki opłat manipulacyjnych ustalane są w drodze uchwały decyzją Zarządu Towarzystwa i publikowane w Tabelach Opłat, które są dostępne na stronie internetowej Towarzystwa oraz u Dystrybutorów.

4.4.4. Wskazanie opłaty zmiennej, będącej częścią wynagrodzenia za zarządzanie, której wysokość jest uzależniona od wyników Subfunduszu, prezentowanej w ujęciu procentowym w stosunku do średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu.

Towarzystwo nie pobiera opłaty zmiennej za zarządzanie Subfunduszem.

4.4.5. Maksymalna wysokość wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem

4.4.5.1. Towarzystwo za zarządzanie Subfunduszem pobiera wynagrodzenie stałe jednakowe dla wszystkich kategorii Jednostek Uczestnictwa, które nie może być wyższe niż 0,9% w skali roku, liczonego jako 365 dni lub 366 dni w przypadku, gdy rok kalendarzowy liczy 366 dni, od średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w danym roku. Wynagrodzenie stałe jest naliczane w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień w roku od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny, a następnie wypłacane ze środków Subfunduszu do piętnastego dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który było naliczane wynagrodzenie.

4.4.5.2. Towarzystwo poza wynagrodzeniem stałym za zarządzanie, pobiera także z aktywów Subfunduszu dodatkowe świadczenia przekazywane przez fundusze inwestycyjne otwarte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte, fundusze inwestycyjne zamknięte, a także fundusze zagraniczne i instytucje wspólnego inwestowania, w związku z byciem przez Subfundusz uczestnikiem tych funduszy i instytucji wspólnego inwestowania, w szczególności w postaci zwrotu części opłat za zarządzanie i administrowanie.

4.4.5.3. Aktualna stawka wynagrodzenia stałego za zarządzanie ustalana jest w drodze uchwały decyzją Zarządu Towarzystwa i publikowana w Tabelach Opłat, które są dostępne na stronie internetowej Towarzystwa www.ipopema.pl oraz we wszystkich punktach zbywania Jednostek Uczestnictwa.

- 4.4.6. Wskazanie istniejących umów lub porozumień, na podstawie których koszty działalności Subfunduszu bezpośrednio lub pośrednio są rozdzielane między Subfundusz a Towarzystwo lub inny podmiot, w tym wskazanie usług dodatkowych oraz wskazanie wpływu tych usług na wysokość prowizji pobieranych przez podmiot prowadzący działalność maklerską oraz na wysokość wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem**

Koszty działalności Subfunduszu rozdzielane są pomiędzy Subfundusz a Towarzystwo na podstawie postanowień Statutu. Podmioty prowadzące działalność maklerską lub świadczące inne usługi na rzecz Subfunduszu, mogą sporządzać dla Subfunduszu analizy i rekomendacje, będące świadczeniami dodatkowymi, co nie ma wpływu na wysokość prowizji pobieranych przez podmiot prowadzący działalność maklerską oraz na wysokość wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem.

4.5. Podstawowe dane finansowe Subfunduszu w ujęciu historycznym

- 4.5.1. Wartość aktywów netto Subfunduszu na koniec ostatniego roku obrotowego.**

Nie dotyczy.

- 4.5.2. Wielkość średniej stopy zwrotu z inwestycji w jednostki uczestnictwa Subfunduszu za ostatnie 2, 3, 5 i 10 lat**

Nie dotyczy.

- 4.5.3. Wskazanie wzorca służącego do oceny efektywności inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu odzwierciedlającego zachowanie się zmiennych rynkowych najlepiej oddających cel i politykę inwestycyjną Subfunduszu, a także informacja o dokonanych zmianach wzorca, jeżeli miały miejsce**

Nie dotyczy.

- 4.5.4. Informacja o średnich stopach zwrotu oraz rocznych stopach zwrotu z przyjętego przez Subfundusz wzorca za ostatnie 2, 3, 5 i 10 lat**

Nie dotyczy.

- 4.5.5. Zastrzeżenie, że indywidualna stopa zwrotu Uczestnika z inwestycji jest uzależniona od wartości Jednostki Uczestnictwa w momencie jej zbycia i odkupienia przez Fundusz na rzecz Subfunduszu oraz wysokości pobranych Opłat manipulacyjnych oraz że wyniki osiągnięte przez Subfundusz w przeszłości nie gwarantują uzyskania podobnych w przyszłości**

Indywidualna stopa zwrotu uczestnika z inwestycji jest uzależniona od wartości Jednostki Uczestnictwa w momencie jej zbycia i odkupienia oraz wysokości pobranych Opłat manipulacyjnych. Wyniki osiągnięte przez Subfundusz w przeszłości nie gwarantują uzyskania podobnych w przyszłości.

Rozdział IV. Dane o Depozytariuszu

1. Firma, siedziba i adres Depozytariusza wraz z numerami telekomunikacyjnymi

Firma: Raiffeisen Bank Polska Spółka Akcyjna
Siedziba: Warszawa
Adres: ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa
Telefon: (+48 22) 585 20 00
Fax: (+48 22) 585 25 85

2. Zakres obowiązków Depozytariusza:

2.1. wobec Funduszu i Subfunduszy

Depozytariusz zobowiązany jest rejestrować Aktywa Funduszu i Aktywa Subfunduszy oraz przyjmować i bezpiecznie przechowywać Aktywa Funduszu i Aktywa Subfunduszy zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Umowa o przechowywanie aktywów nakłada na Depozytariusza obowiązek prowadzenia i przechowywania dokumentacji zawierającej dane o przechowywanych Aktywach Funduszu i Aktywach Subfunduszy zgodnie z przepisami obowiązującego prawa.

Do obowiązków Depozytariusza wobec Funduszu należy w szczególności:

- 2.1.1. prowadzenie rejestru Aktywów Funduszu i Aktywów Subfunduszy zapisywanych na właściwych rachunkach oraz przechowywanych przez Depozytariusza i inne podmioty na mocy odrębnych przepisów lub na podstawie umów zawartych na polecenie Funduszu,
- 2.1.2. zapewnienie, aby zbywanie i odkupywanie Jednostek Uczestnictwa odbywało się zgodnie z przepisami prawa i Statutem Funduszu,
- 2.1.3. zapewnienie, aby rozliczanie umów dotyczących Aktywów Funduszu i Aktywów Subfunduszy następowało bez nieuzasadnionego opóźnienia, oraz kontrolowanie terminowości rozliczania umów z Uczestnikami Funduszu,
- 2.1.4. zapewnienie, aby wartość Aktywów Netto Funduszu, Wartość Aktywów Netto poszczególnych Subfunduszy i wartość Jednostki Uczestnictwa danego Subfunduszu była obliczana zgodnie z przepisami prawa i Statutem Funduszu,
- 2.1.5. zapewnienie, aby dochody Funduszu i Subfunduszy były wykorzystywane zgodnie z przepisami prawa i Statutem Funduszu,
- 2.1.6. wykonywanie poleceń Funduszu, chyba że są one sprzeczne z prawem lub Statutem Funduszu.

Depozytariusz zapewnia zgodne z prawem i Statutem Funduszu wykonywanie obowiązków Funduszu, o których mowa w pkt 2.1.2. – 2.1.6., co najmniej poprzez stałą kontrolę czynności faktycznych i prawnych dokonywanych przez Fundusz oraz nadzorowanie doprowadzenia do zgodności tych czynności z prawem i Statutem Funduszu.

2.2. wobec Uczestników Funduszu w zakresie reprezentowania ich interesów wobec Towarzystwa

Depozytariusz jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić Komisję Nadzoru Finansowego, że Fundusz działa z naruszeniem prawa lub nienależycie uwzględnia interes Uczestników Funduszu. Depozytariusz odpowiada za szkody spowodowane niewykonaniem lub nienależytym wykonywaniem obowiązków w zakresie prowadzenia rejestru Aktywów Funduszu i rejestru Aktywów Subfunduszy. Depozytariusz jest również obowiązany do występowania w imieniu Uczestników z powództwem przeciwko Towarzystwu z tytułu szkody spowodowanej niewykonaniem lub nienależytym wykonywaniem obowiązków w zakresie zarządzania Funduszem i jego reprezentacji.

Odpowiedzialność Depozytariusza nie może być wyłączona albo ograniczona w umowie o prowadzenie rejestru Aktywów Funduszu i rejestru Aktywów Subfunduszy oraz z tego powodu, że Depozytariusz zawarł na rzecz Funduszu umowę o przechowywanie części lub całości Aktywów Funduszu i Aktywów Subfunduszy z innym podmiotem, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 Ustawy.

Depozytariusz jest likwidatorem Funduszu, chyba że Komisja Nadzoru Finansowego wyznaczy innego likwidatora.

3. Zasady i zakres zawierania z depozytariuszem umów, których przedmiotem są lokaty, o których mowa w art. 107 ust. 2 pkt 1 Ustawy, oraz umów, o których mowa w art. 107 ust. 2 pkt 3 Ustawy

3.1. Fundusz na rzecz Subfunduszy jest uprawniony do zawierania z Depozytariuszem wyłącznie następujących umów:

- 3.1.1. otwierania i prowadzenia rachunków:
  - 3.1.1.1. rozliczeniowych, zarówno bieżących jak i pomocniczych;
  - 3.1.1.2. lokat terminowych o terminie zapadalności nie dłuższym niż 7 dni;
    - zawieranych wyłącznie w celu zarządzania bieżącą płynnością oraz zaspokojenia bieżących zobowiązań Funduszu, o ile są zawierane na warunkach konkurencyjnych, co oznacza warunki nie gorsze niż oferowane przez Depozytariusza innym klientom instytucjonalnym.
- 3.1.2. których przedmiotem są papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, o ile będą zawierane na warunkach rynkowych.

- 3.1.3. których przedmiotem są papiery wartościowe i prawa majątkowe, w które Fundusz może lokować, zgodnie z przyjętą polityką inwestycyjną i interesem Uczestników, o ile są zawierane na warunkach rynkowych.
  - 3.1.4. kupna i sprzedaży walut obcych – o ile umowy te będą zawierane w zgodzie z przyjętą polityką inwestycyjną i interesem Uczestników oraz na warunkach rynkowych.
  - 3.1.5. o limit kredytowy w rachunku bankowym na następujących warunkach: dopuszczalny okres utrzymywania salda debetowego rachunku nie powinien przekraczać 1 roku, wysokość odsetek zostanie określona na warunkach rynkowych przy uwzględnieniu interesu Uczestników oraz nie będzie przekraczać odsetek ustawowych na dzień powstania salda debetowego.
- 3.2.** Przy ocenie konkurencyjności warunków umów, o których mowa w pkt 3.1. będą brane pod uwagę następujące kryteria oceny: cena i koszty wynikające z umowy, termin rozliczenia transakcji, ograniczenia w wolumenie transakcji, wiarygodność partnera transakcji. Jeżeli jednakże zawarcie umów wskazanych w pkt 3.1.2. – 3.1.4., z innym niż Depozytariusz podmiotem, mimo korzystniejszych cen, wiązałoby się z gorszymi warunkami związanymi z dopasowaniem transakcji w szczególności w zakresie terminu i wielkości transakcji lub innymi utrudnieniami, które ograniczałyby możliwość utrzymania korzystniejszej ceny, transakcja może zostać zawarta z Depozytariuszem.
- 3.3.** Fundusz może dokonywać lokat i dokonywać transakcji, o których mowa w pkt 3.1.1. – 3.1.5. powyżej, jeżeli zawarcie umowy jest interesem uczestników Funduszu, a zawarcie umowy nie spowoduje wystąpienia konfliktu interesów.
- 3.4.** Fundusz będzie przechowywać dokumenty pozwalające na stwierdzenie spełnienia warunków, o których mowa w pkt 3.3., w szczególności dotyczące zasad ustalenia ceny i innych istotnych warunków transakcji.

Rozdział V. Dane o podmiotach obsługujących Fundusz

1. Firma, siedziba, adres, numery telekomunikacyjne Agenta Transferowego

Firma: ProService Agent Transferowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Siedziba: Warszawa
Adres: ul. Puławska 436, 02-801 Warszawa
Telefon: (+48 22) 58 81 900
Fax: (+48 22) 58 81 950

2. Dane o podmiotach, które pośredniczą w zbywaniu i odkupywaniu przez Fundusz jednostek uczestnictwa

2.1. IPOPEMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna

2.1.1. Firma (nazwa), siedziba, adres, numery telekomunikacyjne podmiotu

Firma: IPOPEMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna
Siedziba: Warszawa
Adres: ul. Próżna 9, 00-107 Warszawa
Telefon: (+48 22) 236 93 00
Fax: (+48 22) 236 93 90

2.1.2. Zakres świadczonych usług

IPOPEMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna świadczy usługi w zakresie:

- przyjmowania zleceń otwarcia rejestru,
- przyjmowania zleceń nabycia, odkupienia i zamiany Jednostek Uczestnictwa,
- przyjmowania od Uczestników innych oświadczeń woli związanych z uczestnictwem w Funduszu (w szczególności ustanowienie, odwołanie pełnomocnictwa, ustanowienie, odwołanie blokady, zmiana danych).

2.2. Bank BGŻ BNP Paribas Spółka Akcyjna

2.2.1. Firma (nazwa), siedziba, adres, numery telekomunikacyjne podmiotu

Firma: BGŻ BNP Paribas Spółka Akcyjna
Siedziba: Warszawa
Adres: ul. Kasprzaka 10/16, 01-211 Warszawa
Telefon: (+48 22) 860 42 90
Fax: (+48 22) 860 50 37

2.2.2. Zakres świadczonych usług

Bank BGŻ BNP Paribas Spółka Akcyjna świadczy usługi w zakresie:

2.2.2.1. w wybranych placówkach:

- przyjmowania zleceń otwarcia rejestru,
- przyjmowania zleceń nabycia, odkupienia i zamiany Jednostek Uczestnictwa,
- przyjmowania od Uczestników innych oświadczeń woli związanych z uczestnictwem w Funduszu (w szczególności ustanowienie, odwołanie pełnomocnictwa, ustanowienie, odwołanie blokady, zmiana danych).

2.2.2.2. w ramach serwisu transakcyjnego BGŻOptima:

- przyjmowania zleceń otwarcia rejestru,
- przyjmowania zleceń nabycia, odkupienia i zamiany Jednostek Uczestnictwa.

2.2.2.3. w ramach serwisu transakcyjnego eBGŻ:

- przyjmowania zleceń otwarcia rejestru,
- przyjmowania zleceń nabycia, odkupienia i zamiany Jednostek Uczestnictwa.

3. Wskazanie miejsca, gdzie można uzyskać informacje o punktach zbywających i odkupujących jednostki uczestnictwa

Informacje o punktach zbywających i odkupujących jednostki uczestnictwa można uzyskać w siedzibie Towarzystwa lub w Internecie na stronie www.ipopema.pl.

4. Dane o podmiocie, któremu Towarzystwo zleciło zarządzanie portfelami inwestycyjnymi Subfunduszy lub ich częścią

4.1. Firma (nazwa), siedziba i adres podmiotu

Firma: IPOPEMA Asset Management Spółka Akcyjna
Siedziba: Warszawa
Adres: ul. Próżna 9, 00-107 Warszawa

4.2. Zakres świadczonych usług

IPOPEMA Asset Management Spółka Akcyjna zarządza całością portfeli inwestycyjnych wszystkich Subfunduszy Funduszu.

4.3. Imiona i nazwiska osób podejmujących decyzje inwestycyjne dotyczące Funduszu, ze wskazaniem części portfela, którą zarządzają

Bogusław Stefaniak - podejmuje decyzje inwestycyjne w odniesieniu do portfela inwestycyjnego Funduszu i wszystkich Subfunduszy.

Krzysztof Cesarz – podejmuje decyzje inwestycyjne w odniesieniu do portfela inwestycyjnego Funduszu i wszystkich Subfunduszy.

Łukasz Jakubowski - podejmuje decyzje inwestycyjne w odniesieniu do portfela inwestycyjnego Funduszu i wszystkich Subfunduszy.

Paweł Gąsior - podejmuje decyzje inwestycyjne w odniesieniu do portfela inwestycyjnego Funduszu i wszystkich Subfunduszy.

Mariusz Zaród - podejmuje decyzje inwestycyjne w odniesieniu do portfela inwestycyjnego Funduszu i wszystkich Subfunduszy.

5. Dane o podmiotach świadczących usługi polegające na doradztwie inwestycyjnym w zakresie instrumentów finansowych

IPOPEMA Asset Management S.A. przy zarządzaniu portfelem Funduszu i wszystkich Subfunduszy korzysta z usług polegających na doradztwie inwestycyjnym w zakresie instrumentów finansowych, świadczonych przez Bank Gospodarki Żywnościowej Spółka Akcyjna – Biuro Maklerskie z siedzibą w Warszawie.

6. Firma (nazwa), siedziba i adres podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Funduszu

Firma: Ernst & Young Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Siedziba: Warszawa
Adres: Rondo ONZ 1, 00- 124 Warszawa
Telefon: (+48 22) 557 70 00

7. Firma (nazwa), siedziba i adres podmiotu, któremu Towarzystwo zleciło prowadzenie ksiąg rachunkowych Funduszu

Firma: ProService Agent Transferowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Siedziba: Warszawa
Adres: ul. Puławska 436, 02-801 Warszawa
Telefon: (+48 22) 58 81 900
Fax: (+48 22) 58 81 950

Rozdział VI. Informacje dodatkowe

1. Inne informacje, których zamieszczenie, w ocenie Towarzystwa jest niezbędne inwestorom do właściwej oceny ryzyka inwestowania w Subfundusze Funduszu

1.1. Fundusz działa na podstawie prawa polskiego i nie przeszedł żadnej procedury rejestracji poza granicami Polski. Ustawodawstwo innych państw może przewidywać dla swoich obywateli lub innych podmiotów podlegających ich ustawodawstwu ograniczenie możliwości inwestowania w Fundusz. W szczególności, Jednostki Uczestnictwa Funduszu nie zostały i nie zostaną zarejestrowane zgodnie z US Securities Act 1933 lub jakimkolwiek przepisami stanowymi, a ponadto Jednostki Uczestnictwa Funduszu nie mogą być oferowane i sprzedawane bezpośrednio lub pośrednio w Stanach Zjednoczonych ani też oferowane i sprzedawane „osobom amerykańskim” (US Persons, zgodnie z definicją w prawie amerykańskim) lub na rachunek lub rzecz tych osób.

Ze względu na fakt, że Subfundusze mogą inwestować większość swoich Aktywów w jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania, które mogą posiadać dłuższy cykl rozliczeniowy, okres pomiędzy złożeniem przez Uczestnika zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa i Dniem Wyceny przyjętym za dzień rozliczenia zlecenia odkupienia Jednostek Uczestnictwa a dniem złożenia przez Fundusz dyspozycji przelewu środków pieniężnych przeznaczonych na wypłatę może być dłuższy niż w przypadku funduszy inwestycyjnych, które inwestują swoje aktywa bezpośrednio w papiery wartościowe.

W ocenie Towarzystwa nie istnieją inne informacje, które są niezbędne Uczestnikom do właściwej oceny ryzyka związanego z inwestowaniem w Subfundusze Funduszu.

Fundusz wybrał metodę zaangażowania do pomiaru całkowitej ekspozycji Funduszu.

1.2. Reklamacje zgłoszone przez Uczestników lub potencjalnych Uczestników dotyczące usług świadczonych przez Towarzystwo lub związane z uczestnictwem w Funduszu, mogą być zgłaszane przez Uczestnika, bądź osobę przez niego upoważnioną, na wskazane w Prospekcie dane teleadresowe: Towarzystwa, Dystrybutora lub Agenta Transferowego - w formie pisemnej lub ustnej lub za pomocą faksu lub telefonu.

Reklamacje powinny być zgłaszane niezwłocznie po uzyskaniu informacji o zaistnieniu okoliczności budzących zastrzeżenia, w celu umożliwienia rzetelnego rozpatrzenia reklamacji. Odpowiedzi na reklamacje udzielane są, zgodnie z „Regulaminem rozpatrywania Reklamacji oraz polityką informacyjną” Towarzystwa, udostępnionym na stronie internetowej Towarzystwa, w formie pisemnej bądź pocztą elektroniczną, ale (jedynie na wniosek Uczestnika) bezzwłocznie, jednak nie później, niż w terminie 30 dni od otrzymania reklamacji. Termin, o którym mowa powyżej, może ulec przedłużeniu w sprawach szczególnie skomplikowanych, z zastrzeżeniem, iż termin ten nie może przekroczyć 60 dni.

Ponadto, w przypadku nie uwzględnienia roszczeń Uczestnika lub potencjalnego Uczestnika wynikających ze złożonej Reklamacji, może on dodatkowo wystąpić:

- 1) z odwołaniem od stanowiska zawartego w odpowiedzi na Reklamację. Odwołanie polega na skierowaniu do Towarzystwa, w formie pisemnej, prośby o ponowne rozpatrzenie Reklamacji,
- 2) do instytucji mediacji albo sądu polubownego bądź skorzystać z innej formy pozasądowego rozwiązywania sporów, jeżeli w danym przypadku Towarzystwo wyraża zgodę na takie postępowanie;
- 3) z wnioskiem o rozpatrzenie sprawy przez Rzecznika Finansowego – od 1 stycznia 2016 r.,
- 4) z powództwem do sądu powszechnego ze wskazaniem sądu = miejscowo właściwego do rozpoznania sprawy, tj. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia, ul. Marszałkowska 82, 00-517 Warszawa, wraz ze wskazaniem podmiotu, który powinien być pozwany,
- 5) o pomoc do właściwego miejscowo Powiatowego (Miejskiego) Rzecznika Konsumenta (dotyczy tylko Klientów będących konsumentami).

2. Wskazanie miejsc, w których zostanie udostępniony Prospekt, roczne i półroczne sprawozdania finansowe Funduszu, w tym połączone sprawozdania Funduszu i Subfunduszy oraz sprawozdania jednostkowe Subfunduszy

Prospekt informacyjny, Kluczowe Informacje dla Inwestorów oraz roczne i półroczne sprawozdania finansowe Funduszu dostępne są w siedzibie Towarzystwa, ul. Prózna 9, Warszawa oraz na stronie internetowej www.ipopema.pl.

3. Wskazanie miejsc, w których można uzyskać dodatkowe informacje o Funduszu i Subfunduszach

Internet: www.ipopema.pl
e-mail: tfi@ipopema.pl
siedziba
Towarzystwa: ul. Prózna 9, 00-107 Warszawa
telefon: (+48 22) 236 93 00
fax: (+48 22) 236 93 90

Rozdział VII. Załączniki

1. Wykaz definicji pojęć i objaśnienia skrótów użytych w treści Prospektu

Agent Transferowy	ProService Agent Transferowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością prowadzący na podstawie umowy z Funduszem lub Towarzystwem Rejestr Uczestników Funduszu oraz Subrejstry oraz wykonujący inne czynności na rzecz Funduszu;
Aktywa Funduszu	Mienie Funduszu obejmujące środki pieniężne z tytułu wpłat Uczestników Funduszu, środki pieniężne, prawa nabyte przez Fundusz oraz pożytki z tych praw;
Aktywa Subfunduszu	Mienie każdego Subfunduszu obejmujące środki pieniężne z tytułu wpłat Uczestników Funduszu do danego Subfunduszu, środki pieniężne, prawa nabyte w ramach Subfunduszu oraz pożytki z tych praw; Aktywa wszystkich Subfunduszy stanowią Aktywa Funduszu;
Depozytariusz	Raiffeisen Bank Polska Spółka Akcyjna prowadząca Rejestr Aktywów Funduszu, w tym Subrejstry oraz wykonująca inne czynności określone w Prospekcie, Statucie i Ustawie;
Dystrybutor	Podmiot uprawniony do pośredniczenia w zbywaniu i odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa oraz odbierania od Inwestora lub Uczestnika innych oświadczeń związanych z uczestnictwem w Funduszu;
Dzień Wyceny	Dzień wyceny aktywów Funduszu, wyceny aktywów netto Funduszu, ustalenia Wartości Aktywów Netto na Jednostkę Uczestnictwa oraz wyceny aktywów każdego Subfunduszu, wyceny aktywów netto każdego Subfunduszu oraz ustalenia wartości aktywów netto każdego Subfunduszu przypadających na jednostkę uczestnictwa każdego Subfunduszu. Dniem tym jest dzień regularnej sesji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.;
Fundusz	BGŻ Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty;
Fundusz Dłużny	Fundusz inwestycyjny, fundusz zagraniczny lub instytucja wspólnego inwestowania mająca siedzibę za granicą, którego jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne lub, tytuły uczestnictwa nabywane są do portfeli Subfunduszy, i które zgodnie ze swoim statutem lub regulaminem inwestują co najmniej 50 % swoich aktywów: a) w depozyty bankowe i Instrumenty Dłużne lub, b) w jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych lub tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania, które zgodnie ze swoim statutem lub regulaminem inwestują co najmniej 50 % aktywów w depozyty bankowe i Instrumenty Dłużne, przy czym w jednostki uczestnictwa lub tytuły uczestnictwa jednego funduszu lub instytucji wspólnego inwestowania mogą lokować powyżej 20% swoich aktywów, nie więcej jednak niż 50% wartości aktywów (na zasadzie w art. 113 ust. 5 Ustawy), lub c) w jednostki uczestnictwa jednego funduszu inwestycyjnego otwartego lub tytuły uczestnictwa jednego funduszu zagranicznego lub jednej instytucji wspólnego inwestowania, które zgodnie ze swoim statutem lub regulaminem inwestują co najmniej 50 % aktywów w depozyty bankowe i Instrumenty Dłużne (na zasadzie art. 113 ust. 6 Ustawy lub art. 169a i nast. Ustawy);
IKE	Indywidualne Konto Emerytalne prowadzone na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego;
IKZE	Indywidualne Konto Zabezpieczenia Emerytalnego prowadzone na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego;
Instrumenty Dłużne	Instrumenty finansowe takie jak obligacje, bony skarbowe, papiery komercyjne, listy zastawne, certyfikaty depozytowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego lub papiery wartościowe nabyte przez Fundusz, co do których istnieje zobowiązanie drugiej strony do ich odkupu;

Instrumenty Rynku Pieniężnego	Instrumenty rynku pieniężnego w rozumieniu Ustawy;
Instrumenty Udziałowe	instrumenty finansowe takie jak akcje i obligacje zamienne na akcje;
Jednostka Uczestnictwa	Prawo Uczestnika Funduszu do udziału w aktywach netto Funduszu oraz w aktywach netto Subfunduszu;
Komisja	Komisja Nadzoru Finansowego;
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju;
Pracownicze Programy Emerytalne, PPE	Programy działające na podstawie umowy zawartej przez pracodawcę z Funduszem w ramach pracowniczych programów emerytalnych;
Prospekt Informacyjny, Prospekt	Niniejszy dokument;
Punkt Obsługi Funduszy	Jednostka organizacyjna dystrybutora uprawniona w szczególności do przyjmowania od Uczestników Funduszu oświadczeń woli, w szczególności zlecenia nabywania i odkupywania Jednostek Uczestnictwa;
Rejestr	Wyodrębniona w Rejestrze Uczestników ewidencja danych dotyczących danego Uczestnika Funduszu;
Rejestr Uczestników Funduszu	Elektroniczna ewidencja danych dotyczących wszystkich Uczestników Funduszu oraz zbytych i odkupionych przez Fundusz Jednostkach Uczestnictwa wszystkich Subfunduszy;
Rozporządzenie	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 maja 2013 r. w sprawie prospektu informacyjnego funduszu inwestycyjnego otwartego i specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego oraz wyliczania wskaźnika zysku do ryzyka tych funduszy (Dz.U. poz. 673)
Statut	Statut BGŻ Specjalistycznego Funduszu Inwestycyjnego Otwartego;
Subfundusz	Nieposiadająca osobowości prawnej, wydzielona organizacyjnie część Funduszu, charakteryzująca się w szczególności odmienną polityką inwestycyjną;
Subrejestr	Wydzielona w ramach Rejestru elektroniczna ewidencja danych dotycząca jednego Uczestnika w danym Subfunduszu;
Towarzystwo, Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych	IPOPEMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie;
Uczestnik, Uczestnik Funduszu	Osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, na rzecz której w Rejestrze Uczestników Funduszu zapisane są Jednostki Uczestnictwa lub ich ułamkowe części;
Ustawa	Ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (t.j. Dz. U. z 2014, poz. 157 ze zmianami);
Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych	Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 361, ze zmianami);
Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych	Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz. U. z 2014 r., nr 851, ze zmianami);
Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy	Ustawa z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 455 ze zm.).

2. Statut Funduszu

Statut

BGŻ Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty

CZĘŚĆ I. FUNDUSZ

ROZDZIAŁ I. Postanowienia ogólne

art. 1. Fundusz

1. Fundusz ma osobowość prawną i działa pod nazwą BGŻ Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty. Fundusz może używać skróconej nazwy BGŻ SFIO.
2. Fundusz jest specjalistycznym funduszem inwestycyjnym otwartym z wydzielonymi subfunduszami.
3. Siedzibą i adresem Funduszu jest siedziba i adres Towarzystwa.
4. Czas trwania Funduszu jest nieograniczony.

art. 2. Towarzystwo i podmiot zarządzający portfelem inwestycyjnym

1. Organem Funduszu jest IPOPEMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, pod adresem Próżna 9, 00-107 Warszawa.
2. Towarzystwo jest organem Funduszu i zarządza nim oraz reprezentuje go w stosunkach z osobami trzecimi.
3. Towarzystwo działa w interesie wszystkich Uczestników Funduszu, zgodnie z postanowieniami Statutu oraz Ustawy. Towarzystwo odpowiada wobec Uczestników za wszelkie szkody spowodowane niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem swoich obowiązków w zakresie zarządzania Funduszem i jego reprezentacji, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązków w zakresie zarządzania Funduszem i jego reprezentacji spowodowane są okolicznościami, za które Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności.
4. Towarzystwo zleciło na podstawie umowy zarządzanie całością portfeli inwestycyjnych Funduszu spółce IPOPEMA Asset Management Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, pod adresem Próżna 9, 00-107 Warszawa.

art. 3. Definicje i skróty

W Statucie użyto następujących definicji i skrótów:

- 1) **Agent Transferowy** – ProService Agent Transferowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością prowadzący na podstawie umowy z Funduszem lub Towarzystwem Rejestr Uczestników Funduszu oraz Subrejstry oraz wykonujący inne czynności na rzecz Funduszu,
- 2) **Aktywa Funduszu** – mienie Funduszu obejmujące środki pieniężne z tytułu wpłat Uczestników Funduszu, środki pieniężne, prawa nabyte przez Fundusz oraz pożytki z tych praw,
- 3) **Aktywa Subfunduszu** – mienie każdego Subfunduszu obejmujące środki pieniężne z tytułu wpłat Uczestników Funduszu do danego Subfunduszu, środki pieniężne, prawa nabyte w ramach Subfunduszu oraz pożytki z tych praw; Aktywa wszystkich Subfunduszy stanowią Aktywa Funduszu,
- 4) **Depozytariusz** – Raiffeisen Bank Polska Spółka Akcyjna prowadząca Rejestr Aktywów Funduszu, w tym Subrejstry oraz wykonująca inne czynności określone w umowie o prowadzenie rejestru aktywów Funduszu, Statucie i Ustawie,
- 5) **Dystrybutor** – podmiot uprawniony do pośredniczenia w zbywaniu i odkupywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa oraz odbierania od Inwestora lub Uczestnika innych oświadczeń związanych z uczestnictwem w Funduszu,
- 6) **Dzień Wyceny** – dzień wyceny Aktywów Funduszu, wyceny Aktywów Netto Funduszu, ustalenia Wartości Aktywów Netto Funduszu na Jednostkę Uczestnictwa, wyceny Aktywów Subfunduszu, ustalenia Wartości Aktywów Netto Subfunduszu oraz ustalenia Wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa. Dniem tym jest dzień regularnej sesji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
- 7) **Fundusz** – BGŻ Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty,
- 7a) **Fundusz Dłużny** - fundusz inwestycyjny, fundusz zagraniczny lub instytucja wspólnego inwestowania mająca siedzibę za granicą, którego jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne lub, tytuły uczestnictwa nabywane są do portfeli Subfunduszy, i które zgodnie ze swoim statutem lub regulaminem inwestują co najmniej 50 % swoich aktywów:
  - a) w depozyty bankowe i Instrumenty Dłużne lub,
  - b) w jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych lub tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania, które zgodnie ze swoim statutem lub regulaminem inwestują co najmniej 50 % aktywów w depozyty bankowe i Instrumenty Dłużne, przy czym w jednostki uczestnictwa lub tytuły uczestnictwa jednego funduszu lub instytucji wspólnego inwestowania mogą lokować powyżej 20% swoich aktywów, nie więcej jednak niż 50% wartości aktywów (na zasadzie w art. 113 ust. 5 Ustawy), lub
  - c) w jednostki uczestnictwa jednego funduszu inwestycyjnego otwartego lub tytuły uczestnictwa jednego funduszu zagranicznego lub jednej instytucji wspólnego inwestowania, które zgodnie ze swoim statutem lub regulaminem inwestują co najmniej 50 % aktywów w depozyty bankowe i Instrumenty Dłużne (na zasadzie art. 113 ust. 6 Ustawy lub art. 169a i nast. Ustawy);
- 8) **IKE** – wyodrębniony zapis w Subrejestrze, prowadzony przez Fundusz dla Uczestnika IKE zgodnie z przepisami Ustawy o IKE, Statutu i umowy o prowadzenie IKE, służący do ewidencjonowania jego danych w ramach prowadzenia Indywidualnego Konta Emerytalnego,

- 9) **IKZE** - wyodrębniony zapis w Subrejestrze, prowadzony przez Fundusz dla Uczestnika IKZE zgodnie z przepisami Ustawy o IKE, Statutu i umowy o prowadzenie IKZE, służący do ewidencjonowania jego danych w ramach prowadzenia Indywidualnego Konta Zabezpieczenia Emerytalnego,
- 10) **Instrumenty Dłużne** – instrumenty finansowe takie jak obligacje, bony skarbowe, papiery komercyjne, listy zastawne, certyfikaty depozytowe, Instrumenty Rynku Pieniężnego lub papiery wartościowe nabyte przez Fundusz, co do których istnieje zobowiązanie drugiej strony do ich odkupu,
- 11) **Instrumenty Udziałowe** – instrumenty finansowe takie jak akcje i obligacje zamienne na akcje,
- 12) **Instrumenty Rynku Pieniężnego** – instrumenty rynku pieniężnego w rozumieniu Ustawy,
- 13) **Jednostka Uczestnictwa** – prawo Uczestnika Funduszu do udziału w Aktywach Netto Funduszu oraz w aktywach netto Subfunduszu,
- 14) **Komisja** - Komisja Nadzoru Finansowego,
- 15) **OECD** – Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju,
- 16) **Państwo członkowskie** – państwo inne niż Rzeczpospolita Polska, które jest członkiem Unii Europejskiej,
- 17) **Rejestr** – wyodrębniona w Rejestrze Uczestników ewidencja danych dotyczących danego Uczestnika Funduszu,
- 18) **Rejestr Uczestników Funduszu** - elektroniczna ewidencja danych dotyczących wszystkich Uczestników Funduszu oraz zbytych i odkupionych przez Fundusz Jednostkach Uczestnictwa wszystkich Subfunduszy,
- 19) **Rynki Zorganizowane** – rynki zorganizowane w państwach należących do OECD innych niż Rzeczpospolita Polska i Państwo członkowskie: NYSE MKT LLC, NASDAQ (The NASDAQ Stock Market), NYSE (New York Stock Exchange), NYSE Liffe US, NYSE Arca, Chicago Mercantile Exchange, Chicago Board of Trade (CBOT), Chicago Board Options Exchange, New York Mercantile Exchange, IntercontinentalExchange, Australian Securities Exchange, Montreal Exchange, Toronto Stock Exchange, Canadian National Stock Exchange, Tokyo Stock Exchange, Tokyo Financial Exchange, Osaka Securities Exchange, Nagoya Stock Exchange, Korea Exchange, Mexican Stock Exchange, Mexican Derivatives Exchange, NZX Limited, Oslo Stock Exchange, Berne eXchange BX, SIX Swiss Exchange, Borsa Istanbul, Turkish Derivatives Exchange, Tel Aviv Stock Exchange, Santiago Stock Exchange
- 20) **Statut** – statut BGŻ Specjalistycznego Funduszu Inwestycyjnego Otwartego,
- 21) **Subfundusz** – nieposiadająca osobowości prawnej, wydzielona prawnie część aktywów i zobowiązań Funduszu, charakteryzująca się w szczególności odmienną polityką inwestycyjną i mająca związane z nim Jednostki Uczestnictwa odrębne od Jednostek Uczestnictwa związanych z innymi Subfunduszami,
- 22) **Subrejestr** – wydzielona w ramach Rejestru elektroniczna ewidencja danych dotyczących jednego Uczestnika w danym Subfunduszu,
- 23) **Tabela Opłat** – zestawienie opłat udostępniane osobie przystępującej do Funduszu lub Subfunduszu przy zbywaniu przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa. Tabela Opłat, udostępniana jest na stronie internetowej Towarzystwa www.ipopema.pl oraz we wszystkich punktach zbywania Jednostek Uczestnictwa,
- 24) **Towarzystwo** – IPOPEMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie,
- 25) **Uczestnik Funduszu lub Uczestnik** – osoba, na rzecz której w Rejestrze Uczestników zapisane są Jednostki Uczestnictwa lub ich ułamkowe części,
- 26) **Ustawa** – ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych,
- 27) **Ustawa o IKE** – ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontaktach emerytalnych oraz indywidualnych kontaktach zabezpieczenia emerytalnego,
- 28) **Wartość Aktywów Netto Funduszu** – wartość Aktywów Funduszu pomniejszona o zobowiązania Funduszu,
- 29) **Wartość Aktywów Netto Subfunduszu** – wartość Aktywów Subfunduszu pomniejszona o zobowiązania Subfunduszu oraz o zobowiązania Funduszu, obciążające dany Subfundusz,
- 30) **Wartość Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa** – Wartość Aktywów Netto danego Subfunduszu w Dniu Wyceny podzielona przez liczbę wszystkich Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu, które w tym dniu zapisane są na Subrejestrach Uczestników tego Subfunduszu,
- 31) **Zamiana Jednostek Uczestnictwa/Zamiana** – operacja, polegająca na tym, że na podstawie jednego zlecenia, w jednym Dniu Wyceny, dokonuje się jednocześnie odkupienia Jednostek Uczestnictwa jednego Subfunduszu (Subfunduszu źródłowego) i za uzyskane w ten sposób środki nabywa Jednostki Uczestnictwa w innym Subfunduszu (Subfunduszu docelowym).

art. 4. Depozytariusz

1. Depozytariuszem prowadzącym rejestr Aktywów Funduszu, w tym Aktywów Subfunduszy na podstawie umowy o prowadzenie rejestru aktywów Funduszu jest Raiffeisen Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie (00-549), przy ul. Pięknej 20.
2. Obowiązki Depozytariusza zostały określone w Ustawie oraz w umowie o prowadzenie rejestru Aktywów Funduszu.
3. Depozytariusz i Towarzystwo działają niezależnie i w interesie Uczestników Funduszu.

art. 5. Subfundusze

1. Fundusz składa się z następujących Subfunduszy:
  - 1) subfundusz Konserwatywny,
  - 2) subfundusz Stabilny,
  - 3) subfundusz Zrównoważony,
  - 4) subfundusz Dynamiczny.
2. Subfundusze nie posiadają osobowości prawnej. Ilekroć w Statucie mowa jest o zawieraniu przez Subfundusze umów bądź nabywaniu przez Subfundusze praw i obowiązków, wszelkie tego rodzaju czynności podejmowane są przez Fundusz działający w imieniu i na rzecz Subfunduszy.
3. Subfundusze prowadzą różną politykę inwestycyjną, szczegółowo opisaną w Części II Statutu.

art. 6. Kryteria doboru lokat Subfunduszy

1. Zapisy niniejszego artykułu mają zastosowanie do każdego Subfunduszu, o ile zapisy Subfunduszu w Części II Statutu nie stanowią inaczej.
2. Głównymi kryteriami doboru lokat są:
  - 1) w przypadku instrumentów udziałowych (takich jak akcje, prawa do akcji, prawa poboru, kwity depozytowe i warranty subskrypcyjne):
    - a) ryzyko działalności emitenta, zarówno na poziomie makroekonomicznym, jak i specyficznym dla danego emitenta,
    - b) prognozowane perspektywy wzrostu wyników finansowych emitenta,
    - c) prognozowany wzrost wyceny rynkowej papieru wartościowego w ujęciu nominalnym,
    - d) prognozowana stopa zwrotu z papieru wartościowego w ujęciu relatywnym, tj. w porównaniu z innymi podobnymi papierami lub w porównaniu do stopy zwrotu z indeksu giełdowego stanowiącego punkt odniesienia (benchmark lub jego składnik) danego Subfunduszu;
    - e) dodatkowo, w przypadku praw poboru – poza lit. a) do lit d) – także relacja ceny prawa poboru do wartości teoretycznej prawa poboru wynikającej z aktualnej ceny akcji danej spółki;
  - 2) w przypadku dłużnych papierów wartościowych, Instrumentów Rynku Pieniężnego, listów zastawnych i obligacji zamiennych na akcje:
    - a) prognozowane zmiany poziomu rynkowych stóp procentowych,
    - b) prognozowane zmiany kształtu krzywej dochodowości,
    - c) stosunek oczekiwanej stopy zwrotu do ryzyka inwestycyjnego związanego z danym papierem wartościowym lub Instrumentem Rynku Pieniężnego,
    - d) wysokość premii za ryzyko inwestycyjne w porównaniu do stawek kształtujących się na rynku,
    - e) wpływ na średni okres do wykupu całego portfela inwestycyjnego,
    - f) dodatkowo, w przypadku papierów dłużnych, innych niż emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski – poza kryteriami określonymi w lit. a) do e) – także wiarygodność kredytowa emitenta,
    - g) dodatkowo, w przypadku obligacji zamiennych na akcje – poza kryteriami określonymi w lit. a) do e) – także warunki zamiany obligacji na akcje;
  - 3) w przypadku jednostek uczestnictwa, certyfikatów inwestycyjnych i tytułów uczestnictwa funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania:
    - a) możliwość efektywniejszej dywersyfikacji lokat Subfunduszy,
    - b) możliwość efektywniejszej realizacji celu inwestycyjnego Subfunduszy,
    - c) adekwatność polityki inwestycyjnej funduszu inwestycyjnego, funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania do polityki inwestycyjnej Subfunduszy,
    - d) polityka inwestycyjna danego funduszu inwestycyjnego, funduszu zagranicznego lub instytucji wspólnego inwestowania;
  - 4) w przypadku depozytów:
    - a) poziom oprocentowania depozytów, również w porównaniu do stawek kształtujących się na rynku,
    - b) wiarygodność banku;
  - 5) w przypadku instrumentów pochodnych:
    - a) adekwatność, rozumiana jako zgodność instrumentów bazowych z polityką inwestycyjną obowiązującą dla danego Subfunduszu,
    - b) efektywność, rozumiana jako zgodność zmiany wartości instrumentu pochodnego z oczekiwaną zmianą wartości instrumentu bazowego,
    - c) płynność, rozumiana jako istnienie wolumenu obrotu danym instrumentem pochodnym znacznie przewyższającego wielkość transakcji,
    - d) koszt, rozumiany jako koszty ponoszone w celu nabycia instrumentu pochodnego, w relacji do kosztów ponoszonych w celu nabycia instrumentu bazowego.

art. 7. Dopuszczalne kategorie lokat Subfunduszy i warunki zastosowania Instrumentów Pochodnych

1. Zapisy niniejszego artykułu mają zastosowanie do każdego Subfunduszu, o ile zapisy Subfunduszu w Części II Statutu nie stanowią inaczej.
2. Fundusz może lokować aktywa Subfunduszy wyłącznie w:
  - 1) papiery wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, papiery wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w Państwie członkowskim, a także na Rynkach Zorganizowanych,
  - 2) papiery wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego będące przedmiotem oferty publicznej, jeżeli warunki emisji lub pierwszej oferty publicznej zakładają złożenie wniosku o dopuszczenie do obrotu, o którym mowa w pkt 1) oraz gdy dopuszczenie do tego obrotu jest zapewnione w okresie nie dłuższym niż rok od dnia, w którym po raz pierwszy nastąpi zaoferowanie tych papierów lub instrumentów,
  - 3) depozyty w bankach krajowych lub instytucjach kredytowych, o terminie zapadalności nie dłuższym niż rok, płatne na żądanie lub które można wycofać przed terminem zapadalności,
  - 4) Instrumenty Rynku Pieniężnego inne niż określone w pkt 1 i 2, jeżeli instrumenty te lub ich emitent podlegają regulacjom mającym na celu ochronę inwestorów i oszczędności oraz są:
    - a) emitowane, poręczone gwarantowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, jednostkę samorządu terytorialnego, właściwe centralne, regionalne lub lokalne władze publiczne Państwa członkowskiego, albo przez bank centralny Państwa

- członkowskiego, Europejski Bank Centralny, Unię Europejską lub Europejski Bank Inwestycyjny, państwo inne niż Państwo członkowskie, albo, w przypadku państwa federalnego, przez jednego z członków federacji, albo przez organizację międzynarodową, do której należy co najmniej jedno Państwo członkowskie, lub
- b) emitowane, poręczane lub gwarantowane przez podmiot podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym, zgodnie z kryteriami określonymi prawem wspólnotowym, albo przez podmiot podlegający i stosujący się do zasad, które są co najmniej tak rygorystyczne, jak określone prawem wspólnotowym, lub
  - c) emitowane przez podmiot, którego papiery wartościowe są w obrocie na rynku regulowanym, o którym mowa w pkt 1.
- 5) papiery wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego inne niż określone w pkt 1, 2 i 4, z tym że łączna wartość tych lokat nie może przekroczyć 10% wartości aktywów Subfunduszu.
3. Fundusz może w imieniu Subfunduszy zawierać umowy mające za przedmiot instrumenty pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w Państwie członkowskim, a także na Rynkach Zorganizowanych oraz umowy mające za przedmiot niewystandaryzowane instrumenty pochodne.
  4. Umowy, o których mowa w ust. 3 mogą być zawierane pod warunkiem, że:
    - 1) zawarcie umowy jest zgodne z celem inwestycyjnym Subfunduszu,
    - 2) umowa ma na celu zapewnienie sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu lub ograniczenia ryzyka inwestycyjnego związanego ze zmianą:
      - a) kursów, cen lub wartości papierów wartościowych i Instrumentów Rynku Pieniężnego posiadanych przez Subfundusz albo papierów wartościowych i Instrumentów Rynku Pieniężnego, które Subfundusz zamierza nabyć w przyszłości, w tym umowa pozwala na przeniesienie ryzyka kredytowego związanego z tymi instrumentami finansowymi,
      - b) kursów walut w związku z lokatami Subfunduszu,
      - c) wysokość stóp procentowych w związku z lokatami w depozyty, dłużne papiery wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego oraz aktywami utrzymywanymi na zaspokojenie bieżących zobowiązań Subfunduszu,
    - 3) bazę instrumentów pochodnych, w tym niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych stanowią instrumenty finansowe, o których mowa w ust. 2 pkt 1, 2 i 4, stopy procentowe, kursy walut lub indeksy, oraz
    - 4) wykonanie nastąpi przez dostawę instrumentów finansowych, o których mowa w ust. 2 lub przez rozliczenie pieniężne.
  5. Fundusz może w imieniu Subfunduszy nabywać następujące instrumenty pochodne: kontrakty terminowe, opcje oraz swapy. Kryteria ich wyboru zostały wskazane w art. 6 ust. 2 pkt 5.
  6. Fundusz może w imieniu Subfunduszy nabywać papiery wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego z wbudowanym instrumentem pochodnym na zasadach określonych w Ustawie.
  7. Fundusz może lokować aktywa Subfunduszy w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych, tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne lub tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania z siedzibą za granicą spełniające wymogi określone w Ustawie, w tym także te, które zgodnie z ich statutem lub regulaminem inwestują powyżej 10% aktywów w jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych otwartych oraz tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych i instytucji wspólnego inwestowania.
  8. Warunki zastosowania Instrumentów Pochodnych są następujące:
    - 1) dążenie do ograniczenia wahań wartości Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa, a także ograniczenie ryzyka inwestycyjnego,
    - 2) możliwość efektywniejszej realizacji celu inwestycyjnego Subfunduszu, gdy bezpośrednie kupno lub sprzedaż aktywów może być nieefektywne, niemożliwe do realizacji w danym czasie, bądź zbyt kosztowne, a także zapewnienie odpowiedniej płynności, bądź utrzymanie ekspozycji na dany rodzaj lokat,
    - 3) osiąganie dodatkowych dochodów.

art. 8. Limity inwestycyjne Subfunduszy

1. Zapisy niniejszego artykułu mają zastosowanie do każdego Subfunduszu, o ile zapisy Subfunduszu w Części II Statutu nie stanowią inaczej.
2. Fundusz stosuje limity i ograniczenia inwestycyjne wskazane w Ustawie właściwe dla specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego, który przy dokonywaniu lokat funduszu nie stosuje zasad i ograniczeń inwestycyjnych określonych dla funduszu inwestycyjnego zamkniętego.
3. Fundusz nie może lokować więcej niż 10% wartości aktywów Subfunduszy w papiery wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez jeden podmiot. Łączna wartość lokat w papiery wartościowe i Instrumenty Rynku Pieniężnego podmiotów, w których Fundusz ulokował ponad 5% wartości aktywów Subfunduszy, nie może przekroczyć 40% wartości aktywów Subfunduszy.
4. Przepisów ust. 3 nie stosuje się do depozytów i transakcji, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, zawieranych z podmiotami podlegającymi nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym, a także w stosunku do lokat w listy zastawne.
5. Fundusz może lokować do 20% wartości aktywów Subfunduszy łącznie w papiery wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez podmioty należące do grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, dla której jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
6. Fundusz nie może lokować więcej niż 10% wartości aktywów Subfunduszu w papiery wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez jeden podmiot należący do grupy kapitałowej, o której mowa w ust. 5.
7. Fundusz może lokować do 35 % wartości aktywów Subfunduszu w papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, jednostkę samorządu terytorialnego, państwo członkowskie, jednostkę samorządu terytorialnego państwa członkowskiego, państwo należące do OECD lub międzynarodową instytucję finansową, której członkiem jest Rzeczpospolita Polska lub co najmniej jedno państwo członkowskie.

8. Fundusz może lokować do 35 % wartości aktywów Subfunduszu w papiery wartościowe poręczone lub gwarantowane przez podmioty, o których mowa w ust. 7, przy czym łączna wartość lokat w papiery wartościowe lub Instrumenty Rynku Pieniężnego wyemitowane przez podmiot, którego papiery wartościowe są poręczone lub gwarantowane, depozytów w tym podmiocie oraz wartość ryzyka kontrahenta wynikająca z transakcji, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, zawartych z tym podmiotem, nie może przekroczyć 35 % wartości aktywów Subfunduszu.
9. Fundusz może nie stosować ograniczeń, o których mowa w ust. 7 i 8 w stosunku do papierów wartościowych lub Instrumentów Rynku Pieniężnego emitowanych, poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski oraz Stany Zjednoczone Ameryki.
10. Fundusz stosuje limit inwestycyjny wskazany w art. 101 ust. 2 Ustawy.

ROZDZIAŁ II. Termin i warunki dokonywania zapisów na Jednostki Uczestnictwa przed rejestracją Funduszu.

art. 9. Zapisy na Jednostki Uczestnictwa

1. Wpłaty na nabycie Jednostek Uczestnictwa są zbierane w drodze zapisów na Jednostki Uczestnictwa. Okres składania zapisów rozpoczyna się nie wcześniej niż w dniu następującym po dniu doręczenia zezwolenia na utworzenie Funduszu i trwa 2 miesiące. O rozpoczęciu i zakończeniu przyjmowania zapisów Towarzystwo powiadomi w drodze ogłoszenia na stronie internetowej Towarzystwa www.ipopema.pl. Zapisy będą przeprowadzone za pośrednictwem Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. z siedzibą w Warszawie.
2. Do utworzenia Funduszu niezbędne jest zebranie wpłat do wszystkich Subfunduszy w łącznej wysokości nie niższej niż 4.000.000 złotych. Łączna wysokość wpłat do każdego z Subfunduszy nie będzie niższa niż 50.000 zł.
3. Zapisy do Funduszu mogą być dokonane przez osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, zarówno rezydentów jak i nierezydentów w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. – Prawo dewizowe. Uczestnikami Funduszu nie mogą być fundusze inwestycyjne otwarte, fundusze zagraniczne lub instytucje wspólnego inwestowania z siedzibą za granicą zarządzane przez Towarzystwo lub podmiot z grupy kapitałowej Towarzystwa.
4. Wpłaty do Funduszu tytułem zapisu muszą zostać dokonane w środkach pieniężnych, w złotych, wyłącznie przelewem w okresie trwania zapisów, o którym mowa w ust. 1. Za dzień dokonania wpłaty uznaje się dzień, w którym Depozytariusz zaksięgował środki pochodzące z wpłaty na wydzielonym rachunku Towarzystwa, prowadzonym przez Depozytariusza.
5. Zapis do Funduszu winien wskazywać Subfundusz, którego Jednostki Uczestnictwa są przedmiotem zapisu. W ramach zapisów na Jednostki Uczestnictwa, cena Jednostki Uczestnictwa będzie ceną stałą, jednolitą dla wszystkich Jednostek Uczestnictwa objętych zapisami i będzie wynosić 100 złotych. Towarzystwo w ramach zapisów może pobierać opłaty manipulacyjne za zbywanie Jednostek Uczestnictwa wskazane w art. 23.
6. Zapis na Jednostki Uczestnictwa zostanie dokonany na formularzu, którego treść przygotuje Towarzystwo. Wszelkie konsekwencje wynikające z niewłaściwego lub niepełnego wypełnienia formularza zapisu na Jednostki Uczestnictwa, ponosi osoba zapisująca się. Dla ważności zapisu na Jednostki Uczestnictwa wymagane jest złożenie w terminie przyjmowania zapisów właściwie i w pełni wypełnionego formularza zapisu, oraz dokonanie wpłaty.
7. Wpłaty do Funduszu są dokonywane na wydzielony rachunek Towarzystwa prowadzony przez Depozytariusza. Towarzystwo wskazuje dokonującemu zapisu numer rachunku, na który należy dokonać wpłat na Jednostki Uczestnictwa danego Subfunduszu.
8. Towarzystwo w terminie 7 dni od dnia zakończenia przyjmowania zapisów, przydziela Jednostki Uczestnictwa. Przydział Jednostek Uczestnictwa nastąpi w oparciu o ważnie złożone zapisy i następuje poprzez wpisanie do Subrejstru liczby Jednostek Uczestnictwa przypadających na dokonaną wpłatę, powiększoną o wartość otrzymanych pożytków i odsetki naliczone przez Depozytariusza za okres od dnia wpłaty na prowadzony przez niego rachunek do dnia przydziału Jednostek Uczestnictwa.
9. W przypadku, w którym przydział Jednostek Uczestnictwa nie będzie możliwy ze względu na nieważność zapisu na Jednostki Uczestnictwa, Towarzystwo zwraca wpłaty do Funduszu wraz z wartością otrzymanych pożytków i odsetkami naliczonymi przez Depozytariusza za okres od dnia wpłaty na rachunek Towarzystwa prowadzony przez Depozytariusza do dnia stwierdzenia nieważności zapisu. Zwrot wpłaty nastąpi w terminie 14 dni roboczych od dnia stwierdzenia nieważności zapisu.
10. Towarzystwo w terminie 14 dni od dnia:
  - 1) w którym postanowienie sądu rejestrowego o odmowie wpisu Funduszu do rejestru funduszy inwestycyjnych stało się prawomocne lub
  - 2) w którym decyzja Komisji o cofnięciu zezwolenia na utworzenie Funduszu stała się ostateczna, lub
  - 3) upływu terminu na dokonanie zapisów na Jednostki Uczestnictwa lub na złożenie wniosku o wpisanie Funduszu do rejestru funduszy inwestycyjnych,- zwraca wpłaty do Funduszu wraz z wartością otrzymanych pożytków i odsetkami naliczonymi przez Depozytariusza za okres od dnia wpłaty na rachunek, o którym mowa w ust. 7 do dnia wystąpienia jednej z przesłanek określonych w pkt 1 - 3 oraz pobrane opłaty manipulacyjne.
11. W przypadku, w którym nie dokonano wpłat do któregośkolwiek z Subfunduszy w minimalnej wysokości określonej w ust. 2 lub suma wpłat do tych Subfunduszy jest niższa niż 4.000.000 złotych, Fundusz nie zostaje utworzony a wpłaty dokonane do tych Subfunduszy zostaną przez Towarzystwo zwrócone w sposób określony w ust. 10.
12. Towarzystwo może podjąć decyzję o wcześniejszym zakończeniu zapisów jeśli zostaną dokonane wpłaty w wysokości wskazanej w ust. 2.

ROZDZIAŁ III. Uczestnicy Funduszu

art. 10. Uczestnicy

1. Uprawnionymi do nabywania i żądania odkupienia Jednostek Uczestnictwa są:

- 1) osoby fizyczne,
  - 2) osoby prawne,
  - 3) jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.
2. W związku z przyjętą polityką inwestycyjną każdego Subfunduszu uczestnikami Funduszu nie mogą być fundusze inwestycyjne otwarte, fundusze zagraniczne lub instytucje wspólnego inwestowania z siedzibą za granicą zarządzane przez Towarzystwo lub podmiot z grupy kapitałowej Towarzystwa.

art. 11. Pełnomocnicy

1. Czynności związane z nabywaniem i żądaniem odkupienia Jednostek Uczestnictwa mogą być wykonywane osobiście przez Uczestnika Funduszu lub przez pełnomocników.
2. Uczestnik może wskazać dowolną liczbę pełnomocników.
3. Poszczególne Dystrybutorzy mogą ograniczyć lub wyłączyć możliwość działania przez Uczestnika za pośrednictwem pełnomocnika za ich pośrednictwem.

art. 12. Pełnomocnictwo

1. Pełnomocnictwo może być udzielane oraz odwołane w formie pisemnej w obecności pracownika Dystrybutora lub Towarzystwa lub w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym.
2. Udzielenie i odwołanie pełnomocnictwa jest skuteczne w stosunku do Funduszu z chwilą otrzymania przez Agenta Transferowego odpowiedniej dyspozycji, nie później jednak niż w terminie 5 dni roboczych od dnia złożenia dokumentu pełnomocnictwa u Dystrybutora, chyba że opóźnienie wynika z okoliczności, za które Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności.
3. Pełnomocnictwo udzielane poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej winno być poświadczone przez polską placówkę dyplomatyczną lub podmiot umocowany do tego przez Fundusz.
4. Pełnomocnictwo w języku obcym winno być zaopatrzone w tłumaczenie dokonane przez tłumacza przysięgłego za wyjątkiem pełnomocnictw poświadczonych przez podmiot umocowany do tego przez Fundusz.
5. Pełnomocnik obowiązany jest do pozostawienia w jednostce Dystrybutora dokumentów pełnomocnictwa lub ich kopii.
6. Pełnomocnictwo musi zawierać następujące dane o osobie pełnomocnika:
  - 1) dla osób fizycznych: imię i nazwisko, adres i numer PESEL albo numer dowodu osobistego lub paszportu,
  - 2) dla osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej: nazwę, siedzibę, adres oraz REGON.
7. Pełnomocnikowi nie przysługuje prawo udzielania dalszych pełnomocnictw. Powyższe nie dotyczy pełnomocnictw udzielonych osobom prawnym, które mogą udzielać dalszych pełnomocnictw swoim pracownikom.

art. 13. Rodzaje pełnomocnictw

1. Pełnomocnictwo bez ograniczeń upoważnia do dokonywania wszelkich czynności w takim samym zakresie jak mocodawca, w odniesieniu do Jednostek Uczestnictwa zapisanych na wszystkich Subrejestrach mocodawcy, w tym otwartych po udzieleniu pełnomocnictwa.
2. Pełnomocnictwo ograniczone upoważnia do czynności wskazanych w jego treści.

art. 14. Kolejność realizacji zleceń oraz zlecenia sprzeczne

1. Za zlecenia sprzeczne uważa się odmienne zlecenia dotyczące tego samego Subrejestru i tych samych Jednostek Uczestnictwa, których realizacja powinna się odbyć w tym samym Dniu Wyceny.
2. Fundusz stosuje następującą kolejność realizacji zleceń i dyspozycji: zmiana danych osobowych, blokada związana z ustanowieniem zastawu, blokada, odwołanie pełnomocnictwa, odwołanie blokady związanej z zastawem, odwołanie blokady, udzielenie pełnomocnictwa, zlecenie nabycia, zlecenie zamiany, zlecenie transferu spadkowego (tj. transferu Jednostek Uczestnictwa następującego w przypadku ich dziedziczenia), zlecenie odkupienia Jednostek Uczestnictwa.
3. Fundusz nie ponosi odpowiedzialności za realizację zleceń zgodnie z dyspozycją przed otrzymaniem informacji, że Uczestnik zmarł lub ustala małżeńska wspólność majątkowa.
4. W przypadku gdy Agent Transferowy otrzyma zlecenia dotyczące tego samego Subrejestru w czasie skutkującym ich realizacją w tym samym Dniu Wyceny (niezależnie, czy złożone przez jedną czy więcej osób), będą one realizowane w kolejności losowej.

art. 15. Świadczenia na rzecz Uczestnika Funduszu

1. Fundusz może zaoferować Uczestnikom Funduszu zamierzającym w dłuższym okresie inwestować znaczne środki w Jednostki Uczestnictwa jednego Subfunduszu lub większej liczby Subfunduszy wydzielonych w Funduszu, zawarcie umowy, która będzie określała szczegółowe zasady i terminy realizacji na rzecz Uczestnika Funduszu dodatkowego świadczenia.
2. W przypadku zawarcia przez Fundusz z Uczestnikiem umowy, o której mowa w ust. 1, uprawnionym do otrzymania świadczenia będzie Uczestnik Funduszu, który w danym okresie rozliczeniowym wynoszącym co najmniej miesiąc, posiadał taką liczbę Jednostek Uczestnictwa zapisanych na jego Subrejestrach w jednym Subfunduszu lub w większej liczbie Subfunduszy wydzielonych w Funduszu, że łączna średnia Wartość Aktywów Netto Subfunduszy przypadających na posiadane przez niego Jednostki Uczestnictwa w tych Subfunduszach w okresie rozliczeniowym była większa niż kwota 500.000 złotych.
3. Świadczenie Funduszu, o którym mowa w niniejszym artykule, ustalone będzie w odniesieniu do każdego Subfunduszu jako określona procentowo albo kwotowo, część wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie danym Subfunduszem pobrana od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu przypadających na posiadane przez Uczestnika Funduszu Jednostki Uczestnictwa w tymże Subfunduszu i naliczane na takich samych zasadach jak wynagrodzenie Towarzystwa.

4. Wysokość świadczenia Funduszu, o którym mowa w niniejszym artykule, w odniesieniu do każdego Subfunduszu zależeć będzie w szczególności od średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu przypadających na posiadane przez danego Uczestnika Funduszu Jednostki Uczestnictwa w tymże Subfunduszu w okresie rozliczeniowym oraz długości okresu rozliczeniowego.
5. Świadczenie, o którym mowa w niniejszym artykule, w odniesieniu do każdego Subfunduszu realizowane jest na rzecz Uczestnika Funduszu przez Towarzystwo, działające w imieniu Funduszu, ze środków stanowiących rezerwę na wynagrodzenie, przed terminem, w którym wypłacane jest Towarzystwu wynagrodzenie za zarządzanie danym Subfunduszem. Wynagrodzenie wypłacane Towarzystwu za zarządzanie danym Subfunduszem pomniejszane jest o kwotę stanowiącą równowartość świadczeń zrealizowanych na rzecz Uczestników tego Subfunduszu na podstawie postanowień niniejszego artykułu.
6. Spełnienie świadczenia, o którym mowa w niniejszym artykule, w odniesieniu do każdego Subfunduszu dokonywane jest poprzez nabycie na rzecz uprawnionego Uczestnika Funduszu Jednostek Uczestnictwa w danym Subfunduszu za kwotę należnego mu świadczenia (z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów prawa podatkowego), po cenie Jednostek Uczestnictwa obowiązującej w dniu realizacji świadczenia, chyba że Uczestnik Funduszu zdecyduje o spełnieniu świadczenia w formie przelania na jego rachunek pieniężny kwoty należnego mu świadczenia, a w umowie określonej w ust. 1 przewidziano taką formę spełnienia świadczenia.

ROZDZIAŁ IV. Jednostki Uczestnictwa

art. 16. Jednostki Uczestnictwa

1. Jednostka Uczestnictwa stanowi prawo majątkowe Uczestnika Funduszu określone w Statucie i Ustawie.
2. Fundusz może zbywać Jednostki Uczestnictwa różnych kategorii. Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa kategorii BGŻ oraz BGŻOptima w każdym Subfunduszu.
3. Jednostki Uczestnictwa poszczególnych kategorii mogą różnić się między sobą:
  - 1) wysokością pobieranych opłat manipulacyjnych,
  - 2) dostępnością u danego Dystrybutora.
4. Zgodnie z art. 83 ust. 3 Ustawy, Jednostka Uczestnictwa nie może być zbyta na przez Uczestnika na rzecz osób trzecich.
5. Jednostka Uczestnictwa podlega dziedziczeniu, z zastrzeżeniem ust. 9 - 11.
6. Jednostka Uczestnictwa nie podlega oprocentowaniu.
7. Jednostka Uczestnictwa może być przedmiotem zastawu.
8. Zaspokojenie się zastawnika z Jednostki Uczestnictwa, może być dokonane wyłącznie w wyniku odkupienia Jednostki Uczestnictwa.
9. W razie śmierci Uczestnika Funduszu, Fundusz jest obowiązany na żądanie:
  - 1) osoby, która przedstawi rachunki stwierdzające wysokość poniesionych przez nią wydatków związanych z pogrzebem Uczestnika Funduszu – odkupić Jednostki Uczestnictwa zapisane w Subrejestrze, do wartości nieprzekraczającej kosztów urządzenia pogrzebu zgodnie ze zwyczajami przyjętymi w danym środowisku, oraz wypłacić tej osobie kwotę uzyskaną z tego odkupienia;
  - 2) osoby, którą Uczestnik Funduszu wskazał Funduszowi - odkupić Jednostki Uczestnictwa Uczestnika zapisane w Subrejestrze do wartości nie wyższej niż przypadające na ostatni miesiąc przed śmiercią Uczestnika Funduszu dwudziestokrotne przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku, ogłaszane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, oraz nie przekraczającej łącznej wartości Jednostek Uczestnictwa zapisanych w Subrejestrze, oraz wypłacić tej osobie kwotę uzyskaną z tego odkupienia.
10. Ust. 9 nie dotyczy Jednostek Uczestnictwa zapisanych we wspólnym rejestrze Uczestnika i innej osoby.
11. Kwoty oraz Jednostki Uczestnictwa nie wykupione przez Fundusz, odpowiednio do wartości, o których mowa w ust. 9, nie wchodzi do spadku po Uczestniku Funduszu.

art. 17. Potwierdzenie zbycia lub odkupienia Jednostek Uczestnictwa

1. Fundusz niezwłocznie przekazuje Uczestnikowi Funduszu pisemne potwierdzenie o zbyciu lub odkupieniu Jednostek Uczestnictwa, chyba że Uczestnik wyraził pisemną zgodę na przekazywanie tych potwierdzeń przy użyciu trwałego nośnika informacji innego niż papier, w innych terminach lub na ich osobisty odbiór.
2. Po otrzymaniu potwierdzenia Uczestnik powinien sprawdzić jego prawidłowość oraz niezwłocznie poinformować Fundusz o wszelkich stwierdzonych nieprawidłowościach.

art. 18. Rejestr Uczestników Funduszu i Subrejstry

1. Agent Transferowy na zlecenie i w imieniu Funduszu prowadzi Rejestr Uczestników Funduszu, Rejestry oraz Subrejstry. W ramach Rejestru Uczestników Funduszu Fundusz wydziela Rejestry oraz Subrejstry dla każdego Uczestnika Funduszu w każdym Subfunduszu.
2. Fundusz realizując zlecenie otwarcia Subrejstru lub zbywając osobie wpłacającej środki do Subfunduszu po raz pierwszy przynajmniej część Jednostki Uczestnictwa nadaje jej numer identyfikacyjny (numer Subrejstru) w Rejestrze Uczestników Funduszu. Subrejestr zawiera dane dotyczące jednego Uczestnika Subfunduszu dokumentujące jego uczestnictwo w Subfunduszu. Wraz z otwarciem pierwszego Subrejstru otwierany jest Rejestr dla tego Uczestnika.
3. Uczestnik Funduszu może posiadać nieograniczoną liczbę Subrejstrów w każdym z Subfunduszy.
4. Uczestnik zobowiązany jest niezwłocznie informować Fundusz o zmianie danych identyfikujących Uczestnika (w tym o zmianie danych teleadresowych Uczestnika oraz rezydencji podatkowej i informacji o rzeczywistych beneficjentach) i o danych identyfikujących pełnomocnika Uczestnika (w tym o zmianie adresu Pełnomocnika), na formularzach udostępnianych przez Fundusz. Fundusz ani Towarzystwo nie ponoszą odpowiedzialności za skutki zaniechania wykonania obowiązku, o którym mowa w zdaniu poprzednim.
5. W danym Subrejestrze Uczestnika zapisywane są Jednostki Uczestnictwa jednej kategorii.

art. 19. Blokada Subrejestr

1. Fundusz może dokonać, na żądanie Uczestnika Funduszu, odwoławczej blokady Subrejestr, polegającej na uniemożliwieniu wykonywania zleceń odkupienia lub zamiany z Subrejestr, dotyczących środków pozostających w Subrejestrze.
2. Blokada Subrejestr powstaje i ustaje z chwilą otrzymania przez Agenta Transferowego odpowiedniej dyspozycji lub z upływem terminu określonego przez Uczestnika Funduszu, nie wpływa jednak na wykonanie żądania odkupienia i zamiany Jednostek Uczestnictwa otrzymanych przed dniem otrzymania przez Agenta Transferowego oświadczenia o blokadzie Subrejestr.
3. Od dnia złożenia dyspozycji blokady Subrejestr lub zniesienia takiej blokady do dnia ustanowienia lub zniesienia blokady nie może upłynąć więcej niż 7 dni kalendarzowych, chyba że opóźnienie wynika z okoliczności, za które Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności.
4. Blokada, o której mowa powyżej, może zostać ustanowiona na wskazaną liczbę Jednostek Uczestnictwa lub na saldo Jednostek Uczestnictwa na danym Subrejestrze.
5. W przypadku, gdy Uczestnik posiada więcej niż jeden Subrejestr w danym Subfunduszu, brak wskazania numeru Subrejestr na dyspozycji ustanowienia blokady powoduje blokadę Jednostek Uczestnictwa na otwartym Subrejestrze Uczestnika, który został założony jako pierwszy Subrejestr w danym Subfunduszu.

art. 20. Dziedziczenie Jednostek Uczestnictwa

1. Z chwilą otrzymania przez Agenta Transferowego informacji o śmierci Uczestnika Funduszu, nie mogą być wykonywane jakiegokolwiek dyspozycje dotyczące Jednostek Uczestnictwa przysługujących zmarłemu Uczestnikowi Funduszu.
2. Zmiany w Subrejestrze, polegające na zamknięciu Subrejestr zmarłego Uczestnika Funduszu i otwarciu Subrejestrów na rzecz jego spadkobierców, dokonywane są wyłącznie na podstawie zgodnego oświadczenia woli wszystkich spadkobierców przedstawiających prawomocne orzeczenie sądu lub notarialny akt poświadczenia dziedziczenia stwierdzające nabycie spadku przez osoby przedstawiające to orzeczenie lub na podstawie prawomocnego postanowienia sądu stwierdzającego dział spadku.

ROZDZIAŁ V. Nabywanie i żądanie odkupienia Jednostek Uczestnictwa

art. 21. Zbywanie, odkupywanie oraz zamiana Jednostek Uczestnictwa

1. Fundusz zbywa i odkupuje Jednostki Uczestnictwa w każdym Dniu Wyceny. Termin, w jakim Fundusz zbywa Jednostki Uczestnictwa po dokonaniu przez Uczestnika wpłaty na ich nabycie oraz odkupuje Jednostki Uczestnictwa po zgłoszeniu żądania ich odkupienia, nie może być dłuższy niż 7 dni, chyba że opóźnienie jest następstwem zdarzeń, za które Fundusz nie ponosi odpowiedzialności. Do terminów wskazanych w zdaniu poprzednim nie wlicza się okresów zawieszenia zbywania lub odkupywania Jednostek Uczestnictwa.
2. Fundusz zbywa i odkupuje Jednostki Uczestnictwa bezpośrednio i za pośrednictwem upoważnionych Dystrybutorów.
3. Wysokość minimalnej pierwszej oraz każdej kolejnej wpłaty tytułem nabycia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszy jest jednakowa dla wszystkich kategorii Jednostek Uczestnictwa i nie może być mniejsza niż 100 (sto) zł.
4. Wpłaty i wypłaty środków pieniężnych w związku ze zbywaniem i odkupywaniem Jednostek Uczestnictwa dokonywane są w złotych.
5. Sposób i szczegółowe warunki zbywania i odkupywania Jednostek Uczestnictwa oraz ich zamiany reguluje prospekt informacyjny Funduszu.
6. Jednostki Uczestnictwa mogą podlegać zamianie pomiędzy Subfunduszami.
7. Osoba składająca zlecenie Zamiany może być obciążona opłatą za Zamianę.
8. Wypłata środków pieniężnych z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa pomniejszych o podatek z tytułu udziału w funduszach kapitałowych, następuje niezwłocznie po odkupieniu Jednostek Uczestnictwa w formie przelewu na rachunek bankowy Uczestnika, albo jego przedstawiciela ustawowego, w przypadku Uczestników nieposiadających pełnej zdolności do czynności prawnych, albo osoby trzeciej, uprawnionej do otrzymania tych środków od Uczestnika w ramach zaspokojenia wymagalnej wierzytelności pieniężnej, dokonywanego w trybie i na warunkach określonych w obowiązujących przepisach prawa. Wypłata może być dokonana na rachunek pieniężny Uczestnika prowadzony przez dom maklerski.
9. Fundusz dokonuje wypłaty niezwłocznie po odkupieniu Jednostek Uczestnictwa, z tym że okres pomiędzy dniem odkupienia a dniem złożenia przez Fundusz dyspozycji przelewu środków pieniężnych przeznaczonych na wypłatę będzie nie dłuższy niż 7 dni, chyba że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności. Moment wypłynięcia środków wypłacanych przez Fundusz na rachunek bankowy Uczestnika zależy od procedur banku prowadzącego rachunek Uczestnika.

art. 22. Zawieszenie odkupywania lub zbywania Jednostek Uczestnictwa

1. Fundusz może zawiesić odkupywanie Jednostek Uczestnictwa na dwa tygodnie, jeżeli:
  - 1) w okresie ostatnich dwóch tygodni suma wartości odkupionych przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa oraz Jednostek Uczestnictwa, których odkupienia zażądano, stanowi kwotę przekraczającą 10% wartości Aktywów Funduszu, lub
  - 2) nie można dokonać wiarygodnej wyceny istotnej części Aktywów Funduszu z przyczyn niezależnych od Funduszu.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, za zgodą i na warunkach określonych przez Komisję Nadzoru Finansowego:
  - 1) odkupywanie Jednostek Uczestnictwa może zostać zawieszono na okres nieprzekraczający dwóch miesięcy,
  - 2) Fundusz może odkupywać Jednostki Uczestnictwa w ratach w okresie nieprzekraczającym 6 miesięcy, przy zastosowaniu proporcjonalnej redukcji lub przy dokonywaniu wypłat z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa.
3. Fundusz może zawiesić zbywanie Jednostek Uczestnictwa danego Subfunduszu, jeżeli Wartość Aktywów Netto tego Subfunduszu przekroczy 500.000.000 (pięćset milionów) złotych.
4. W przypadku podjęcia przez Fundusz decyzji o zawieszeniu zbywania Jednostek Uczestnictwa związanych z danym Subfunduszem, w przypadku, o którym mowa w ust. 3, Fundusz wznowi zbywanie Jednostek Uczestnictwa związanych z takim Subfunduszem:
  - 1) najpóźniej po upływie 6 miesięcy od dnia zawieszenia zbywania Jednostek Uczestnictwa lub

- 2) w przypadku, gdy Wartość Aktywów Netto Subfunduszu spadnie poniżej 400 000 000 (czterystu milionów) złotych.
5. Postanowienia ustępów powyższych stosuje się oddzielnie do każdego z Subfunduszy.

ROZDZIAŁ VI. Opłaty związane ze zbywaniem i odkupywaniem Jednostek Uczestnictwa

art. 23. Opłata manipulacyjna za zbywanie Jednostek Uczestnictwa

1. Z zastrzeżeniem art. 26 i 27, Towarzystwo może pobierać opłatę manipulacyjną za zbywanie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszy.
2. Wysokość opłaty manipulacyjnej za zbywanie Jednostek Uczestnictwa jest ustalana w oparciu o stawkę opłaty manipulacyjnej i podstawę jej naliczania. Podstawą określenia wysokości opłaty manipulacyjnej za zbywanie Jednostek Uczestnictwa dla danego zlecenia może być:
  - 1) wartość (na dzień realizacji danego zlecenia) wpłacanych środków tytułem nabycia Jednostek Uczestnictwa lub
  - 2) wartość (na dzień realizacji danego zlecenia) części lub wszystkich posiadanych Jednostek Uczestnictwa w danym Subfunduszu, lub
  - 3) wartość (na dzień realizacji danego zlecenia) części lub wszystkich posiadanych jednostek uczestnictwa w Funduszu.
3. Maksymalne stawki opłat manipulacyjnych za zbywanie Jednostek Uczestnictwa są wskazane w Części II Statutu odrębnie dla każdego Subfunduszu.
4. Wysokość stawki opłaty manipulacyjnej za zbywanie Jednostek Uczestnictwa oraz podstawa naliczania tej opłaty ustalane są przez Towarzystwo i podawane w Tabeli Opłat, udostępnianej na stronie internetowej Towarzystwa www.ipopema.pl oraz we wszystkich punktach zbywania Jednostek Uczestnictwa.
5. Opłaty, o których mowa w niniejszym artykule, stanowią formę opłat, o których mowa w art. 86 ust. 2 Ustawy.

art. 24. Opłata manipulacyjna za odkupywanie Jednostek Uczestnictwa

Towarzystwo nie pobiera opłaty manipulacyjnej za odkupywanie Jednostek Uczestnictwa.

art. 25. Opłata manipulacyjna za Zamianę

1. Z zastrzeżeniem art. 26 i 27, Towarzystwo może pobierać opłatę za Zamianę w wysokości nie wyższej niż określony procent kwoty przeznaczonej na nabycie Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu docelowym.
2. Maksymalna stawka opłaty manipulacyjnej za Zamianę Jednostek Uczestnictwa jest jednakowa we wszystkich Subfunduszach danej kategorii i stanowi różnicę między obowiązującą opłatą za zbywanie Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu docelowym, a pobraną od Uczestnika opłatą manipulacyjną za zbywanie Jednostek Uczestnictwa w Subfunduszu źródłowym.
3. Wysokość Opłaty za Zamianę nie może przekroczyć 1,5 % środków podlegających zamianie.
4. Opłata, o której mowa w niniejszym artykule, stanowi formę opłat, o których mowa w art. 86 ust. 2 Ustawy.

art. 26. Opłata manipulacyjna za Konwersję Jednostek Uczestnictwa na jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Towarzystwo

Towarzystwo nie przewiduje możliwości wprowadzenia konwersji Jednostek Uczestnictwa Funduszu na jednostki uczestnictwa innych funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Towarzystwo, w związku z czym opłata ta nie została przewidziana.

art. 27. Tabela Opłat

Tabela opłat, o której mowa w niniejszym rozdziale ustalana jest w drodze uchwały zarządu Towarzystwa i niezwłocznie publikowana na stronie internetowej www.ipopema.pl. Dostępna jest także we wszystkich punktach zbywania Jednostek Uczestnictwa.

ROZDZIAŁ VII. Szczególne formy oszczędzania

art. 28.

Fundusz umożliwia Uczestnikom gromadzenie środków w ramach IKE oraz IKZE, według zasad opisanych w art. 29.

art. 29. Indywidualne Konta Emerytalne i Indywidualne Konta Zabezpieczenia Emerytalnego

1. Warunkiem zbywania przez Fundusz Jednostek Uczestnictwa w ramach prowadzenia IKE lub IKZE jest zawarcie przez osobę zamierzającą gromadzić środki na IKE lub IKZE odpowiedniej umowy o prowadzenie IKE lub IKZE (Umowa) z Funduszem oraz akceptacja regulaminu odpowiednio IKE lub IKZE.
2. Osoby uprawnione do zawarcia umowy o prowadzenie IKE lub IKZE oraz gromadzenia oszczędności na IKE lub IKZE określają przepisy Ustawy o IKE obowiązujące w dniu zawarcia Umowy oraz Regulamin IKE/IKZE, z uwzględnieniem ust. 3. Zasady gromadzenia środków na IKE lub IKZE określa Ustawa o IKE.
3. Umowę o prowadzenie IKE lub IKZE może zawrzeć wyłącznie osoba, która ukończyła 18 lat (Oszczędzający).
4. Fundusz nadaje Oszczędzającemu indywidualny numer IKE/IKZE, umożliwiający jego identyfikację.
5. Wszelkie zlecenia i dyspozycje dotyczące środków gromadzonych na IKE/IKZE powinny być oznaczone numerem IKE/IKZE wskazanym przez Fundusz w Umowie.
6. Regulamin IKE/IKZE dostępny jest w siedzibie Towarzystwa, na stronie www.ipopema.pl oraz w miejscach zbywania Jednostek Uczestnictwa.
7. Osoba zamierzająca zostać Oszczędzającym przed zawarciem Umowy obowiązana jest złożyć oświadczenie, iż zapoznała się z ograniczeniami związanymi z gromadzeniem oszczędności na IKE/IKZE określonymi w Ustawie o IKE oraz złożyć odpowiednie oświadczenia wymagane obowiązującymi przepisami prawa. Osobie tej udziela się pouczenia o skutkach podania nieprawdy lub

- zatajenia prawdy, a także przekroczenia ograniczeń przewidzianych w Ustawie o IKE, zgodnie ze stanem prawnym na dzień zawarcia Umowy. Pierwsza wpłata na IKE/IKZE może być dokonana nie wcześniej niż w dniu zawarcia Umowy.
8. W Umowie Oszczędzający może wskazać jedną lub więcej osób, którym zostaną wypłacone środki zgromadzone na IKE/IKZE w przypadku jego śmierci. Dyspozycja ta może być w każdym czasie odwołana lub zmieniona. W przypadku braku osób wskazanych przez Oszczędzającego jako uprawnione do otrzymania środków w przypadku jego śmierci środki zgromadzone na IKE lub IKZE wchodzi do spadku.
  9. Szczegółowe warunki i zasady dokonywania wypłaty jednorazowej, wypłaty w ratach, zwrotu całości albo części środków, wypłaty oraz wypłaty transferowej określone są w regulaminie IKE lub IKZE.
  10. Umowa może być wypowiedziana z zachowaniem 1-miesięcznego okresu wypowiedzenia. Termin wypowiedzenia Umowy rozpoczyna się w dniu następującym po dniu otrzymania przez drugą stronę oświadczenia o jej wypowiedzeniu.
  11. Złożenie zlecenia wypłaty, wypłaty transferowej lub zwrotu jest tożsame z wypowiedzeniem Umowy przez Oszczędzającego. Umowa ulega rozwiązaniu z dniem dokonania przez Fundusze wypłaty, wypłaty transferowej lub zwrotu.
  12. W przypadku wypowiedzenia Umowy, Oszczędzający składa dyspozycję wypłaty całości środków, wypłaty transferowej lub zwrotu. W przypadku gdy Oszczędzający nie złoży jednej z w/w dyspozycji w terminie pozwalającym na jej realizację, tj. nie później niż na 7 (słownie: siedem) dni przed upływem okresu wypowiedzenia Umowy, Fundusze odkupią jednostki uczestnictwa zgromadzone na IKE lub IKZE Oszczędzającego i dokonają zwrotu. Fundusz poinformuje Oszczędzającego w ramach IKE o konsekwencjach wypowiedzenia Umowy.
  13. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Oszczędzającego w ramach IKE jest on zobowiązany do złożenia oświadczenia o zapoznaniu się z konsekwencjami zwrotu, o którym mowa w Ustawie o IKE.
  14. W przypadku niedokonania przez Oszczędzającego pierwszej wpłaty w terminie 90 dni od podpisania Umowy, Umowa rozwiązuje się z upływem tego terminu. Przez pierwszą wpłatę rozumie się także wpłatę środków pieniężnych objętych wypłatą transferową do IKE lub IKZE.
  15. W przypadku otwarcia likwidacji Funduszu, Fundusz powiadamia o tym Oszczędzającego w ciągu 30 dni od dnia wystąpienia zdarzenia, informując Oszczędzającego o terminie, w jakim jest on zobowiązany dostarczyć potwierdzenie zawarcia Umowy o prowadzenie IKE lub odpowiednio IKZE z inną instytucją finansową albo potwierdzenia przystąpienia do programu emerytalnego, w celu dokonania wypłaty transferowej oraz o skutkach niedostarczenia takiego potwierdzenia w terminie 45 dni od dnia otrzymania powiadomienia. Skutkiem niedostarczenia potwierdzenia, o którym mowa w niniejszym ustępie, w terminie 45 dni jest zwrot środków przyznanych Oszczędzającemu w postępowaniu likwidacyjnym.
  16. Oszczędzający może dokonać zamiany Jednostek Uczestnictwa Subfunduszy zapisanych na IKE wyłącznie na Jednostki Uczestnictwa tej samej kategorii innych subfunduszy w ramach Funduszu, które to jednostki uczestnictwa zostaną zapisane na IKE Uczestnika.
  17. Towarzystwo pobiera w związku z prowadzeniem przez Fundusz IKE lub IKZE opłaty przewidziane postanowieniami Statutu zgodnie z Tabelą Opłat zawartą w regulaminie IKE lub IKZE. Ponad opłaty, o których mowa w zdaniu pierwszym, Towarzystwo może pobrać opłatę przy wypłacie, wypłacie transferowej lub zwrocie, jeżeli od dnia zawarcia Umowy nie upłynęło jeszcze 12 miesięcy. Opłata powyższa nie może być wyższa niż 5% środków podlegających wypłacie i ustalana jest w tabeli opłat manipulacyjnych objętej regulaminem IKE lub IKZE, z zastrzeżeniem, że nie jest ona pobierana w przypadku zamiany w ramach IKE, o której mowa w ust. 16.

ROZDZIAŁ VIII. Zasady ustalania Wartości Aktywów Netto Funduszu oraz Subfunduszy

art. 30. Wartość Aktywów Netto Funduszu oraz Subfunduszy

1. Aktywa Funduszu oraz Subfunduszy wycenia się w Dniu Wyceny oraz na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, z zachowaniem zasad określonych w ustępach poniższych.
2. Fundusz dokonuje wyceny Aktywów Funduszu oraz Subfunduszy oraz ustala Wartość Aktywów Netto Funduszu, a także każdego Subfunduszu oraz Wartość Aktywów Netto Subfunduszu na Jednostkę Uczestnictwa w Dniach Wyceny.
3. Ostatnie dostępne kursy lokat Funduszu na aktywnym rynku w Dniu Wyceny Fundusz określa o godzinie 23:00.
4. Metody i zasady dokonywania wyceny Aktywów Funduszu zostały szczegółowo opisane w prospekcie informacyjnym Funduszu i są zgodne z przepisami dotyczącymi rachunkowości funduszy inwestycyjnych.
5. Częstotliwość i zasady dokonywania wyceny Aktywów Funduszu są wspólne dla wszystkich Subfunduszy.
6. Podstawowym kryterium wyboru rynku głównego jest wolumen obrotu na danym składniku lokat. W przypadku braku możliwości obiektywnego, wiarygodnego ustalenia wielkości wolumenu obrotu, Fundusz stosuje kolejne, możliwe do zastosowania kryterium:
  - 1) liczba zawartych transakcji na danym składniku lokat,
  - 2) ilość danego składnika lokat wprowadzonego do obrotu na danym rynku,
  - 3) kolejność wprowadzenia do obrotu,
  - 4) możliwość dokonania przez Fundusz transakcji na danym rynku.

ROZDZIAŁ IX. Obowiązki informacyjne Funduszu

art. 31. Prospekt informacyjny Funduszu oraz Kluczowe Informacje dla Inwestorów

Aktualny Prospekt oraz Kluczowe Informacje dla Inwestorów są dostępne na stronie internetowej www.ipopema.pl.

art. 32. Inne informacje

Wszelkie wymagane przepisami prawa informacje dotyczące Funduszu i Subfunduszy, w tym w szczególności roczne i półroczne sprawozdania finansowe, w tym połączone sprawozdania finansowe Funduszu oraz sprawozdania jednostkowe Subfunduszy są publikowane na stronie internetowej www.ipopema.pl.

art. 33.

1. Informacje dotyczące ceny zbywania i odkupywania Jednostek Uczestnictwa oraz Wartości Aktywów Netto na Jednostkę Uczestnictwa niezwłocznie po ich ustaleniu, a także wszelkie inne, wymagane przepisami prawa informacje udostępniane będą przez Fundusz na stronach internetowych Towarzystwa www.ipopema.pl.
2. W przypadku, nałożonego przepisem prawa obowiązku zamieszczenia przez Fundusz ogłoszeń w piśmie, Fundusz będzie zamieszczał ogłoszenia w dzienniku ogólnopolskim "Rzeczpospolita". W przypadku, gdy z przyczyn niezależnych od Towarzystwa nie będzie możliwe zamieszczenie ogłoszenia w dzienniku "Rzeczpospolita", Fundusz będzie publikował ogłoszenia w dzienniku ogólnopolskim „Puls Biznesu” lub w Gazecie „Parkiet”.

ROZDZIAŁ X. Tworzenie nowych i łączenie Subfunduszy

art. 34. Utworzenie nowego Subfunduszu

1. Fundusz, w drodze zmiany Statutu i za zezwoleniem Komisji, może tworzyć nowe Subfundusze.
2. Przyjmowanie zapisów na Jednostki Uczestnictwa związane z nowym Subfunduszem rozpocznie się nie wcześniej niż w dniu wejścia w życie zmian Statutu w zakresie niezbędnym dla utworzenia tego Subfunduszu. Terminy oraz miejsca przyjmowania zapisów na Jednostki Uczestnictwa danego Subfunduszu zostaną ogłoszone na stronie internetowej www.ipopema.pl.
3. Minimalna łączna wysokość wpłat do Funduszu w związku z utworzeniem nowego Subfunduszu, wymagana, aby utworzenie nowego Subfunduszu doszło do skutku, powinna być nie mniejsza niż 50.000 zł. Jeżeli po upływie okresu przyjmowania zapisów na Jednostki Uczestnictwa nowego Subfunduszu łączna wysokość wpłat do Funduszu nie osiągnie kwoty, o której mowa w zdaniu poprzednim, Subfundusz nie zostanie utworzony.

art. 35. Łączenie Subfunduszy

Subfundusze mogą być ze sobą łączone na zasadach określonych w Ustawie.

ROZDZIAŁ XI. Likwidacja Subfunduszu i Funduszu

art. 36. Likwidacja Subfunduszu

1. Fundusz może dokonać likwidacji Subfunduszu.
2. Subfundusz może zostać zlikwidowany w przypadku zaistnienia przynajmniej jednej z następujących przesłanek:
  - 1) w przypadku spadku Wartości Aktywów Netto danego Subfunduszu poniżej kwoty 10.000.000 zł;
  - 2) w przypadku, gdy w okresie dwóch kolejnych miesięcy wynagrodzenie otrzymywane przez Towarzystwo za zarządzanie Subfunduszem nie pozwoli na pokrywanie kosztów funkcjonowania danego Subfunduszu.
3. Decyzję o likwidacji Subfunduszu w przypadkach, o których mowa w ust. 2, w imieniu Funduszu podejmuje Towarzystwo. Towarzystwo, pomimo wystąpienia przesłanki likwidacji Subfunduszu, o której mowa w ust. 2, może nie podjąć decyzji o likwidacji Subfunduszu.
4. W przypadkach, o których mowa w ust. 2, Fundusz nie może zlikwidować wszystkich Subfunduszy jednocześnie.
5. Wszystkie Subfundusze podlegają likwidacji w przypadku rozwiązania Funduszu.
6. Likwidatorem Subfunduszu, w przypadku, gdy nie jest on likwidowany w związku z rozwiązaniem Funduszu jest Towarzystwo.
7. Likwidator Subfunduszu ogłosi w sposób wskazany w art. 33 informację o rozpoczęciu likwidacji Subfunduszu. W ogłoszeniu tym likwidator wezwie wierzycieli do zgłaszania w terminach wskazanych w tym ogłoszeniu roszczeń związanych z likwidowanym Subfunduszem. Termin na zgłaszanie roszczeń wierzycieli nie może być krótszy niż 1 miesiąc.
8. Od dnia rozpoczęcia likwidacji Subfunduszu nie są zbywane oraz odkupywane Jednostki Uczestnictwa tego Subfunduszu.
9. Likwidacja Subfunduszu w przypadku gdy nie jest on likwidowany w związku z likwidacją Funduszu przeprowadzana jest z zachowaniem następujących zasad:
  - 1) likwidacja polega na zbyciu Aktywów Subfunduszu, ściągnięciu jego należności, zaspokojeniu wierzycieli i umorzeniu jego Jednostek Uczestnictwa,
  - 2) w terminie 14 dni od dnia otwarcia likwidacji sporządza się sprawozdanie finansowe na dzień rozpoczęcia likwidacji Subfunduszu,
  - 3) środki pieniężne, których wypłacenie nie było możliwe zostają przekazane do depozytu sądowego.

art. 37. Rozwiązanie i likwidacja Funduszu

1. Fundusz ulega rozwiązaniu w przypadkach wskazanych w Ustawie, a także w przypadku gdy w okresie dwóch kolejnych miesięcy funkcjonowania Funduszu suma wynagrodzenia otrzymywanego przez Towarzystwo za zarządzanie wszystkimi Subfunduszami nie pozwoli na pokrywanie sumy kosztów funkcjonowania wszystkich Subfunduszy.
2. Rozwiązanie Funduszu następuje po przeprowadzeniu likwidacji. Z dniem rozpoczęcia likwidacji Fundusz zaprzestaje zbywania oraz odkupywania Jednostek Uczestnictwa.
3. Informacja o wystąpieniu przyczyn rozwiązania Funduszu będzie niezwłocznie publikowana przez Towarzystwo lub Depozytariusza na stronach internetowych Towarzystwa www.ipopema.pl.

4. Likwidacja Funduszu polega na zbyciu jego Aktywów, ściągnięciu należności Funduszu, zaspokojeniu wierzycieli Funduszu i umorzeniu Jednostek Uczestnictwa przez wypłatę uzyskanych środków pieniężnych Uczestnikom Funduszu, proporcjonalnie do liczby posiadanych przez nich Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu.
5. Środki pieniężne, których wypłacenie nie było możliwe, likwidator przekazuje do depozytu sądowego.
6. Likwidatorem Funduszu jest Depozytariusz, chyba że Komisja wyznaczy innego likwidatora.
7. Likwidator zgłasza niezwłocznie do rejestru funduszy otwarcie likwidacji Funduszu i dane likwidatora.

ROZDZIAŁ XII. Postanowienia końcowe

art. 38. Zmiany Statutu

1. Towarzystwo może w każdym czasie podjąć decyzję o zmianie Statutu. W przypadkach określonych w Ustawie, zmiana Statutu może wymagać zezwolenia Komisji.
2. O zmianie Statutu Towarzystwo ogłosi na stronie internetowej Towarzystwa www.ipopema.pl.

CZĘŚĆ II. SUBFUNDUSZE

ROZDZIAŁ XIII. Subfundusz Konserwatywny

art. 39. Cel inwestycyjny Subfunduszu

1. Celem inwestycyjnym Subfunduszu jest wzrost wartości Aktywów Subfunduszu w wyniku wzrostu wartości lokat.
2. Subfundusz realizuje cel inwestycyjny poprzez lokowanie aktywów przede wszystkim w:
  - 1) jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne funduszy, których polityka inwestycyjna zakłada lokowanie aktywów przede wszystkim w depozyty bankowe i Instrumenty Dłużne,
  - 2) tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych i instytucji wspólnego inwestowania, których polityka inwestycyjna zakłada lokowanie aktywów przede wszystkim w depozyty bankowe i Instrumenty Dłużne.
  - 3) depozyty bankowe oraz Instrumenty Dłużne.
3. Fundusz nie gwarantuje osiągnięcia celu inwestycyjnego Subfunduszu.

art. 40. Przedmiot lokat Subfunduszu, kryteria doboru lokat oraz wysokość minimalnych wpłat

Do Subfunduszu mają zastosowanie art. 6, 7 oraz 8. Wysokość minimalnej pierwszej oraz każdej kolejnej wpłaty tytułem nabycia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu jest jednakowa dla wszystkich kategorii Jednostek Uczestnictwa i nie może być mniejsza niż 100 (sto) zł.

art. 41. Polityka inwestycyjna Subfunduszu

1. Depozyty bankowe, Instrumenty Dłużne, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne lub tytuły uczestnictwa Funduszy Dłużnych oraz należności mogą stanowić łącznie od 90% do 100% wartości Aktywów Subfunduszu
2. Fundusz może lokować od 0 % do 10% wartości Aktywów Subfunduszu w Instrumenty Udziałowe, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne, tytuły uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania, które zgodnie z ich statutem lub regulaminem inwestują do 100 % aktywów w Instrumenty Udziałowe.

art. 42. Maksymalne stawki opłat manipulacyjnych dla Subfunduszu

Maksymalna stawka opłaty manipulacyjnej za zbywanie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu wynosi:

- 1) 1,2 % - dla Jednostek Uczestnictwa Kategorii BGŻ,
- 2) 1 % - dla Jednostek Uczestnictwa Kategorii BGŻOptima.

art. 43. Dochody Subfunduszu

1. Dochód osiągnięty ze składników Aktywów Subfunduszu powiększa wartość Aktywów Subfunduszu oraz odpowiednio wartość Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu.
2. Fundusz nie wypłaca dochodów Subfunduszu Uczestnikom Funduszu, bez odkupywania Jednostek Uczestnictwa.

art. 44. Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem

1. Towarzystwo za zarządzanie Subfunduszem pobiera wynagrodzenie stałe jednakowe dla wszystkich kategorii Jednostek Uczestnictwa, które nie może być wyższe niż 0,4 % w skali roku, liczonego jako 365 lub 366 dni w przypadku, gdy rok kalendarzowy liczy 366 dni, od średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w danym roku. Wynagrodzenie stałe jest naliczane w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień w roku od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny, a następnie wypłacane ze środków Subfunduszu do piętnastego dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który było naliczane wynagrodzenie.
2. Towarzystwo poza wynagrodzeniem stałym za zarządzanie, pobiera także ze środków Subfunduszu dodatkowe świadczenia przekazywane przez fundusze inwestycyjne otwarte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte, fundusze inwestycyjne zamknięte, a także fundusze zagraniczne i instytucje wspólnego inwestowania, w związku z byciem przez Subfundusz uczestnikiem tych funduszy i instytucji wspólnego inwestowania, w szczególności w postaci zwrotu części opłat za zarządzanie i administrowanie.
3. Aktualna stawka wynagrodzenia stałego za zarządzanie Subfunduszem ustalana jest w drodze uchwały decyzją Zarządu Towarzystwa i publikowana w Tabelach Opłat, które są dostępne na stronie internetowej Towarzystwa www.ipopema.pl oraz we wszystkich punktach zbywania Jednostek Uczestnictwa.

art. 45. Pokrywanie kosztów Subfunduszu

1. Subfundusz pokrywa ze swoich Aktywów następujące koszty związane z funkcjonowaniem Subfunduszu:

- 1) wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem,
- 2) koszty prowizji maklerskich i bankowych, w tym prowizje i opłaty za przechowywanie instrumentów finansowych oraz prowadzenie rachunków bankowych (w tym przechowywaniem Aktywów Subfunduszu za granicą), oraz prowizje i opłaty związane z transakcjami kupna i sprzedaży papierów wartościowych, instrumentów finansowych i praw majątkowych, w takim zakresie, w jakim dotyczą proporcjonalnie składników Aktywów Subfunduszu,
- 3) koszty odsetek od zaciągniętych przez Fundusz na rzecz Subfunduszu kredytów i pożyczek,
- 4) koszty i wynagrodzenie biegłych rewidentów z tytułu badania i przeglądu sprawozdań finansowych w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
- 5) koszty opłat sądowych, taksy notarialnej, dokonywania ogłoszeń i publikacji przewidzianych przepisami prawa lub Statutu, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień

- roboczy poprzedzający płatność, chyba że koszty te związane są wyłącznie z funkcjonowaniem Subfunduszu, wówczas pokrywa je w całości Subfundusz,
- 6) podatki i inne obciążenia nałożone przez właściwe organy państwowe i samorządowe, w tym opłaty za zezwolenia oraz rejestracyjne, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 7) koszty likwidacji Funduszu, w tym wynagrodzenie likwidatora Funduszu w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 8) koszty likwidacji Subfunduszu, w tym wynagrodzenie likwidatora Subfunduszu,
  - 9) koszty związane z przygotowaniem, wydrukowaniem i publikacją Kluczowych Informacji dla Inwestorów oraz prospektu Funduszu, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 10) koszty Agenta Transferowego, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 11) wynagrodzenie Depozytariusza w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność i koszty Depozytariusza Funduszu w takim zakresie, w jakim dotyczą składników Aktywów Subfunduszu,
  - 12) koszty prowadzenia ksiąg rachunkowych Funduszu w odniesieniu do Subfunduszu, uwzględniające opłaty licencyjne z tytułu użytkowania oprogramowania związanego z prowadzeniem tychże ksiąg rachunkowych.
2. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 2), 3), 5), 6), stanowią koszty nielimitowane Subfunduszu i będą pokrywane zgodnie z umowami, na podstawie których Fundusz zobowiązany jest do ich ponoszenia lub zgodnie z przepisami prawa oraz decyzjami wydanymi przez właściwe organy państwowe.
  3. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 7), 8), stanowią koszty limitowane i pokrywane są według następujących zasad:
    - 1) koszty wynagrodzenia likwidatora, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 nie przekroczyć kwoty 250.000 zł za cały okres trwania likwidacji. Inne koszty likwidacji Funduszu niż wynagrodzenie likwidatora Funduszu nie mogą przekroczyć 500.000 zł za cały okres trwania likwidacji,
    - 2) koszty wynagrodzenia likwidatora, o którym mowa w ust. 1 pkt 8 nie przekroczyć kwoty 250.000 zł za cały okres trwania likwidacji. Inne koszty likwidacji Subfunduszu niż wynagrodzenie likwidatora Subfunduszu nie mogą przekroczyć 500.000 zł za cały okres trwania likwidacji.
  4. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 4), 9) – 12) stanowią koszty limitowane, pokrywane według poniższych zasad:
    - 1) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 będzie pokrywany do wysokości 0,30% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 25.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 2) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 9 będzie pokrywany do wysokości 0,10% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 12.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 3) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 10 będzie pokrywany do wysokości 0,95% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 120.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 4) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 11 będzie pokrywany do wysokości 0,75% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 96.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 5) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 12 będzie pokrywany do wysokości 0,40% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 72.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa.
  5. Pozostałe koszty funkcjonowania Subfunduszu pokrywa Towarzystwo z środków własnych, w tym z wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem.
  6. Towarzystwo może podjąć decyzję o pokrywaniu przez Towarzystwo kosztów związanych z funkcjonowaniem Subfunduszu, o których mowa w ust. 1 pkt 2) – 12). W imieniu Towarzystwa taką decyzję podejmuje Zarząd Towarzystwa, w formie uchwały.
  7. W okresie trwania likwidacji Funduszu, wynagrodzenie Depozytariusza z tytułu wykonywania czynności określonych w umowie o prowadzenie rejestru Aktywów oraz w art. 72 ust. 1 Ustawy, pokrywane jest przez likwidatora z wynagrodzenia otrzymanego z tytułu likwidacji Funduszu. W przypadku likwidacji Subfunduszu postanowienia zadania poprzedniego stosuje się odpowiednio.
  8. Koszty przekraczające limity wskazane w ust. 3 i 4 pokrywane są przez Towarzystwo w terminach ich wymagalności.
  9. Zobowiązania związane z danym Subfunduszem obciążają tylko ten Subfundusz, z zastrzeżeniami ustępów poniższych.
  10. W przypadku zawarcia przez Fundusz umowy dotyczącej nabycia lub zbycia składników lokat więcej niż jednego Subfunduszu, koszty takiej transakcji obciążają dany Subfundusz proporcjonalnie do udziału wartości nabytych lub zbytych na rzecz tego Subfunduszu składników lokat w wartości składników lokat nabytych lub zbytych w ramach tej transakcji ogółem.
  11. Jeżeli obowiązek pokrycia kosztów obciąża kilka Subfunduszy łącznie i nie jest możliwe ustalenie części, jaka obciąża dany Subfundusz, partycypacje Subfunduszu w tych kosztach oblicza się na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do sumy Wartości Aktywów Netto wszystkich Subfunduszy, na których ciąży obowiązek pokrycia tych kosztów.
  12. Zobowiązania, które dotyczą całego Funduszu, obciążają poszczególne Subfundusze proporcjonalnie do udziału Wartości Aktywów Netto Subfunduszy w Wartości Aktywów Netto Funduszu.

ROZDZIAŁ XIV. Subfundusz Stabilny

art. 46. Cel inwestycyjny Subfunduszu

1. Celem inwestycyjnym Subfunduszu jest wzrost wartości Aktywów Subfunduszu w wyniku wzrostu wartości lokat.
2. Polityka inwestycyjna Subfunduszu zakłada dywersyfikację aktywów Subfunduszu poprzez aktywną alokację oraz selekcję Aktywów Subfunduszu, która polega na:
  - 1) zmianie proporcji między lokatami Aktywów Subfunduszu w instrumenty finansowe o charakterze udziałowym i dłużnym,
  - 2) zmianie proporcji między lokatami Aktywów Subfunduszu w ramach poszczególnych klas aktywów,
  - 3) zmianie proporcji między lokatami Aktywów Subfunduszu w instrumenty finansowe emitowane przez podmioty zagraniczne i krajowe w ramach poszczególnych klas aktywów.
3. Fundusz nie gwarantuje osiągnięcia celu inwestycyjnego Subfunduszu.

art. 47. Przedmiot lokat Subfunduszu i kryteria doboru lokat oraz wysokość minimalnych wpłat

Do Subfunduszu mają zastosowanie art. 6, 7 oraz 8. Wysokość minimalnej pierwszej oraz każdej kolejnej wpłaty tytułem nabycia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu jest jednakowa dla wszystkich kategorii Jednostek Uczestnictwa i nie może być mniejsza niż 100 (sto) zł.

art. 48. Polityka inwestycyjna Subfunduszu

1. Depozyty bankowe, Instrumenty Dłużne, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne, lub tytuły uczestnictwa Funduszy Dłużnych oraz należności mogą stanowić łącznie od 60% do 100% wartości Aktywów Subfunduszu.
2. Fundusz może lokować od 0 % do 40% wartości Aktywów Subfunduszu w Instrumenty Udziałowe, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne, tytuły uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania, które zgodnie z ich statutem lub regulaminem inwestują do 100 % aktywów w Instrumenty Udziałowe.

art. 49. Maksymalne stawki opłat manipulacyjnych dla Subfunduszu

Maksymalna stawka opłaty manipulacyjnej za zbywanie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu wynosi:

- 1) 1,7 % - dla Jednostek Uczestnictwa Kategorii BGŻ,
- 2) 1,5 % - dla Jednostek Uczestnictwa Kategorii BGŻOptima.

art. 50. Dochody Subfunduszu

1. Dochód osiągnięty ze składników Aktywów Subfunduszu powiększa wartość Aktywów Subfunduszu oraz odpowiednio wartość Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu.
2. Fundusz nie wypłaca dochodów Subfunduszu Uczestnikom Funduszu, bez odkupywania Jednostek Uczestnictwa.

art. 51. Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem

1. Towarzystwo za zarządzanie Subfunduszem pobiera wynagrodzenie stałe jednakowe dla wszystkich kategorii Jednostek Uczestnictwa, które nie może być wyższe niż 0,6 % w skali roku, liczonego jako 365 lub 366 dni w przypadku, gdy rok kalendarzowy liczy 366 dni, od średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w danym roku. Wynagrodzenie stałe jest naliczane w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień w roku od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny, a następnie wypłacane ze środków Subfunduszu do piętnastego dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który było naliczane wynagrodzenie.
2. Towarzystwo poza wynagrodzeniem stałym za zarządzanie, pobiera także ze środków Subfunduszu dodatkowe świadczenia przekazywane przez fundusze inwestycyjne otwarte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte, fundusze inwestycyjne zamknięte, a także fundusze zagraniczne i instytucje wspólnego inwestowania, w związku z byciem przez Subfundusz uczestnikiem tych funduszy i instytucji wspólnego inwestowania, w szczególności w postaci zwrotu części opłat za zarządzanie i administrowanie.
3. Aktualna stawka wynagrodzenia stałego za zarządzanie Subfunduszem ustalana jest w drodze uchwały decyzją Zarządu Towarzystwa i publikowana w Tabelach Opłat, które są dostępne na stronie internetowej Towarzystwa www.ipopema.pl oraz we wszystkich punktach zbywania Jednostek Uczestnictwa.

art. 52. Pokrywanie kosztów Subfunduszu

1. Subfundusz pokrywa ze swoich Aktywów następujące koszty związane z funkcjonowaniem Subfunduszu:

- 1) wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem,
- 2) koszty prowizji maklerskich i bankowych, w tym prowizje i opłaty za przechowywanie instrumentów finansowych oraz prowadzenie rachunków bankowych (w tym przechowywaniem Aktywów Subfunduszu za granicą), oraz prowizje i opłaty związane z transakcjami kupna i sprzedaży papierów wartościowych, instrumentów finansowych i praw majątkowych, w takim zakresie, w jakim dotyczą proporcjonalnie składników Aktywów Subfunduszu,
- 3) koszty odsetek od zaciągniętych przez Fundusz na rzecz Subfunduszu kredytów i pożyczek,
- 4) koszty i wynagrodzenie biegłych rewidentów z tytułu badania i przeglądu sprawozdań finansowych w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
- 5) koszty opłat sądowych, taksy notarialnej, dokonywania ogłoszeń i publikacji przewidzianych przepisami prawa lub Statutu, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność, chyba że koszty te związane są wyłącznie z funkcjonowaniem Subfunduszu, wówczas pokrywa je w całości Subfundusz,

- 6) podatki i inne obciążenia nałożone przez właściwe organy państwowe i samorządowe, w tym opłaty za zezwolenia oraz rejestracyjne, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 7) wynagrodzenie likwidatora Funduszu w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 8) wynagrodzenie likwidatora Subfunduszu,
  - 9) koszty związane z przygotowaniem, wydrukowaniem i publikacją Kluczowych Informacji dla Inwestorów oraz prospektu Funduszu, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 10) koszty Agenta Transferowego, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 11) wynagrodzenie Depozytariusza w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność i koszty Depozytariusza Funduszu w takim zakresie, w jakim dotyczą składników Aktywów Subfunduszu,
  - 12) koszty prowadzenia ksiąg rachunkowych Funduszu w odniesieniu do Subfunduszu, uwzględniające opłaty licencyjne z tytułu użytkowania oprogramowania związanego z prowadzeniem tychże ksiąg rachunkowych.
2. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 2), 3), 5), 6), stanowią koszty nielimitowane Subfunduszu i będą pokrywane zgodnie z umowami, na podstawie których Fundusz zobowiązany jest do ich ponoszenia lub zgodnie z przepisami prawa oraz decyzjami wydanymi przez właściwe organy państwowe.
  3. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 7), 8), stanowią koszty limitowane i pokrywane są według następujących zasad:
    - 1) koszty wynagrodzenia likwidatora, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 nie przekroczyć kwoty 250.000 zł za cały okres trwania likwidacji. Inne koszty likwidacji Funduszu niż wynagrodzenie likwidatora Funduszu nie mogą przekroczyć 500.000 zł za cały okres trwania likwidacji,
    - 2) koszty wynagrodzenia likwidatora, o którym mowa w ust. 1 pkt 8 nie przekroczyć kwoty 250.000 zł za cały okres trwania likwidacji. Inne koszty likwidacji Subfunduszu niż wynagrodzenie likwidatora Subfunduszu nie mogą przekroczyć 500.000 zł za cały okres trwania likwidacji.
  4. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 4), 9) – 12) stanowią koszty limitowane, pokrywane według poniższych zasad:
    - 1) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 będzie pokrywany do wysokości 0,30% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 25.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 2) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 9 będzie pokrywany do wysokości 0,10% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 12.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 3) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 10 będzie pokrywany do wysokości 0,95% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 120.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 4) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 11 będzie pokrywany do wysokości 0,75% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 96.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 5) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 12 będzie pokrywany do wysokości 0,40% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 72.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa.
  5. Pozostałe koszty funkcjonowania Subfunduszu pokrywa Towarzystwo z środków własnych, w tym z wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem.
  6. Towarzystwo może podjąć decyzję o pokrywaniu przez Towarzystwo kosztów związanych z funkcjonowaniem Subfunduszu, o których mowa w ust. 1 pkt 2) – 12). W imieniu Towarzystwa taką decyzję podejmuje Zarząd Towarzystwa, w formie uchwały.
  7. W okresie trwania likwidacji Funduszu, wynagrodzenie Depozytariusza z tytułu wykonywania czynności określonych w umowie o prowadzenie rejestru Aktywów oraz w art. 72 ust. 1 Ustawy, pokrywane jest przez likwidatora z wynagrodzenia otrzymanego z tytułu likwidacji Funduszu. W przypadku likwidacji Subfunduszu postanowienia zadania poprzedniego stosuje się odpowiednio.
  8. Koszty przekraczające limity wskazane w ust. 3 i 4 pokrywane są przez Towarzystwo w terminach ich wymagalności.
  9. Zobowiązania związane z danym Subfunduszem obciążają tylko ten Subfundusz, z zastrzeżeniami ustępów poniższych.
  10. W przypadku zawarcia przez Fundusz umowy dotyczącej nabycia lub zbycia składników lokat więcej niż jednego Subfunduszu, koszty takiej transakcji obciążają dany Subfundusz proporcjonalnie do udziału wartości nabytych lub zbytych na rzecz tego Subfunduszu składników lokat w wartości składników lokat nabytych lub zbytych w ramach tej transakcji ogółem.
  11. Jeżeli obowiązek pokrycia kosztów obciąża kilka Subfunduszy łącznie i nie jest możliwe ustalenie części, jaka obciąża dany Subfundusz, partycypacje Subfunduszu w tych kosztach oblicza się na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do sumy Wartości Aktywów Netto wszystkich Subfunduszy, na których ciąży obowiązek pokrycia tych kosztów.
  12. Zobowiązania, które dotyczą całego Funduszu, obciążają poszczególne Subfundusze proporcjonalnie do udziału Wartości Aktywów Netto Subfunduszy w Wartości Aktywów Netto Funduszu.

ROZDZIAŁ XV. Subfundusz Zrównoważony

art. 53. Cel inwestycyjny Subfunduszu

1. Celem inwestycyjnym Subfunduszu jest wzrost wartości Aktywów Subfunduszu w wyniku wzrostu wartości lokat.
2. Polityka inwestycyjna Subfunduszu zakłada dywersyfikację aktywów Subfunduszu poprzez aktywną alokację oraz selekcję Aktywów Subfunduszu, która polega na:
  - 1) zmianie proporcji między lokatami Aktywów Subfunduszu w instrumenty finansowe o charakterze udziałowym i dłużnym,
  - 2) zmianie proporcji między lokatami Aktywów Subfunduszu w ramach poszczególnych klas aktywów,
  - 3) zmianie proporcji między lokatami Aktywów Subfunduszu w instrumenty finansowe emitowane przez podmioty zagraniczne i krajowe w ramach poszczególnych klas aktywów.
3. Fundusz nie gwarantuje osiągnięcia celu inwestycyjnego Subfunduszu.

art. 54. Przedmiot lokat Subfunduszu i kryteria doboru lokat oraz wysokość minimalnych wpłat

Do Subfunduszu mają zastosowanie art. 6, 7 oraz 8. Wysokość minimalnej pierwszej oraz każdej kolejnej wpłaty tytułem nabycia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu jest jednakowa dla wszystkich kategorii Jednostek Uczestnictwa i nie może być mniejsza niż 100 (sto) zł.

art. 55. Polityka inwestycyjna Subfunduszu

1. Z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 Subfundusz nie posiada ustalonych, stałych limitów alokacji aktywów pomiędzy Instrumenty Udziałowe i Instrumenty Dłużne.
2. Fundusz może lokować od 0% do 75% wartości Aktywów Subfunduszu w Instrumenty Udziałowe, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne, tytuły uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania, które zgodnie z ich statutem lub regulaminem inwestują do 100 % aktywów w Instrumenty Udziałowe.
3. Depozyty bankowe, Instrumenty Dłużne, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne lub tytuły uczestnictwa Funduszy Dłużnych oraz należności mogą stanowić łącznie od 25% do 100% wartości Aktywów Subfunduszu.

art. 56. Maksymalne stawki opłat manipulacyjnych dla Subfunduszu

Maksymalna stawka opłaty manipulacyjnej za zbywanie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu wynosi:

- 1) 2,2 % - dla Jednostek Uczestnictwa Kategorii BGŻ,
- 2) 2 % - dla Jednostek Uczestnictwa Kategorii BGŻOptima.

art. 57. Dochody Subfunduszu

1. Dochód osiągnięty ze składników Aktywów Subfunduszu powiększa wartość Aktywów Subfunduszu oraz odpowiednio wartość Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu.
2. Fundusz nie wypłaca dochodów Subfunduszu Uczestnikom Funduszu, bez odkupywania Jednostek Uczestnictwa.

art. 58. Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem

1. Towarzystwo za zarządzanie Subfunduszem pobiera wynagrodzenie stałe jednakowe dla wszystkich kategorii Jednostek Uczestnictwa, które nie może być wyższe niż 0,75 % w skali roku, liczonego jako 365 lub 366 dni w przypadku, gdy rok kalendarzowy liczy 366 dni, od średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w danym roku. Wynagrodzenie stałe jest naliczane w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień w roku od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny, a następnie wypłacane ze środków Subfunduszu do piętnastego dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który było naliczane wynagrodzenie.
2. Towarzystwo poza wynagrodzeniem stałym za zarządzanie, pobiera także ze środków Subfunduszu dodatkowe świadczenia przekazywane przez fundusze inwestycyjne otwarte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte, fundusze inwestycyjne zamknięte, a także fundusze zagraniczne i instytucje wspólnego inwestowania, w związku z byciem przez Subfundusz uczestnikiem tych funduszy i instytucji wspólnego inwestowania, w szczególności w postaci zwrotu części opłat za zarządzanie i administrowanie.
3. Aktualna stawka wynagrodzenia stałego za zarządzanie Subfunduszem ustalana jest w drodze uchwały decyzją Zarządu Towarzystwa i publikowana w Tabelach Opłat, które są dostępne na stronie internetowej Towarzystwa www.ipopema.pl oraz we wszystkich punktach zbywania Jednostek Uczestnictwa.

art. 59. Pokrywanie kosztów Subfunduszu

1. Subfundusz pokrywa ze swoich Aktywów następujące koszty związane z funkcjonowaniem Subfunduszu:
  - 1) wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem,
  - 2) koszty prowizji maklerskich i bankowych, w tym prowizje i opłaty za przechowywanie instrumentów finansowych oraz prowadzenie rachunków bankowych (w tym przechowywaniem Aktywów Subfunduszu za granicą), oraz prowizje i opłaty związane z transakcjami kupna i sprzedaży papierów wartościowych, instrumentów finansowych i praw majątkowych, w takim zakresie, w jakim dotyczą proporcjonalnie składników Aktywów Subfunduszu,
  - 3) koszty odsetek od zaciągniętych przez Fundusz na rzecz Subfunduszu kredytów i pożyczek,
  - 4) koszty i wynagrodzenie biegłych rewidentów z tytułu badania i przeglądu sprawozdań finansowych w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 5) koszty opłat sądowych, taksy notarialnej, dokonywania ogłoszeń i publikacji przewidzianych przepisami prawa lub Statutu, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień

- roboczy poprzedzający płatność, chyba że koszty te związane są wyłącznie z funkcjonowaniem Subfunduszu, wówczas pokrywa je w całości Subfundusz,
- 6) podatki i inne obciążenia nałożone przez właściwe organy państwowe i samorządowe, w tym opłaty za zezwolenia oraz rejestracyjne, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 7) wynagrodzenie likwidatora Funduszu w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 8) wynagrodzenie likwidatora Subfunduszu,
  - 9) koszty związane z przygotowaniem, wydrukowaniem i publikacją Kluczowych Informacji dla Inwestorów oraz prospektu Funduszu, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 10) koszty Agenta Transferowego, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 11) wynagrodzenie Depozytariusza w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność i koszty Depozytariusza Funduszu w takim zakresie, w jakim dotyczą składników Aktywów Subfunduszu,
  - 12) koszty prowadzenia ksiąg rachunkowych Funduszu w odniesieniu do Subfunduszu, uwzględniające opłaty licencyjne z tytułu użytkowania oprogramowania związanego z prowadzeniem tychże ksiąg rachunkowych.
2. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 2), 3), 5), 6), stanowią koszty nielimitowane Subfunduszu i będą pokrywane zgodnie z umowami, na podstawie których Fundusz zobowiązany jest do ich ponoszenia lub zgodnie z przepisami prawa oraz decyzjami wydanymi przez właściwe organy państwowe.
  3. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 7), 8), stanowią koszty limitowane i pokrywane są według następujących zasad:
    - 1) koszty wynagrodzenia likwidatora, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 nie przekroczyć kwoty 250.000 zł za cały okres trwania likwidacji. Inne koszty likwidacji Funduszu niż wynagrodzenie likwidatora Funduszu nie mogą przekroczyć 500.000 zł za cały okres trwania likwidacji,
    - 2) koszty wynagrodzenia likwidatora, o którym mowa w ust. 1 pkt 8 nie przekroczyć kwoty 250.000 zł za cały okres trwania likwidacji. Inne koszty likwidacji Subfunduszu niż wynagrodzenie likwidatora Subfunduszu nie mogą przekroczyć 500.000 zł za cały okres trwania likwidacji.
  4. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 4), 9) – 12) stanowią koszty limitowane, pokrywane według poniższych zasad:
    - 1) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 będzie pokrywany do wysokości 0,30% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 25.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 2) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 9 będzie pokrywany do wysokości 0,10% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 12.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 3) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 10 będzie pokrywany do wysokości 0,95% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 120.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 4) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 11 będzie pokrywany do wysokości 0,75% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 96.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 5) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 12 będzie pokrywany do wysokości 0,40% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 72.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa.
  5. Pozostałe koszty funkcjonowania Subfunduszu pokrywa Towarzystwo z środków własnych, w tym z wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem.
  6. Towarzystwo może podjąć decyzję o pokrywaniu przez Towarzystwo kosztów związanych z funkcjonowaniem Subfunduszu, o których mowa w ust. 1 pkt 2) – 12). W imieniu Towarzystwa taką decyzję podejmuje Zarząd Towarzystwa, w formie uchwały.
  7. W okresie trwania likwidacji Funduszu, wynagrodzenie Depozytariusza z tytułu wykonywania czynności określonych w umowie o prowadzenie rejestru Aktywów oraz w art. 72 ust. 1 Ustawy, pokrywane jest przez likwidatora z wynagrodzenia otrzymanego z tytułu likwidacji Funduszu. W przypadku likwidacji Subfunduszu postanowienia zadania poprzedniego stosuje się odpowiednio.
  8. Koszty przekraczające limity wskazane w ust. 3 i 4 pokrywane są przez Towarzystwo w terminach ich wymagalności.
  9. Zobowiązania związane z danym Subfunduszem obciążają tylko ten Subfundusz, z zastrzeżeniami ustępów poniższych.
  10. W przypadku zawarcia przez Fundusz umowy dotyczącej nabycia lub zbycia składników lokat więcej niż jednego Subfunduszu, koszty takiej transakcji obciążają dany Subfundusz proporcjonalnie do udziału wartości nabytych lub zbytych na rzecz tego Subfunduszu składników lokat w wartości składników lokat nabytych lub zbytych w ramach tej transakcji ogółem.
  11. Jeżeli obowiązek pokrycia kosztów obciąża kilka Subfunduszy łącznie i nie jest możliwe ustalenie części, jaka obciąża dany Subfundusz, partycypacje Subfunduszu w tych kosztach oblicza się na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do sumy Wartości Aktywów Netto wszystkich Subfunduszy, na których ciąży obowiązek pokrycia tych kosztów.
  12. Zobowiązania, które dotyczą całego Funduszu, obciążają poszczególne Subfundusze proporcjonalnie do udziału Wartości Aktywów Netto Subfunduszy w Wartości Aktywów Netto Funduszu.

ROZDZIAŁ XVI. Subfundusz Dynamiczny

art. 60. Cel inwestycyjny Subfunduszu

1. Celem inwestycyjnym Subfunduszu jest wzrost wartości Aktywów Subfunduszu w wyniku wzrostu wartości lokat.
2. Polityka inwestycyjna Subfunduszu zakłada dywersyfikację aktywów Subfunduszu poprzez aktywną alokację oraz selekcję Aktywów Subfunduszu, która polega na:
  - 1) zmianie proporcji między lokatami Aktywów Subfunduszu w instrumenty finansowe o charakterze udziałowym i dłużnym,
  - 2) zmianie proporcji między lokatami Aktywów Subfunduszu w instrumenty finansowe w ramach poszczególnych klas aktywów o których mowa w ust 2 pkt 1,
  - 3) zmianie proporcji między lokatami Aktywów Subfunduszu w instrumenty finansowe emitowane przez podmioty zagraniczne i krajowe w ramach poszczególnych klas aktywów.
3. Fundusz nie gwarantuje osiągnięcia celu inwestycyjnego Subfunduszu.

art. 61. Przedmiot lokat Subfunduszu i kryteria doboru lokat oraz wysokość minimalnych wpłat

Do Subfunduszu mają zastosowanie art. 6, 7 oraz 8. Wysokość minimalnej pierwszej oraz każdej kolejnej wpłaty tytułem nabycia Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu jest jednakowa dla wszystkich kategorii Jednostek Uczestnictwa i nie może być mniejsza niż 100 (sto) zł.

art. 62. Polityka inwestycyjna Subfunduszu

1. Subfundusz nie posiada ustalonych, stałych limitów alokacji aktywów pomiędzy Instrumenty Udziałowe i Instrumenty Dłużne.
2. Fundusz może lokować od 0 % do 100% wartości Aktywów Subfunduszu:
  - 1) w Instrumenty Udziałowe, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne, tytuły uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, funduszy zagranicznych lub instytucji wspólnego inwestowania, które zgodnie z ich statutem lub regulaminem inwestują od 0% do 100 % aktywów Instrumenty Udziałowe.
  - 2) w depozyty bankowe, Instrumenty Dłużne, jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne lub tytuły uczestnictwa Funduszy Dłużnych.

art. 63. Maksymalne stawki opłat manipulacyjnych dla Subfunduszu

Maksymalna stawka opłaty manipulacyjnej za zbywanie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu wynosi:

- 1) 2,7 % - dla Jednostek Uczestnictwa Kategorii BGŻ,
- 2) 2,5 % - dla Jednostek Uczestnictwa Kategorii BGŻOptima.

art. 64. Dochody Subfunduszu

1. Dochód osiągnięty ze składników Aktywów Subfunduszu powiększa wartość Aktywów Subfunduszu oraz odpowiednio wartość Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu.
2. Fundusz nie wypłaca dochodów Subfunduszu Uczestnikom Funduszu, bez odkupywania Jednostek Uczestnictwa.

art. 65. Wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem

1. Towarzystwo za zarządzanie Subfunduszem pobiera wynagrodzenie stałe jednakowe dla wszystkich kategorii Jednostek Uczestnictwa, które nie może być wyższe niż 0,9 % w skali roku, liczonego jako 365 lub 366 dni w przypadku, gdy rok kalendarzowy liczy 366 dni, od średniej Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w danym roku. Wynagrodzenie stałe jest naliczane w każdym Dniu Wyceny i za każdy dzień w roku od Wartości Aktywów Netto Subfunduszu z poprzedniego Dnia Wyceny, a następnie wypłacane ze środków Subfunduszu do piętnastego dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który było naliczane wynagrodzenie.
2. Towarzystwo poza wynagrodzeniem stałym za zarządzanie, pobiera także ze środków Subfunduszu dodatkowe świadczenia przekazywane przez fundusze inwestycyjne otwarte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte, fundusze inwestycyjne zamknięte, a także fundusze zagraniczne i instytucje wspólnego inwestowania, w związku z byciem przez Subfundusz uczestnikiem tych funduszy i instytucji wspólnego inwestowania, w szczególności w postaci zwrotu części opłat za zarządzanie i administrowanie.
3. Aktualna stawka wynagrodzenia stałego za zarządzanie Subfunduszem ustalana jest w drodze uchwały decyzją Zarządu Towarzystwa i publikowana w Tabelach Opłat, które są dostępne na stronie internetowej Towarzystwa www.ipopema.pl oraz we wszystkich punktach zbywania Jednostek Uczestnictwa.

art. 66. Pokrywanie kosztów Subfunduszu

1. Subfundusz pokrywa ze swoich Aktywów następujące koszty związane z funkcjonowaniem Subfunduszu:
  - 1) wynagrodzenie Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem,
  - 2) koszty prowizji maklerskich i bankowych, w tym prowizje i opłaty za przechowywanie instrumentów finansowych oraz prowadzenie rachunków bankowych (w tym przechowywaniem Aktywów Subfunduszu za granicą), oraz prowizje i opłaty związane z transakcjami kupna i sprzedaży papierów wartościowych, instrumentów finansowych i praw majątkowych, w takim zakresie, w jakim dotyczą proporcjonalnie składników Aktywów Subfunduszu,
  - 3) koszty odsetek od zaciągniętych przez Fundusz na rzecz Subfunduszu kredytów i pożyczek,
  - 4) koszty i wynagrodzenie biegłych rewidentów z tytułu badania i przeglądu sprawozdań finansowych w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,

- 5) koszty opłat sądowych, taksy notarialnej, dokonywania ogłoszeń i publikacji przewidzianych przepisami prawa lub Statutu, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność, chyba że koszty te związane są wyłącznie z funkcjonowaniem Subfunduszu, wówczas pokrywa je w całości Subfundusz,
  - 6) podatki i inne obciążenia nałożone przez właściwe organy państwowe i samorządowe, w tym opłaty za zezwolenia oraz rejestracyjne, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 7) wynagrodzenie likwidatora Funduszu w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 8) wynagrodzenie likwidatora Subfunduszu,
  - 9) koszty związane z przygotowaniem, wydrukowaniem i publikacją Kluczowych Informacji dla Inwestorów oraz prospektu Funduszu, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 10) koszty Agenta Transferowego, w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność,
  - 11) wynagrodzenie Depozytariusza w wysokości ustalonej na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do Wartości Aktywów Netto Funduszu na dzień roboczy poprzedzający płatność i koszty Depozytariusza Funduszu w takim zakresie, w jakim dotyczą składników Aktywów Subfunduszu,
  - 12) koszty prowadzenia ksiąg rachunkowych Funduszu w odniesieniu do Subfunduszu, uwzględniające opłaty licencyjne z tytułu użytkowania oprogramowania związanego z prowadzeniem tychże ksiąg rachunkowych.
2. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 2), 3), 5), 6), stanowią koszty nielimitowane Subfunduszu i będą pokrywane zgodnie z umowami, na podstawie których Fundusz zobowiązany jest do ich ponoszenia lub zgodnie z przepisami prawa oraz decyzjami wydanymi przez właściwe organy państwowe.
  3. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 7), 8), stanowią koszty limitowane i pokrywane są według następujących zasad:
    - 1) koszty wynagrodzenia likwidatora, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 nie przekroczą kwoty 250.000 zł za cały okres trwania likwidacji. Inne koszty likwidacji Funduszu niż wynagrodzenie likwidatora Funduszu nie mogą przekroczyć 500.000 zł za cały okres trwania likwidacji,
    - 2) koszty wynagrodzenia likwidatora, o którym mowa w ust. 1 pkt 8 nie przekroczą kwoty 250.000 zł za cały okres trwania likwidacji. Inne koszty likwidacji Subfunduszu niż wynagrodzenie likwidatora Subfunduszu nie mogą przekroczyć 500.000 zł za cały okres trwania likwidacji.
  4. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 4), 9) – 12) stanowią koszty limitowane, pokrywane według poniższych zasad:
    - 1) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 będzie pokrywany do wysokości 0,30% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 25.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 2) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 9 będzie pokrywany do wysokości 0,10% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 12.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 3) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 10 będzie pokrywany do wysokości 0,95% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 120.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 4) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 11 będzie pokrywany do wysokości 0,75% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 96.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa,
    - 5) Koszt, o którym mowa w ust. 1 pkt 12 będzie pokrywany do wysokości 0,40% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu w skali roku, lub kwoty 72.000 złotych netto w skali roku, w zależności od tego, która z tych kwot będzie wyższa.
  5. Pozostałe koszty funkcjonowania Subfunduszu pokrywa Towarzystwo z środków własnych, w tym z wynagrodzenia za zarządzanie Subfunduszem.
  6. Towarzystwo może podjąć decyzję o pokrywaniu przez Towarzystwo kosztów związanych z funkcjonowaniem Subfunduszu, o których mowa w ust. 1 pkt 2) – 12). W imieniu Towarzystwa taką decyzję podejmuje Zarząd Towarzystwa, w formie uchwały.
  7. W okresie trwania likwidacji Funduszu, wynagrodzenie Depozytariusza z tytułu wykonywania czynności określonych w umowie o prowadzenie rejestru Aktywów oraz w art. 72 ust. 1 Ustawy, pokrywane jest przez likwidatora z wynagrodzenia otrzymanego z tytułu likwidacji Funduszu. W przypadku likwidacji Subfunduszu postanowienia zadania poprzedniego stosuje się odpowiednio.
  8. Koszty przekraczające limity wskazane w ust. 3 i 4 pokrywane są przez Towarzystwo w terminach ich wymagalności.
  9. Zobowiązania związane z danym Subfunduszem obciążają tylko ten Subfundusz, z zastrzeżeniami ustępów poniższych.
  10. W przypadku zawarcia przez Fundusz umowy dotyczącej nabycia lub zbycia składników lokat więcej niż jednego Subfunduszu, koszty takiej transakcji obciążają dany Subfundusz proporcjonalnie do udziału wartości nabytych lub zbytych na rzecz tego Subfunduszu składników lokat w wartości składników lokat nabytych lub zbytych w ramach tej transakcji ogółem.
  11. Jeżeli obowiązek pokrycia kosztów obciąża kilka Subfunduszy łącznie i nie jest możliwe ustalenie części, jaka obciąża dany Subfundusz, partycypacje Subfunduszu w tych kosztach oblicza się na podstawie stosunku Wartości Aktywów Netto Subfunduszu do sumy Wartości Aktywów Netto wszystkich Subfunduszy, na których ciąży obowiązek pokrycia tych kosztów.
  12. Zobowiązania, które dotyczą całego Funduszu, obciążają poszczególne Subfundusze proporcjonalnie do udziału Wartości Aktywów Netto Subfunduszy w Wartości Aktywów Netto Funduszu.

Rozdział VIII. Spis treści

Rozdział I.	Osoby odpowiedzialne za informacje zawarte w Prospekcie	4
Rozdział II.	Dane o Towarzystwie	5
Rozdział III	Dane o Funduszu	9
Rozdział III.1	Subfundusz Konserwatywny	24
Rozdział III.2	Subfundusz Stabilny	33
Rozdział III.3	Subfundusz Zrównoważony	42
Rozdział III.4	Subfundusz Dynamiczny	51
Rozdział IV.	Dane o Depozytariuszu	60
Rozdział V.	Dane o podmiotach obsługujących Fundusz	62
Rozdział VI.	Informacje dodatkowe	64
Rozdział VII.	Załączniki	66
Rozdział VIII.	Spis treści	88